

Звіт
про результати аудиту
ефективності виконання заходів, спрямованих на
досягнення цілі 6 «Забезпечення доступності та сталого
управління водними ресурсами та санітарією»
Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року

[06.06.2023]

Вступне слово члена Рахункової палати

Водні ресурси стають дедалі більш обмеженими як через зміну клімату, так і екологічні фактори. Це створює значні виклики для забезпечення безперервного доступу до безпечної питної води для всіх людей.

Згідно з прогнозом ООН, до 2050 року до 5,7 млрд людей проживатимуть у районах, в яких нестача прісної води відчуватиметься мінімум один місяць на рік. В Україні прогнозують імпорт питної води.

На сьогодні забезпечення населення України якісною та безпечною питною водою, а також належними санітарними умовами є одним із пріоритетних завдань. Особливо актуально це в умовах, коли країна зазнає військової агресії з боку Російської Федерації, внаслідок якої є ризик екологічних та гуманітарних катастроф. Отже, необхідно приділяти більше уваги зазначеним питанням.

Проблема дефіциту питної води є глобальним викликом і вимагає спільних зусиль від усіх країн та міжнародної спільноти. Визнаючи це, Рахункова палата разом із вищими органами аудиту Республіки Сербія, Республіки Хорватії, Республіки Польща та Угорщини (координатор аудиту) погодилась взяти участь у міжнародному координованому аудиті щодо цілі 6 Цілей сталого розвитку ООН – «Забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії для всіх».

Як засвідчив проведений аудит, є певний прогрес у досягненні індикаторів цілі 6 «Забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією» Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, незважаючи на ризики, пов'язані з відсутністю та неповнотою даних для належної оцінки досягнення ЦСР, і брак фінансування на державному та місцевому рівні.

Я дякую за сприяння проведенню контрольних-аналітичних заходів у межах аудиту ефективності виконання заходів, спрямованих на досягнення цілі 6 «Забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією» Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, всім об'єктам аудиту. Лише разом ми можемо знайти правильне рішення та досягти максимальних результатів для задоволення потреб населення країни та підвищення довіри до діяльності державних органів.

Аудит проведено із застосуванням міжнародних стандартів аудитів, зокрема, ISSAI 300, ISSAI 3000, а також Керівництва INTOSAI GUID 5202 – Сталий розвиток: роль вищих органів контролю.

**Член Рахункової палати
Віктор БОГУН**

ЗМІСТ

1. РЕЗЮМЕ ДЛЯ КЕРІВНИЦТВА	4
2. ВСТУП	12
3. АНАЛІЗ СТАНУ РЕАГУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ АУДИТУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНІХ АУДИТІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ І СТАЛОГО ВИКОРИСТАННЯ ВОД	15
4. АНАЛІЗ СТАНУ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЄКТІВ ТА ПРИЙНЯТТЯ ПРОГНОЗНИХ І ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ, НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНІСТІ ЕКОНОМІЧНОГО, СОЦІАЛЬНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИМІРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	18
5. АНАЛІЗ СТАНУ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ	24
6. АНАЛІЗ СТАНУ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЦІЛІ 6 ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ ТА ДОСЯГНЕННЯ ЇХ ІНДИКАТОРІВ	29
6.1. Оцінка стану досягнення індикаторів за завданням із забезпечення доступності якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництва та реконструкції систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання.....	30
6.2. Оцінка стану досягнення індикаторів за завданням із забезпечення доступності сучасних систем водовідведення, будівництва та реконструкції водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання.....	40
6.3. Оцінка стану досягнення індикаторів за завданням із зменшення обсягів скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях.....	44
6.4. Оцінка стану досягнення індикаторів за завданням із підвищення ефективності водокористування	47
6.5. Оцінка стану досягнення індикаторів за завданням із забезпечення впровадження інтегрованого управління водними ресурсами	51
7. АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСУВАННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЦІЛІ 6 ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ	53
7.1. Аналіз стану відображення в бюджеті України витрат на виконання завдань Цілі 6 Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року	53
7.2. Аналіз стану планування та використання бюджетних коштів на виконання завдань та заходів, які відповідають завданням, визначеним для досягнення Цілі 6 Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року	58
7.2.1. Аналіз стану використання коштів позик міжнародних фінансових організацій та кредитів від іноземних компаній.....	62
7.2.2. Аналіз стану використання коштів Державного фонду регіонального розвитку	73
7.2.3. Аналіз стану використання коштів державного бюджету, в тому числі Державного фонду розвитку водного господарства	75
8. ІНФОРМАЦІЯ ПРО АУДИТ	83
9. ДОДАТКИ.....	86
10. СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	94

1. РЕЗЮМЕ ДЛЯ КЕРІВНИЦТВА

Важливість аудиту

Забезпечення населення якісною і безпечною питною водою та належними санітарними умовами є однією з невідкладних проблем в Україні, особливо в умовах російської агресії, внаслідок якої є ризик екологічних і гуманітарних катастроф. За експертними оцінками, Україна належить до маловодозабезпечених країн, в яких питне водопостачання майже на 80 відс. забезпечується з поверхневих джерел і лише на 20 відс. – з підземних, екологічний стан яких з кожним роком погіршується, **що також негативно впливає на задоволення потреб населення у високоякісній питній воді.**

Проблема дефіциту води та її забруднення – це проблема усього світу. Відповідно до Порядку денного, **необхідність вирішення цієї проблеми визначена Ціллю 6 ООН.** Щоб досягти ЦСР ООН, всі держави, які підтримали Порядок денний, у якомога стислі строки повинні розробити масштабні національні заходи для його виконання.

Україна є учасником глобального процесу забезпечення сталого розвитку. Враховуючи національні умови та керуючись вимогами Порядку денного, розроблено національну систему ЦСР, яка передбачає 17 цілей, 86 завдань і 172 індикатори для їх моніторингу та презентована в Нацдоповіді. Для досягнення Цілі 6 у Нацдоповіді визначено 5 завдань і 13 індикаторів їх виконання, а також цільові значення для індикаторів на 2015–2030 роки.

Указом Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» підтримано досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року та результатів їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладених у Нацдоповіді, та визначено необхідність забезпечувати дотримання ЦСР України на період до 2030 року, зокрема щодо забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами і санітарією.

Кабінет Міністрів України постановою від 16.12.2020 № 1285 «Про внесення змін до Регламенту Кабінету Міністрів України та скасування постанов Кабінету Міністрів України від 26 лютого 2020 р. № 168 і від 13 травня 2020 р. № 363» доповнив Регламент Кабінету Міністрів України нормою, згідно з якою у процесі формування та реалізації державної політики враховується необхідність досягнення ЦСР, а Розпорядженням № 686-р врегулював питання збору даних для моніторингу їх реалізації.

Водночас слід зазначити, що відсутність в Україні цілісного загальнодержавного плану заходів з досягнення ЦСР, у тому числі і Цілі 6, призводить до неефективного використання коштів, які спрямовуються на окремі заходи з їх досягнення, а отже, і неефективного виконання таких заходів. Це також негативно впливає на ефективність діяльності органів виконавчої влади щодо забезпечення законності, своєчасності і повноти прийняття ними управлінських рішень як учасниками бюджетного процесу при використанні бюджетних коштів на заходи з досягнення Цілі 6.

Ключові результати аудиту

1. Ефективність виконання заходів, спрямованих на досягнення Цілі 6, могла бути кращою за умови належної їх координації, а також розроблення та затвердження відповідного плану дій, як це передбачено Порядком денним.

В Україні на сьогодні розробляється низка проєктів і програмних документів, спрямованих на забезпечення сталого економічного, соціального та екологічного розвитку держави. Крім того, вжито заходів щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища, зокрема, до Директиви Ради 91/271/ЄЕС «Про очистку міських стічних вод», Директиви Ради 98/83/ЄС від 03.11.1998 «Про якість води, призначеної для споживання людиною» та нової Директиви (EU) 2020/2184 від 16.12.2020 щодо якості води, призначеної для споживання людиною, положень Водної Рамкової Директиви та Паводкової Директиви. З метою забезпечення досягнення Цілі 6 і цілей інтегрованого управління водними ресурсами прийнято Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», а також у 2022 році схвалено Водну стратегію України на період до 2050 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134-р), додатком до якої є оновлені національні цільові показники до Протоколу про воду та здоров'я, узгоджені із ЦСР.

При цьому ані Стратегію сталого розвитку України до 2030 року, ані відповідний національний план заходів щодо досягнення ЦСР не затверджено, що у 2019–2022 роках негативно вплинуло на координацію діяльності органів виконавчої влади у сфері виконання завдань і досягнення індикаторів, визначених для Цілі 6, а отже, і на забезпечення потреб населення у воді.

У сфері централізованого водопостачання та водовідведення немає єдиного документа, який би поєднував технічну та економічну складову, визначав напрями її розвитку та повноваження усіх сторін, що безпосередньо впливає на досягнення Цілі 6.

 З метою досягнення ЦСР до 2030 року Україна розробила систему моніторингу та оцінки їх реалізації. Для досягнення Цілі 6 Розпорядженням № 686-р визначено 12 індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу виконання 5 завдань, визначених у Нацдоповіді.

Система моніторингу включає індикатори, які відображають стан виконання кожної з цілей та їх завдань, проте на сьогодні не забезпечує відображення реального стану досягнення Цілі 6, що ускладнює здійснення оцінки досягнення окремих індикаторів за її завданнями.

Так, за завданнями 6.1 і 6.2 показники моніторингових звітних даних відображають частку міських і сільських населених пунктів, а не частку населення, як це передбачено індикаторами. При цьому цільові орієнтири щодо безпечності та якості питної води за мікробіологічними, радіаційними, органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками, що є індикаторами для виконання завдання 6.1, взагалі не визначено, що унеможливило здійснення оцінки їх досягнення.

Держстат протягом 2017–2019 років здійснював координацію робіт з розроблення метаданих для індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації ЦСР, у межах виконання відповідних протокольних рішень Міжвідомчої робочої групи з питань координації процесів імплементації та забезпечення моніторингу ЦСР шляхом листування з розпорядниками даних, а у 2020–2022 роках – відповідно до Розпорядження № 686-р. Водночас жодним офіційним нормативним документом не визначено координаторів виконання ЦСР, зокрема Цілі 6, що унеможлиблює своєчасне прийняття належних управлінських рішень.

2. Є певний прогрес у досягненні індикаторів, визначених для здійснення оцінки виконання завдань Цілі 6, але залишається низка невирішених проблем щодо забезпечення доступності до якісної питної води населення України та якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництва та реконструкції систем централізованого питного водопостачання та водовідведення із застосуванням новітніх технологій та обладнання в сільських населених пунктах та віддалених регіонах. Ситуація ускладнюється і військовою агресією Російської Федерації проти України.

 Доступність населення України до якісної питної води обмежена. Централізованим водопостачанням забезпечено приблизно 65,2 відс. населення країни (лише четверта частина сіл та 98 відс. міст). Дані моніторингових показників свідчать: питома вага нестандартних досліджених проб питної води з централізованого та нецентралізованого водопостачання, які не відповідають нормативам за мікробіологічними, органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками, з 2015 року має чітку тенденцію до зростання, отже, епідемічна безпека води щороку погіршується, а завдання 6.1 «Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання» Цілі 6 не виконується.

 У 2021 році 95,8 відс. міст мали доступ до централізованих систем водовідведення. Це свідчить про високий рівень розвитку інфраструктури водовідведення в містах, що забезпечує збір і очищення стічних вод належним чином. При цьому в сільській місцевості та у віддалених районах лише 1 відс. населених пунктів охоплено централізованими системами водовідведення. Загалом централізованими системами водовідведення забезпечено приблизно 50,4 відс. населення України, що негативно впливає на здоров'я людей і збереження довкілля, а також свідчить про частковість виконання завдання 6.2 «Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання» Цілі 6.

 Україна працює над зменшенням обсягів скидання неочищених стічних вод. Зменшення обсягів скидання таких вод є важливим для збереження навколишнього середовища і здоров'я населення. У 2021 році обсяги скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти порівняно з 2015 роком зменшилися на

38 відс., а їх частка – майже на 5 відсотків. При цьому у 2020 році досягнення зазначених індикаторів становило відповідно 71,5 і 77,3 відс. встановлених цільових орієнтирів на вказаний рік, що свідчить про позитивну динаміку у виконанні завдання 6.3 «Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, у першу чергу з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях» Цілі 6 та забезпечення покращення стану водних ресурсів, збереження здоров'я населення і потреб у чистій питній воді.

Зменшення використання води у виробництві та побуті є важливим для збереження цього ресурсу для майбутніх поколінь. Водоемність валового внутрішнього продукту (ВВП) у 2021 році зменшилась більш як утричі та становила 7,32 куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах), а поточна водоемність ВВП – 31 відс. до рівня 2015 року. У 2020 році визначений цільовий орієнтир для поточної водоемності ВВП перевищено на 47,7 відсотка. При цьому цільовий орієнтир, встановлений для водоемності ВВП на рівні 3,20 куб. м, не досягнуто, як наслідок, не зменшено негативного впливу виробництва на довкілля. Отже, завдання 6.4 «Підвищити ефективність водокористування» Цілі 6 виконано частково, зокрема, необхідно зменшити використання води у виробництві більше ніж у 2 рази.

Плани управління річковими басейнами – це головний показник нашого руху до ЄС. Україна переходить від програмно-цільового управління водними ресурсами до більш прогресивного та комплексного підходу – інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом. Затвердження планів управління річковими басейнами передбачено не пізніше 01.08.2024, їх реалізація почнеться з 01.01.2025 та розрахована на шестирічну циклічність. На сьогодні затверджено 9 планів-графіків процесу розроблення проєктів планів управління річковими басейнами та завершено розроблення окремих розділів проєктів 9 перших планів управління річковими басейнами. Таким чином, завдання 6.5 «Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами» Цілі 6 ще в процесі виконання.

Повномасштабна військова агресія Російської Федерації проти України призвела до значних, а іноді невідновних руйнувань критичної інфраструктури централізованого водопостачання та водовідведення міст, що загострило проблеми доступу до водних ресурсів та скидання неочищених стічних вод у водойми. Як наслідок – забруднення водойм, ґрунтів та повітря, погіршення якості питної води.

За даними оновленої оцінки Світового банку «Швидка оцінка шкоди та потреб в Україні», станом на 24.02.2023 безпосередні збитки від пошкодження об'єктів водопостачання і водовідведення становили 2,2 млрд дол. США (ця цифра є приблизною, реальний збиток може бути більший на 30 відс.), а втрати у сфері водопостачання і водовідведення – приблизно 7,5 млрд дол. США.

3. Через невизначення плану дій щодо забезпечення виконання завдань Цілі 6, а також ЦСР у бюджетному процесі України, у документах, що супроводжують цей процес, не відображено взятих країною зобов'язань щодо

забезпечення досягнення Цілі 6. Водночас на виконання завдань, які відповідають визначеним для досягнення Цілі 6, Україною у 2019–2022 роках використано 4 309,4 млн грн, з яких 65,3 відс. – кошти позик міжнародних фінансових організацій, кредиторів. При цьому реорганізація центральних органів виконавчої влади та воєнні дії призвели до відтермінування реалізації інвестиційних проєктів та ризиків втрат коштів державного бюджету.

 Досягнення ЦСР вимагає залучення різних рівнів влади, а також суттєвих фінансових ресурсів, але на всіх етапах бюджетного планування та виконання в нормативних документах не відображено узгодження наявних фінансових ресурсів для досягнення ЦСР. У планових документах щодо бюджетних програм, у межах яких реалізуються заходи, які безпосередньо впливають на індикатори виконання завдань Цілі 6, не зазначено, що кошти спрямовуються на її виконання. Отже, не відображено взятих країною зобов'язань щодо забезпечення досягнення Цілі 6.

Водночас включення процедур бюджетування ЦСР до Державного бюджету України на період до 2030 року, у тому числі Цілі 6, на різних етапах бюджетного процесу дасть змогу забезпечити комплексність виконання її завдань, досягнення визначених індикаторів і підвищить ефективність використання коштів.

 Встановлено, що у 2019–2022 роках на досягнення Цілі 6 використано кошти 9-ти бюджетних програм у сумі 4 309,4 млн грн, з яких 65,3 відс. – Кредити та 34,7 відс. – державного бюджету, в тому числі ДФРР і ДФРВГ.

При цьому внаслідок реорганізації Мінрегіону станом на 01.01.2023 не було визначено координаторів проєктів, на виконання яких у 2019–2022 роках спрямовано Кредити в сумі 2 713,7 млн грн (63,0 відс. всіх видатків), що створило ризик незавершення проєктів у встановлені терміни та в подальшому призведе до збільшення вартості виконання робіт.

Крім того, через повномасштабну військову агресію Російської Федерації проти України 725,2 млн грн (у тому числі кошти міжнародних позик у сумі 196,3 млн грн), використаних у 2019–2022 роках на виконання проєктів з водопостачання та водовідведення у Донецькій, Запорізькій, Луганській, Харківській та Херсонській областях, фактично втрачені, оскільки ці області перебувають в зоні активних бойових дій та під частковою окупацією і подальше виконання заходів з реалізації інвестиційних проєктів неможливе. Крім того, проєкти на сьогодні втратили актуальність.

Недотримання термінів виконання проєктів замовниками робіт призвело до збільшення їх вартості на 48,2 млн грн, а через відсутність у 2022 році асигнувань із державного бюджету за капітальними видатками у зв'язку з введенням воєнного стану є ризик подальшого здорожчання робіт і додаткових бюджетних витрат.

Аудитом виявлено факти порушень при використанні коштів ДФРР і неефективного управління такими коштами – 151,7 млн грн, у тому числі порушення законодавства про публічні закупівлі становили 25,2 млн грн, порушення нормативно-правових актів – 7,1 млн грн, недотримання державних стандартів – 1,2 млн грн, неефективне управління коштами – 118,2 млн гривень.

4. Виконання рекомендацій Рахункової палати забезпечує більш ефективно і прозоре використання державних коштів, зменшує витрати, а також покращує якість державних послуг.

За результатами попереднього аудиту ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року із семи рекомендацій виконано три, виконання однієї продовжується, дві втратили актуальність та одна реалізується неповною мірою. Як наслідок, не забезпечено стабільної та ефективної реалізації державної політики у сфері розвитку водного господарства.

Рекомендації

Кабінету Міністрів України доручити:

Мінфіну при розробленні проектів законів про внесення змін до Бюджетного кодексу України передбачити порядок бюджетного планування та звітності щодо імплементації ЦСР у бюджетний процес на державному та місцевому рівнях, у тому числі при складанні паспортів бюджетних програм та Бюджетної декларації;

Мінекономіки при розробленні на виконання Плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1805-р, законопроекту щодо розбудови системи державного прогнозування та стратегічного планування економічного і соціального розвитку визначити правові засади врахування ЦСР у прогнозних і програмних документах;

Держстату:

– розробити та внести в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проекти актів:

про затвердження Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, національного плану заходів досягнення ЦСР, як це передбачено Порядком денним;

про внесення змін до Розпорядження № 686-р у частині визначення:

- цільових орієнтирів для індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації ЦСР;
- відповідальних за розрахунок і надання даних щодо досягнення Цілі 6 з урахуванням організаційних змін у системі центральних органів виконавчої влади;
- відповідальних координаторів виконання ЦСР, зокрема Цілі 6, з метою забезпечення належної координації діяльності органів виконавчої влади з виконання завдань і досягнення індикаторів, визначених для Цілі 6, та своєчасного прийняття управлінських рішень;

– спільно з **МОЗ** вжити заходів щодо визначення цільових орієнтирів для оцінки досягнення індикаторів безпечності та якості питної води за мікробіологічними, радіаційними, органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками;

– спільно з **Мінінфраструктури** вжити заходів щодо визначення індикативних показників частки сільського та міського населення, яке має доступ до

централізованих систем водовідведення; частки сільського та міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання;

Міндовкіллю, МОЗ та Мінінфраструктури вжити заходів для розроблення та внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проєкту плану заходів щодо досягнення Цілі 6, у тому числі заходів щодо:

- забезпечення доступності якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництва та реконструкції систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання;

- забезпечення доступності сучасних систем водовідведення, будівництва та реконструкції водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання;

- зменшення обсягів скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочищення, на державному та індивідуальному рівнях;

- підвищення ефективності водокористування (стимулювання на державному рівні використання ефективних технологій та обладнання для зменшення витрат води, зокрема застосування сучасних систем збору та повторного використання води, а також використання ефективних методів зрошення для забезпечення сільського господарства водою).

Міндовкіллю вжити заходів щодо:

- розроблення та внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проєкту нормативно-правового акта щодо внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для першочергового забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 401, у зв'язку із завершенням терміну дії Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року, затвердженої Законом України від 24.05.2012 № 4836-VI;

- подання на затвердження Кабінету Міністрів України планів управління річковими басейнами не пізніше 01.08.2024;

- забезпечення протягом шести місяців після припинення або скасування дії воєнного стану:

- проведення інвентаризації стану водогосподарських об'єктів, частково або повністю збудованих, у межах реалізації інвестиційних проєктів, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету та ДФРВГ;

- першочергового включення до планів заходів об'єктів, стан будівельної готовності яких становить більше 80 відс. і які перебувають на завершальному етапі будівництва;

- введення в експлуатацію збудованих та не пошкоджених внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України водогосподарських об'єктів;

- дотримання вимог наказу Мінфіну від 29.12.2022 № 1098 «Про паспорти бюджетних програм» при затвердженні паспортів бюджетних програм;

– виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами аудитів, зокрема щодо удосконалення національного законодавства у сфері водного господарства відповідно до міжнародних вимог.

Мінінфраструктури вжити заходів, щодо:

– проведення протягом шести місяців після припинення або скасування дії воєнного стану інвентаризації стану водогосподарських об'єктів, частково або повністю збудованих у межах реалізації інвестиційних проєктів, що фінансуються за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, державного бюджету та ДФРР;

– забезпечення належного функціонування та обслуговування очисних споруд, що зменшить кількість скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти і збереже довкілля.

Мініреінтеграції в межах повноважень вжити заходів щодо:

– перегляду протягом шести місяців після припинення або скасування дії воєнного стану проєктів із забезпечення водопостачання та водовідведення у частині можливості та доцільності продовження їх реалізації;

– ініціювання перед Мінфіном продовження термінів реалізації інвестиційних проєктів із забезпечення водопостачання та водовідведення (за потреби), що фінансуються за рахунок коштів іноземних кредитів; строків вибірки за кредитами і відтермінування строків повернення позик; сплати відсотків та інших платежів за ними.

Мінфіну надати пропозиції щодо продовження строків реалізації інвестиційних проєктів із забезпечення водопостачання та водовідведення (за потреби), що фінансуються за рахунок коштів МФО та іноземних кредиторів; продовження строків вибірки за кредитами і відтермінування строків повернення позик; сплати відсотків та інших платежів за ними.

2. ВСТУП

Концепція сталого розвитку за останні два десятиліття набула визнання настільки, що стала **головним орієнтиром для урядового планування та розроблення політики**¹. Сталий розвиток полягає в збалансованому розвитку економічного, соціального та екологічного компонентів. Основною метою сталого розвитку є збереження людства, а завданнями – збереження умов існування майбутніх поколінь.

У 1992 році 105 країн схвалили Декларацію Ріо про навколишнє середовище та розвиток і **зобов'язалися інтегрувати принципи сталого розвитку у свою діяльність**. Ці принципи отримали новий імпульс на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку 2002 року в Йоганнесбурзі (Південна Африка). У 2012 році ООН організувала Конференцію з питань сталого розвитку, також відому під назвою «Ріо-2012» або «Ріо+20», яка відбулася в Ріо-де-Жанейро (Бразилія), а у вересні 2015 року в межах 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку відбувся Саміт ООН зі сталого розвитку, на якому ухвалено підсумковий документ «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року».

Цей Порядок денний є планом дій для людства та погоджує **17 ЦСР і 169 завдань** для їх досягнення.

Всі ЦСР є дуже важливими для захисту майбутніх поколінь, але Ціль 6 ООН взаємопов'язана практично з усіма цілями, адже вода має вирішальне значення як для всіх форм життя на планеті, так і для всіх сфер людської діяльності.

Варто зазначити, що, за даними ООН², **3 із 10 жителів планети не мають доступу до безпечних джерел питної води, 6 із 10 – до послуг санітарії**. Для більш як **40 відс. населення проблема нестачі води є актуальною**. Прогнози також свідчать, що за нинішніх темпів прогресу до 2030 року **1,6 млрд людей не матимуть безпечної питної води, 2,8 млрд людей – безпечної санітарії, а 1,9 млрд людей – базових засобів гігієни рук**. Щоб забезпечити людство питною

¹ GUID 5202 Sustainable Development: The Role of Supreme Audit Institutions. [Електронний ресурс.] Доступний з: <https://www.issai.org/pronouncements/guid-5202-sustainable-development-the-role-of-supreme-audit-institutions/>.

² Goal of the Month Editorial | March 2023. [Електронний ресурс.] Доступний з: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/goal-of-the-month/>.

водою, санітарією та гігієною до 2030 року, нинішні темпи прогресу мають зрости в чотири рази.

Невтішними є і дані аналітичної записки Міжнародної наукової ради (ISC) для Водної конференції ООН 2023, ключовий меседж якої «Світ не йде по шляху досягнення глобальних цілей, пов'язаних з водою, як це визначено в ЦСР 6 та інших відповідних ЦСР. Водні кризи по всьому світу загрожують досягненню ключових цілей розвитку та охорони навколишнього середовища та, зрештою, усіх ЦСР, враховуючи центральну роль води в соціальних, політичних та економічних справах у всіх масштабах»³.

Зазначене підтверджується і даними річного звіту Світового банку за 2022 рік «Глобальне партнерство з водної безпеки та санітарії», у якому, зокрема, вказано, що **інвестиції у водопостачання та санітарію залишаються важливими** для викорінення бідності, подолання негативних наслідків зміни клімату та побудови більш інклюзивних та справедливих суспільств. **Водночас прогрес у досягненні Цілі 6 ООН та інших ЦСР, пов'язаних з водою, є недостатнім**⁴.

Україна також приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку. Результатом цієї роботи стала **національна система ЦСР**, яка передбачає завдання національного розвитку з відповідними індикаторами, відображеними в Нацдоповіді⁵.

При цьому шлях України до досягнення ЦСР, у тому числі Цілі 6, є не менш складним, ніж решти країн: питне водопостачання нашої країни майже на **80 відс.** забезпечується з поверхневих джерел і лише на **20 відс.** – з підземних (для більшості країн Європи показник використання підземних вод становить **90 відс.**, що забезпечує задоволення потреб населення високоякісною питною водою⁶); переважна частина запасів водних ресурсів зосереджена на півночі та північному заході України, тоді як південь потерпає від **нестачі води; в умовах війни ситуація з водозабезпеченням в Україні катастрофічно погіршується через руйнування водної інфраструктури і забруднення водних об'єктів.** Відповідно до звіту UNICEF № 24⁷, станом на 31.12.2022 внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України **16 млн осіб** були **обмежені в доступі до води, санітарії та гігієни (WASH).**

Рахункова палата постійно проводить моніторинг питань охорони навколишнього середовища. Так, одним із останніх заходів Рахункової палати

³ Водна конференція ООН 2023: аналітична записка ISC. [Електронний ресурс.] Доступний з: <https://council.science/uk/publications/water-policy-brief/>.

⁴ Executive-Summary-GWSP-Annual-Report-2022 [Електронний ресурс.] Доступний з: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/809d91e114ae0e2243571e9e79891375-0320082022/related/Executive-Summary-GWSP-Annual-Report-2022.pdf>.

⁵ Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна» підготовлена у 2017 році. [Електронний ресурс.] Доступний з: <http://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=938d9df1-5e8d-48cc-a007-be5bc60123b8&tag=TSiliStalogoRozvitku>.

⁶ Проблема питної води в Україні. [Електронний ресурс.] Доступний з: <https://aw-therm.com.ua/problema-pitnoyi-vodi-v-ukrayini/>.

⁷ Україна. Гуманітарна ситуація. Звіт № 24 [Електронний ресурс.] Доступний з: <https://www.unicef.org/ukraine/media/29831/file/Ukraine-Humanitarian-SitRep-December-2022+.pdf>.

державного зовнішнього фінансового контролю у цій сфері, у межах якого досліджувались окремі питання виконання завдань ЦСР, був аудит ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року (звіт затверджено рішенням Рахункової палати від 08.06.2021 № 12-3).

Крім того, Рахункова палата в грудні 2022 року підписала **Угоду про співробітництво** з ВОА Угорщини (координатор аудиту), Сербії, Хорватії та Польщі про проведення **міжнародного координованого аудиту щодо Цілі 6 цілей сталого розвитку ООН – «Забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії для всіх».**

Результати аудиту Рахункової палати щодо ефективності виконання заходів, спрямованих на досягнення цілі 6 «Забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією» Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, будуть використані під час підготовки спільного звіту про підсумки

проведення міжнародного координованого аудиту.

Таким чином, досягнення ЦСР, у тому числі Цілі 6, щодо забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії має бути одним із першочергових завдань для урядів країн, які приєдналися до глобального процесу забезпечення сталого розвитку, зокрема й Уряду України, оскільки діяльність людства повинна відповідати не лише потребам нинішнього покоління, а й майбутніх, включаючи їх потреби в безпечному і здоровому довкіллі.

Отже, обрана тема аудиту є важливою, особливо з огляду на те, що його результати будуть включені до звіту про результати міжнародного координованого аудиту.

3. АНАЛІЗ СТАНУ РЕАГУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ АУДИТУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНІХ АУДИТІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ І СТАЛОГО ВИКОРИСТАННЯ ВОД

Висновки

Виконання рекомендацій Рахункової палати забезпечує більш ефективне і прозоре використання державних коштів, зменшує витрати, а також покращує якість державних послуг.

За результатами попереднього аудиту ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року із семи рекомендацій виконано три, виконання однієї продовжується, дві втратили актуальність та одна реалізується неповною мірою. Як наслідок, не забезпечено стабільної та ефективної реалізації державної політики у сфері розвитку водного господарства.

Результати аудиту

Окремі питання, які є предметом заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), досліджувались Рахунковою палатою у 2020 році в межах аудиту ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року (звіт затверджено рішенням Рахункової палати від 08.06.2021 № 12-3).

Результати виконання рекомендацій Рахункової палати за цим аудитом засвідчують, що **із семи рекомендацій виконано три, ще одна виконується, дві втратили актуальність і одна реалізується неповною мірою, зокрема:**

Держводагентством:

✓ на виконання пункту 29 Порядку розроблення та виконання державних цільових програм, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106, наказом від 19.11.2021 № 909 затверджено **Методику оцінки ефективності виконання Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року;**

✓ з метою усунення виявлених порушень і недоліків наказом від 29.07.2021 № 558 затверджено **План заходів щодо підвищення ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року;**

Кабінетом Міністрів України:

✓ схвалено **Водну стратегію України на період до 2050 року та затверджено Операційний план реалізації у 2022–2024 роках Водної стратегії України на період до 2050 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134).**

Продовжується реалізація рекомендації «виконання плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом,

Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, в сфері водного господарства, зокрема щодо затвердження методики проведення стратегічної екологічної оцінки; порядку визначення зон, вразливих до накопичення нітратів (у тому числі з урахуванням механізмів співробітництва у транскордонному контексті), плану заходів щодо поетапного зменшення рівня забруднення поверхневих та підземних вод нітратами із сільськогосподарських джерел, програми моніторингу якості поверхневих і підземних вод тощо».

Так, на виконання рекомендації затверджено:

Методику визначення зон, уразливих до (накопичення) нітратів (наказ Міндовкілля від 15.04.2021 № 244, зареєстрований у Мін'юсті 10.06.2021 за № 776/36398);

Правила щодо забезпечення родючості ґрунтів і застосування окремих агрохімікатів⁸ (наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 24.11.2021 № 382, зареєстрований у Мін'юсті 14.01.2022 за № 34/37370);

програми державного моніторингу вод в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод та діагностичного моніторингу прибережних і морських вод Чорного та Азовського морів (наказ Міндовкілля від 31.12.2020 № 410);

Програму державного моніторингу вод (у частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод) на 2022 рік (наказ Міндовкілля від 05.01.2022 № 1);

Програму державного моніторингу вод (у частині діагностичного моніторингу прибережних і морських вод Чорного та Азовського морів) на період до 2026 року (наказ Міндовкілля від 05.01.2022 № 2);

Програму державного моніторингу вод (у частині діагностичного моніторингу підземних вод) на 2022 рік (наказ Міндовкілля від 05.01.2022 № 3);

Програму державного моніторингу вод (у частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод) на 2023 рік (наказ Міндовкілля від 17.01.2023 № 27).

При цьому рекомендацію Рахункової палати в частині **перегляду методичних рекомендацій щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки** (Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, які розроблено на виконання пунктів 6 і 7 частини першої статті 6 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» і затверджено наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296) **не виконано.**

⁸ Відповідно до пункту 420 плану пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 276, щодо імплементації Директиви Ради 91/676/ЄЕС про захист вод від забруднення, спричиненого нітратами з сільськогосподарських джерел (Нітратна директива), Мінагрополітики, Мінекономіки визначено відповідальними за розроблення проекту наказу Мінекономіки про затвердження Правил щодо забезпечення родючості ґрунтів і застосування окремих агрохімікатів з метою забезпечення поступового зменшення рівня забруднення поверхневих та підземних вод нітратами із сільськогосподарських джерел.

Оскільки Україна переходить від програмно-цільового управління водними ресурсами до більш прогресивного та комплексного інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом, **рекомендація** «розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення річки Дніпро на період до 2021 року» **втратила актуальність.**

Втратила актуальність і рекомендація «схвалення концепції реформування управління водними ресурсами України». Процес реформування управління водними ресурсами завершується, отже, не є нагальним розроблення та схвалення концепції (стратегії) реформування управління водними ресурсами України. З цією метою, зокрема, 17.02.2022 прийнято Закон України № 2079-IX «Про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель», яким передбачено внесення змін до статті 16 Водного кодексу України в частині врегулювання повноважень Держводагентства у сфері меліорації земель. Крім того, прийнято низку нормативно-правових актів Уряду⁹, згідно з якими визначаються функції центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері меліорації земель та експлуатації державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем.

Рекомендація «посилення контролю за використанням коштів державного бюджету, спрямованих на виконання Програми» **виконана частково**: зауваження Рахункової палати в частині дотримання вимог Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098 та зареєстрованих у Мін'юсті 21.01.2003 за № 47/7368, враховано неповністю; проєкти паспортів бюджетних програм, які стосуються предмета аудиту, подавалися на погодження до Мінфіну несвоєчасно, що є порушенням бюджетного законодавства.

Рекомендації

Міндовкіллю забезпечити виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами аудитів, зокрема щодо адаптації національного законодавства у сфері водного господарства до міжнародних вимог, що забезпечить відкритість і прозорість управління водними ресурсами.

⁹ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688 «Про схвалення Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року»; постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567 «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року»; постанова Кабінету Міністрів України від 24.05.2021 № 539 «Деякі питання розподілу окремих повноважень центральних органів виконавчої влади у сфері меліорації земель»; розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2022 № 714 «Про передачу цілісних майнових комплексів державних підприємств, установ та організацій до сфери управління Державного агентства меліорації та рибного господарства».

4. АНАЛІЗ СТАНУ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЄКТІВ ТА ПРИЙНЯТТЯ ПРОГНОЗНИХ І ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ, НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО, СОЦІАЛЬНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИМІРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Висновки

В Україні на сьогодні розробляється низка проєктів і програмних документів, спрямованих на забезпечення сталого економічного, соціального та екологічного розвитку держави. Крім того, вжито заходів щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища, зокрема, до Директиви Ради 91/271/ЄЕС «Про очистку міських стічних вод», Директиви Ради 98/83/ЄС від 03.11.1998 «Про якість води, призначеної для споживання людиною» та нової Директиви (EU) 2020/2184 від 16.12.2020 щодо якості води, призначеної для споживання людиною, положень Водної Рамкової Директиви та Паводкової Директиви. З метою забезпечення досягнення Цілі 6 і цілей інтегрованого управління водними ресурсами прийнято Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», а також у 2022 році схвалено Водну стратегію України на період до 2050 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134-р), додатком до якої є оновлені національні цільові показники до Протоколу про воду та здоров'я, узгоджені із ЦСР.

При цьому ані Стратегію сталого розвитку України до 2030 року, ані відповідний національний план заходів щодо досягнення ЦСР не затверджено, що у 2019–2022 роках негативно вплинуло на координацію діяльності органів виконавчої влади у сфері виконання завдань і досягнення індикаторів, визначених для Цілі 6, а отже, і на забезпечення потреб населення у воді.

У сфері централізованого водопостачання та водовідведення немає єдиного документа, який би поєднував технічну та економічну складову, визначав напрями її розвитку та повноваження усіх сторін, що безпосередньо впливає на досягнення Цілі 6.

Результати аудиту

Учасники, які приєдналися до Порядку денного, **зобов'язані вживати імплементаційних заходів на національному рівні** з метою досягнення глобальних ЦСР до 2030 року.

Відповідно до пункту 55 Порядку денного завдання сформульовано у формі побажань глобального характеру, кожний уряд

Ми закликаємо всі держави-члени у якомога стислі строки розробити масштабні національні заходи щодо здійснення цього Порядку денного. Вони можуть підтримувати перехід до Цілей сталого розвитку і ґрунтуватися на наявних інструментах планування, як-от: стратегії національного розвитку та стратегії сталого розвитку, залежно від обставин.

[Пункт 78 Порядку денного Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року]

установлює власні національні завдання, керуючись глобальним рівнем устремлень і враховуючи національні умови.

У 2019 році Указом Президента України від **30.09.2019 № 722/2019** «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» підтримано проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року та результати їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Нацдоповіді, та визначено необхідність забезпечувати дотримання ЦСР, зокрема, Цілі 6.

Кабінет Міністрів України постановою від **16.12.2020 № 1285** «Про внесення змін до Регламенту та скасування постанов Кабінету Міністрів України від 26 лютого 2020 р. № 168 і від 13 травня 2020 р. № 363» доповнив Регламент Кабінету Міністрів України, затверджений постановою від 18.07.2007 № 950 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09.11.2011 № 1156), нормою, згідно з якою **у процесі формування та реалізації державної політики враховується необхідність досягнення ЦСР.**

Конституція України, Водний кодекс України, закони України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» та «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» визначають вимоги до забезпечення доступу до безпечної питної води та санітарії, сталого використання водних ресурсів та збереження водного середовища, а також охорони і відтворення водних ресурсів.

Україна вживає заходів щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), підписаної 27.06.2014 та ратифікованої Законом України від 16.09.2014 № 1678.

Зокрема, на виконання **Директиви Ради 91/271/ЄЕС «Про очистку міських стічних вод»** від 21.05.1991 прийнято Закон України від 12.01.2023 № 2887-IX **«Про водовідведення та очищення стічних вод»** (набирає чинності 07.08.2023), яким передбачено створення необхідних умов для **ефективної роботи складових системи водовідведення** та врегулювання відносини між суб'єктами господарювання з водовідведення та споживачами послуг, з одного боку, і підприємствами й органами державного нагляду і контролю у сфері охорони навколишнього природного середовища – з іншого.

З метою виконання **Директиви Ради 98/83/ЄС від 03.11.1998 «Про якість води, призначеної для споживання людиною»** прийнято Закон України від 18.05.2017 № 2047-VIII **«Про внесення змін до Закону України «Про питну воду та питне водопостачання».**

Основним чинним нормативним документом щодо якості питної води є Державні санітарні правила і норми «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної

для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10), затверджені наказом МОЗ від 12.05.2010 № 400 та зареєстровані в Мін'юсті 01.07.2010 за № 452/1774.

Наказом МОЗ від 24.12.2019 № 2675, зареєстрованим у Мін'юсті 27.12.2019 за № 1304/34275, внесено зміни в частині продовження на 2 роки дії тимчасових відхилень, пов'язаних з максимальними значеннями параметрів, зазначених у посиланні до додатка 2 таблиці 1 ДСанПіН 2.2.4-171-10, згідно з вимогами Директиви Ради 98/83/ЄС та поступовим впровадженням вимог **нової Директиви (EU) 2020/2184 від 16.12.2020 щодо якості води, призначеної для споживання людиною** (далі – Директива 98/83/ЄС).

Наказом МОЗ від 18.02.2022 № 341, зареєстрованим у Мін'юсті 07.03.2022 за № 304/37640, затверджено зміни до додатка 2 до ДСанПіН 2.2.4-171-10, що стосуються нормативів санітарно-хімічних показників **безпеки та якості питної води**.

Довідково. З метою захисту здоров'я людей від шкідливого впливу будь-якого забруднення питної води, Мінрегіоном розроблено проєкт нових Державних санітарних норм та правил ДСанПіН 2.2.4-171-20 «Гігієнічні вимоги до питної води, призначеної для споживання людиною» (далі – проєкт ДсанПіН), який погоджено з усіма провідними фахівцями медичної науки та повністю відповідає Директиві 98/83/ЄС. На початку 2021 року проєкт надіслано листом на затвердження МОЗ, але на час аудиту його не розглянуто.

Зважаючи на виключну важливість проєкту ДСанПіН, Указом Президента України від 13.08.2021 № 357/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 30 липня 2021 року «Про стан водних ресурсів України» Кабінету Міністрів України доручено у тримісячний строк разом із місцевими органами виконавчої влади за участі органів місцевого самоврядування опрацювати питання **вдосконалення нормативно-правових актів, що стосуються питань забезпечення безпеки та якості питної води, призначеної для споживання людиною**. На засіданні робочої групи РНБО 07.12.2021 щодо виконання зазначеного Указу прийнято рішення **продовжити дію ДСанПіН 2.2.4-171-10 до 01.03.2022, узгодити нову редакцію ДСанПіН з Директивою 98/83/ЄС і затвердити її до 01.03.2022**.

У зв'язку із введенням в Україні воєнного стану наказом МОЗ від 22.04.2022 № 683, зареєстрованим у Мін'юсті 25.05.2022 за № 564/37900, затверджено **Державні санітарні норми і правила «Показники безпеки та окремі показники якості питної води в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуаціях іншого характеру»**, а наказом МОЗ від 02.05.2022 № 721, зареєстрованим у Мін'юсті 16.05.2022 за № 524/37860, – **Гігієнічні нормативи якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-побутових та інших потреб населення**.

Станом на початок 2023 року в Україні також проведено роботу з впровадження положень **Водної Рамкової Директиви**. Так, у 2019 році введено в дію новий Порядок здійснення державного моніторингу вод, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 758, яким визначено чіткий розподіл обов'язків між суб'єктами моніторингу без дублювання повноважень, введено нові показники моніторингу, які в Україні до цього часу не

застосовувались, затверджено нові єдині показники для всіх суб'єктів державного моніторингу вод програми державного моніторингу вод (у частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод).

Для впровадження **Паводкової Директиви** прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 04.04.2018 № 247 «Про затвердження порядку розроблення плану управління ризиками затоплення» (далі – Постанова № 247).

На виконання Постанови № 247 Державною службою України з надзвичайних ситуацій спільно із заінтересованими органами влади розроблено плани управління ризиками затоплення на окремих територіях у межах районів басейнів річок, які затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.10.2022 № 895-р.

Довідково. З 2023 року (з урахуванням фінансових ресурсів) буде розпочато реалізацію заходів, визначених планами управління ризиками затоплення. З метою синхронізації строків реалізації заходів, визначених планами управління річковими басейнами та планами управління ризиками затоплення, встановлено, що строк виконання планів управління ризиками затоплення – 8 років.

Внесено також зміни до **Водного кодексу України** щодо запровадження **інтегрованого управління водними ресурсами (ІУВР)** за басейновим принципом.

Постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 758 «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод» узгоджує моніторинг вод з нормами **Директиви 2000/60/ЄС** Європейського Парламенту і Ради від 23.10.2000.

Крім того, Україна з 2003 року є стороною **Протоколу про воду та здоров'я до Конвенції про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер 1992 року**, ратифікованого Законом України від 09.07.2003 № 1066-IV (далі – Протокол про воду та здоров'я).

У 2017–2019 роках здійснено перегляд та підготовку проєктів оновлених національних цільових показників (далі – НЦП) до Протоколу про воду та здоров'я та Плану заходів з їх досягнення за сприяння Європейської економічної комісії

Водна стратегія України до 2050 року, передбачає:

- оновлені показники виконання Протоколу про воду та здоров'я до Конвенції про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер;
- операційний план її реалізації у 2022–2024 роках;
- індикатори для досягнення Цілі 6.

ООН-Секретаріату Протоколу про воду та здоров'я в рамках проєкту «Водна ініціатива ЄС плюс», які узгоджені з ЦСР та завданнями, передбаченими Угодою про асоціацію. Проєкт НЦП та індикаторів до Протоколу про воду та здоров'я затверджено як додаток до **Водної стратегії України на період до 2050 року**, схваленої

розпорядженням Кабінету Міністрів України від **09.12.2022 № 1134-р.**

Крім того, з метою забезпечення досягнення ЦСР, а саме Цілі 6 та цілей інтегрованого управління водними ресурсами шляхом співробітництва в рамках

проекту «Підтримка водної ініціативи ЄС в країнах Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії (Водна ініціатива ЄС СЕКЦА)», прийнято Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» та Закон України від 04.10.2016 № 1641-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами за басейновим принципом», яким внесено зміни до статті 81 Водного кодексу України, зокрема частину першу статті 81 доповнено пунктом 41 такого змісту: «41) запобігання евтрофікації та забрудненню водних об'єктів нітратами». На виконання зазначеної статті наказом Міндовкілля від 15.04.2021 № 244 затверджено **Методику визначення зон, вразливих до (накопичення) нітратів**, наказом Мінагрополітики від 24.11.2021 № 382, зареєстрованим у Мін'юсті 14.01.2022 за № 34/37370, – Правила щодо забезпечення родючості ґрунтів і застосування окремих агрохімікатів.

Слід зазначити, що **Україна 23.06.2022 отримала статус кандидата на членство в ЄС, що вимагає більш широкого впровадження норм, стандартів та зобов'язань, у тому числі і у сфері водних ресурсів.**

Під час перемовин у межах розділу *acquis*¹⁰ 27 «Навколишнє середовище» передбачалося здійснення оцінки рівня відповідності управління водними ресурсами України європейським вимогам. Відповідно до аналітичного звіту до Повідомлення Європейської Комісії для Європейського Парламенту та Європейської Ради «Висновок Європейської Комісії щодо заявки України на членство в Європейському Союзі» (Брюссель, 01.02.2023) **Україна демонструє певний рівень підготовки щодо управління водними ресурсами.**

Разом з тим через повномасштабну військову агресію Російської Федерації проти України водні відносини з Росією і Сирією розірвано, а з Республікою Білорусь призупинено.

Довідково. Зокрема, припинено дію Угоди між Україною та Російською Федерацією про спільне використання та охорону прикордонних водних об'єктів (постанова прийнята Кабінетом Міністрів України від 30.12.2022 № 1488). 21.03.2023 також припинено Угоду між Державним комітетом України по водному господарству та Міністерством Іригації Сирійської Арабської Республіки про співробітництво у галузі водного господарства (лист Міністерства закордонних справ України від 21.03.2023 № 72/14-612/1-31866).

Розпочато роботу з припинення Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Білорусь про спільне використання та охорону транскордонних вод від 28.02.2002. З метою приведення договірно-правової бази відносин у відповідність до сучасних реалій, на виконання доручення Віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України від 06.07.2022 № 16765/1/1-22 до листа Міністерства закордонних справ

¹⁰ *Acquis communautaire* (acquis) – правова система Європейського Союзу, яка включає акти законодавства Європейського Союзу (але не обмежується ними), прийняті в рамках Європейського Співтовариства, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ [Закон України від 18.03.2004 № 1629-IV «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»].

України від 01.07.2022 № 610/13-612/1-46648 щодо міжнародних договорів з Росією та Білоруссю Держводагентством за сприяння Міндовкілля підготовлено матеріали для припинення зазначеної Угоди.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р затверджено Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, але, як встановлено аудитом, **визначеного національного плану заходів щодо здійснення реалізації Порядку денного, зокрема досягнення Цілі 6, на державному рівні не затверджено, що не забезпечує комплексного підходу до виконання її завдань.**

Водночас у реалізації державної політики з розвитку водного господарства, управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів, водозабезпечення та водовідведення тощо беруть участь різні міністерства та органи влади. При цьому координацію їх діяльності та співпрацю між ними не забезпечено, що негативно впливає на підвищення ефективності використання водних ресурсів та призводить до невизначеності завдань і заходів для досягнення Цілі 6.

У сфері централізованого водопостачання та водовідведення немає єдиного документа, який би поєднував технічну та економічну складову, визначав напрями її розвитку та повноваження усіх сторін, що безпосередньо впливає на досягнення Цілі 6.

Рекомендації

Кабінету Міністрів України доручити Держстату:

– розробити та внести в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проекти нормативно-правових актів:

про затвердження Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, національного плану заходів досягнення ЦСР, як це передбачено Порядком денним;

про внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 686-р у частині визначення відповідальних координаторів виконання ЦСР, у тому числі Цілі 6, з метою забезпечення належної координації діяльності органів виконавчої влади у сфері виконання завдань і досягнення індикаторів, визначених для Цілі 6, та своєчасного прийняття управлінських рішень.

Міндовкіллю, МОЗ та Мінінфраструктури вжити заходів щодо розроблення та внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проекту плану заходів для досягнення Цілі 6.

5. АНАЛІЗ СТАНУ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ

Висновки

З метою досягнення ЦСР до 2030 року Україна розробила систему моніторингу та оцінки їх реалізації. Для досягнення Цілі 6 Розпорядженням № 686-р визначено 12 індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу виконання 5 завдань, визначених у Нацдоповіді. Система моніторингу включає індикатори, які відображають стан виконання кожної з цілей та їх завдань, але на сьогодні не забезпечує відображення реальної картини стану досягнення Цілі 6, що ускладнює здійснення оцінки досягнення окремих індикаторів за її завданнями.

Результати аудиту

ООН у межах своїх зобов'язань з виконання ЦСР рекомендує використовувати систему моніторингу та звітності щодо виконання цих цілей. Така система дає змогу відстежувати прогрес у досягненні ЦСР і виявляти проблемні сфери, щоб вживати відповідних заходів.

В Україні визначено складові моніторингу реалізації завдань ЦСР (рис. 1).

Ми також закликаємо держави-члени регулярно проводити всеосяжні огляди досягнутого прогресу на національному і субнаціональному рівнях, де керівниками та рушіями виступатимуть самі країни. Такі огляди повинні проводитися з урахуванням думок корінних народів, громадянського суспільства, приватного сектора та інших зацікавлених сторін відповідно до національних умов, стратегій та пріоритетів. Національні парламенти, а також інші установи також можуть підтримати ці процеси.

[Пункт 79. Порядку денного Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року]

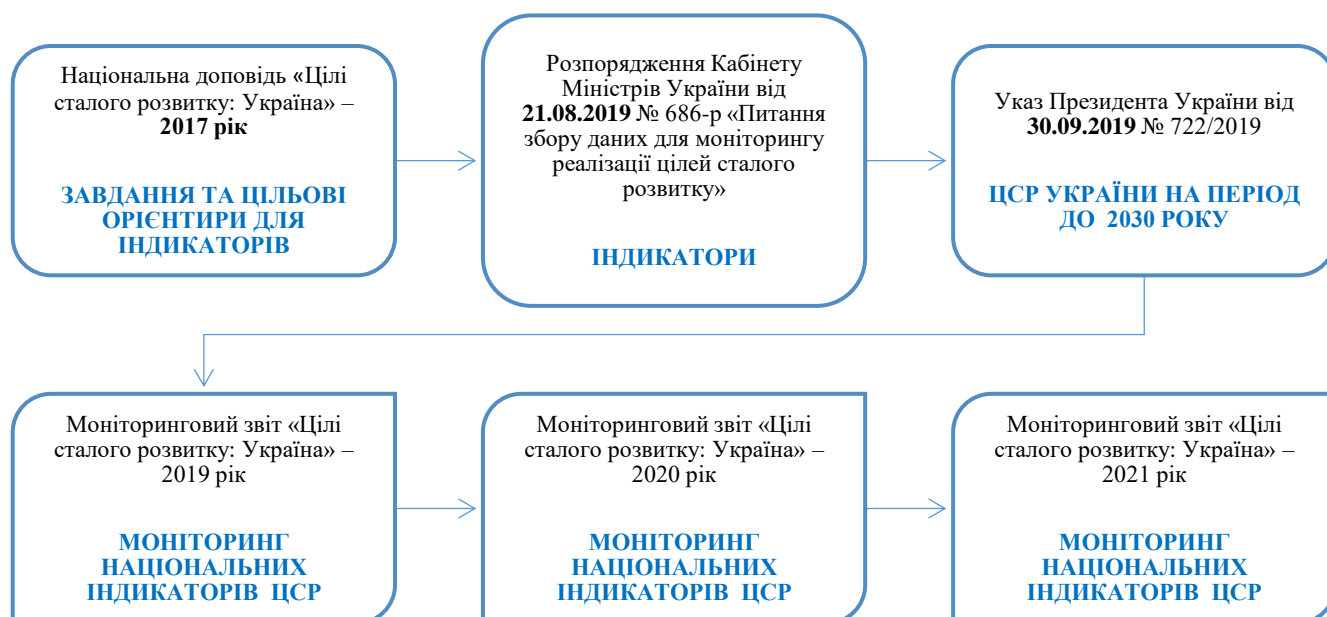

Рис. 1. Складові моніторингу реалізації завдань ЦСР в Україні

Так, національна система ЦСР включає 86 завдань національного розвитку та 172 показники для їх моніторингу. Для досягнення Цілі 6 у **Нацдоповіді визначено 5 завдань і 13 індикаторів** їх виконання, а також цільові значення індикаторів на 2015–2030 роки.

Встановлено, що Розпорядженням № 686-р затверджено індикатори, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації ЦСР.

Розпорядженням № 686-р також визначено, що Держстат:

- забезпечує збір даних для моніторингу реалізації ЦСР та їх оприлюднення на своєму офіційному вебсайті;

- проводить координацію робіт, пов'язаних з розробленням метаданих за індикаторами, затвердженими цим розпорядженням.

Збір даних, розроблення метаданих і подання їх Держстату відповідно до Розпорядження № 686-р забезпечують центральні органи виконавчої влади за участі державних органів та інших відповідальних за розрахунок індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації ЦСР (рис. 2).

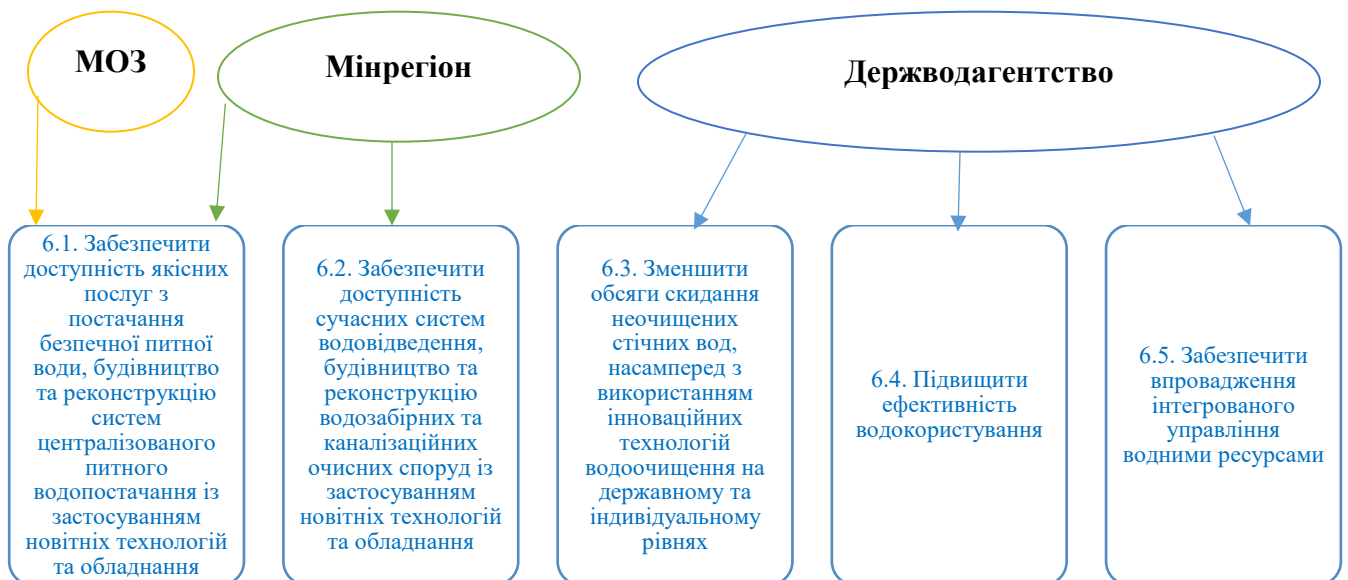

Рис. 2. Відповідальні за розрахунок та надання даних Держстату в розрізі завдань для досягнення Цілі 6

Аудит засвідчив, що для Цілі 6 Розпорядженням № 686-р затверджено **12 індикаторів** та їх дезагрегування, а також терміни надання даних Держстату. Інформацію щодо зазначених показників наведено в додатку 1.

При цьому індикатори за завданнями для досягнення Цілі 6 в Нацдоповіді дещо відрізняються від індикаторів, затверджених Розпорядженням № 686-р (додаток 2).

Так, у **Розпорядженні № 686-р не вказано чотирьох індикаторів, визначених у Нацдоповіді**, для моніторингу виконання завдання 6.1, натомість є три нові індикатори, які не зазначені в Нацдоповіді, отже, не мають цільових значень на 2015–2030 роки (рис. 3).

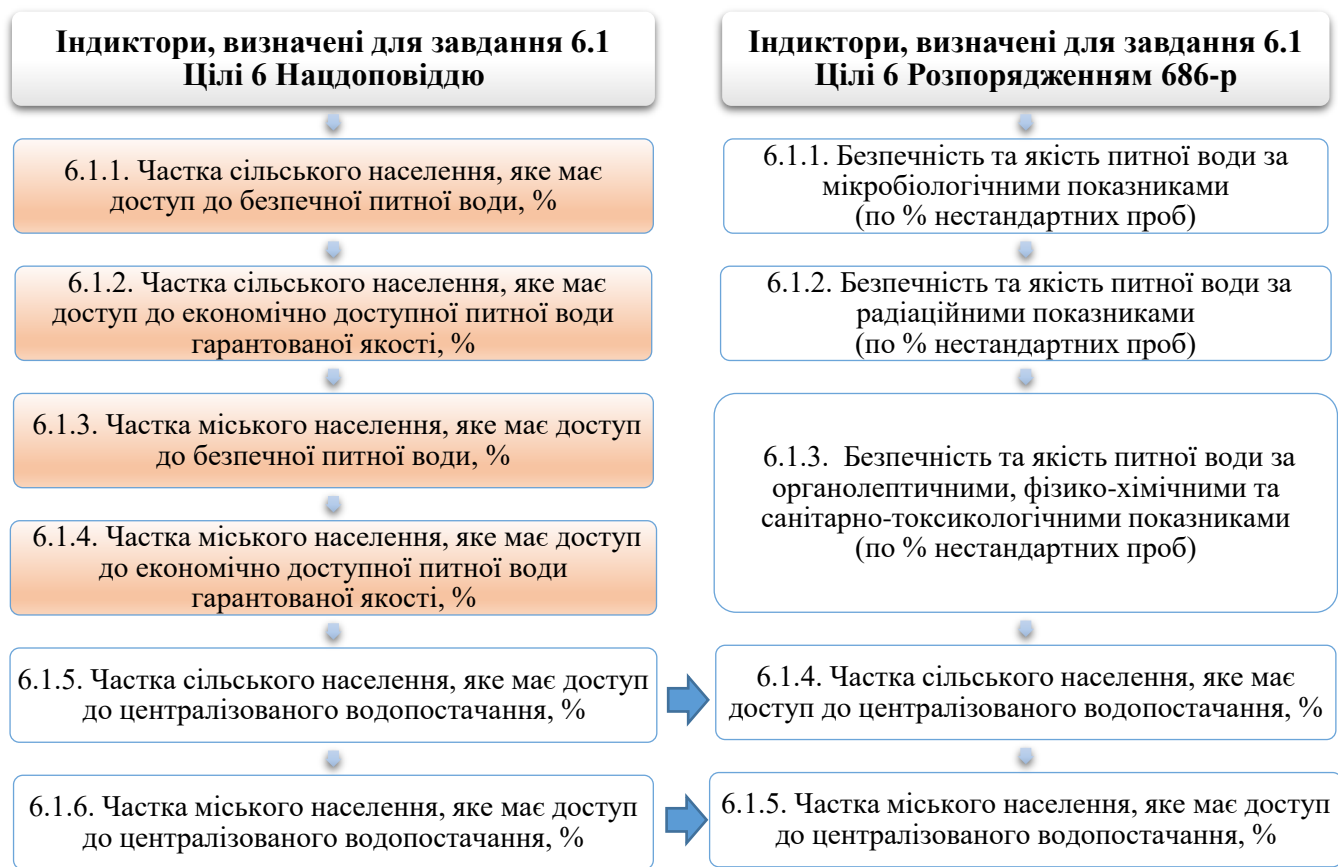

Рис. 3. Індикатори, визначені для моніторингу виконання завдання 6.1 Цілі 6 у Нацдоповіді та Розпорядженні № 686-р

Отже, через відмінність в організаційно-розпорядчих документах показників індикаторів виконання завдань зростають ризики неналежної оцінки стану досягнення Цілі 6, зокрема оцінки виконання завдання 6.1 «Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання».

Встановлено, що координацію робіт з розроблення метаданих для індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації ЦСР, протягом 2017–2019 років Держстат здійснював у межах виконання відповідних протокольних рішень Міжвідомчої робочої групи з питань координації процесів імплементації та забезпечення моніторингу ЦСР шляхом листування з відповідними розпорядниками даних.

Довідково. Міжвідомча робоча група з питань координації процесів імплементації та забезпечення моніторингу ЦСР, яку очолював Перший віцепрем'єр-міністр – Міністр економічного розвитку і торгівлі України, утворена згідно з дорученням Кабінету Міністрів України.

Згідно з рішенням Міжвідомчої робочої групи з питань координації процесів імплементації та забезпечення моніторингу ЦСР від 17.09.2018, відповідні центральні органи виконавчої влади є відповідальними за виконання завдань ЦСР, визначених у Нацдоповіді. Загальним координатором всіх 17 ЦСР визначено Мінекономрозвитку, Цілі 6 – Мінрегіон.

Водночас, відповідно до листа Мінекономіки, Секретаріат Кабінету Міністрів України листом від 17.12.2019 № 30534/0/12-19 поінформував Мінекономіки, що функцію координації забезпечення досягнення ЦСР на Міністерство не покладено.

Слід зазначити: жодним офіційним нормативним документом не визначено координаторів виконання ЦСР, що призводить до відсутності координації та унеможливорює своєчасне прийняття належних управлінських рішень.

Аудит засвідчив, що Держстатом у 2019–2021 роках:

- забезпечено збирання та оприлюднення на офіційному вебсайті органу (www.ukrstat.gov.ua, розділ «Цілі сталого розвитку») даних (з 2015 року) для моніторингу реалізації ЦСР за індикаторами, у розрізі яких здійснюється збір даних для такого моніторингу;

- здійснено координацію робіт з оновлення метаданих за деякими індикаторами, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації ЦСР, та забезпечено їх оприлюднення на офіційному вебсайті органу;

- з метою задоволення потреб користувачів за сприяння офісу ЮНІСЕФ в Україні та офісу Координатора системи ООН в Україні протягом 2019–2021 років підготовлено моніторингові звіти «Цілі сталого розвитку: Україна – 2019», «Цілі сталого розвитку: Україна – 2020», «Цілі сталого розвитку: Україна – 2021» та оприлюднено їх на офіційному вебсайті органу;

- надано (у 2020 році) інформаційну підтримку для підготовки Добровільного національного огляду щодо прогресу України у досягненні ЦСР, який відображає підсумки роботи з досягнення ЦСР з 2015 року (оприлюднено на офіційному вебсайті Мінекономіки);

- на базі Добровільного національного огляду щодо ЦСР у 2020 році здійснено оцінку прогресу досягнення ЦСР в Україні за методологією Економічної та соціальної Комісії ООН для Азії та Тихого океану (UNESCAP) спільно з громадською організацією VoxUkraine за підтримки Програми розвитку ООН в Україні. Візуалізацію її результатів оприлюднено на офіційному вебсайті Держстату в новоствореному підрозділі «Оцінка прогресу досягнення ЦСР в Україні (за методологією Економічної та соціальної Комісії ООН для Азії та Тихого океану (UNESCAP))» розділу «Цілі сталого розвитку». Візуалізація надає можливість оцінити прогрес у розрізі цілей і завдань/цілей та індикаторів, а також відставання, що очікується, у розрізі індикаторів ЦСР;

- створено (у 2021 році) на офіційному вебсайті органу англomовну версію розділу «Цілі сталого розвитку», який містить інформацію щодо офіційних національних та міжнародних документів з питань ЦСР, дані та метадані за індикаторами ЦСР, оцінку прогресу досягнення ЦСР в Україні (за методологією Економічної та соціальної Комісії ООН для Азії та Тихого океану (UNESCAP)) і відповідні публікації;

- створено (у 2021 році) Національну платформу звітування за ЦСР (відкрита платформа ЦСР), яка дає можливість візуалізувати наявні дані за індикаторами ЦСР за допомогою графіків з відповідним рівнем дезагрегації. Платформа розміщена на офіційному вебсайті органу в розділі «Цілі сталого розвитку» та доступна в україномовній та англomовній версіях.

Водночас, у зв'язку зі структурними змінами в системі центральних органів виконавчої влади, індикатори, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації ЦСР, затверджені Розпорядженням № 686-р, потребують внесення змін та приведення у відповідність у частині визначення відповідальних за розрахунок та надання даних щодо досягнення Цілі 6.

Крім того, встановлено, що джерелом індикаторних показників 6.1.4, 6.1.5, 6.2.1 та 6.2.2 Цілі 6 є **Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні за 2019, 2020, 2021 роки**.

Національна доповідь щороку готується Мінрегіоном відповідно до статті 9 Закону України від 10.01.2002 № 2918-III «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» та Порядку підготовки та оприлюднення Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2004 № 576.

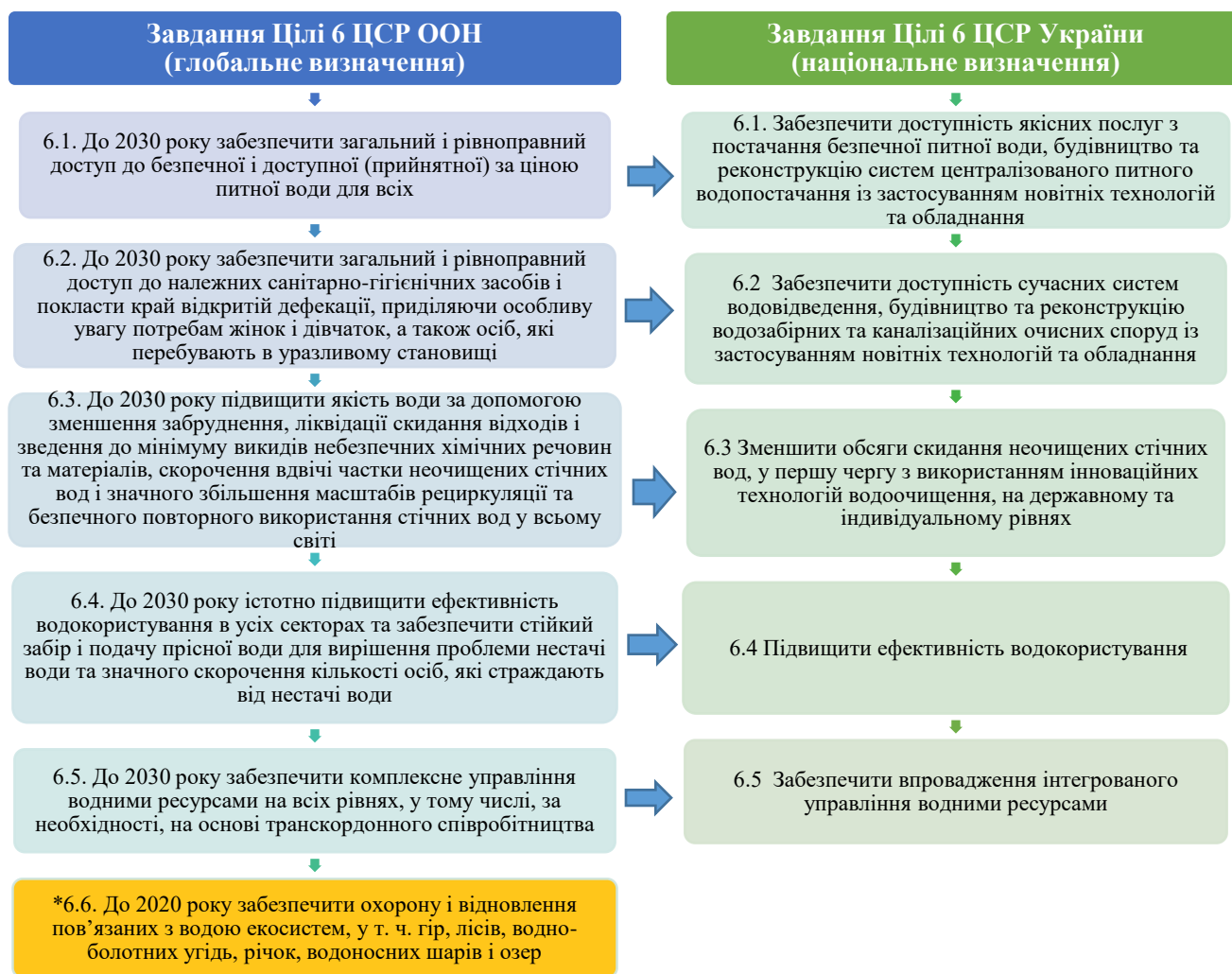
Отже, розрахунок індикаторних показників Мінрегіоном жодним чином не впливає з результатів вжитих ним заходів щодо забезпечення водопостачання та водовідведення міських та сільських населених пунктів, а саме результатів виконання інвестиційних проєктів у сфері водопостачання та водовідведення.

Рекомендації

Кабінету Міністрів України доручити **Держстату** розробити та внести в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт акта про внесення змін до Розпорядження № 686-р у частині визначення цільових орієнтирів для індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації ЦСР; відповідальних за розрахунок і надання даних щодо досягнення Цілі 6 з урахуванням організаційних змін у системі центральних органів виконавчої влади.

6. АНАЛІЗ СТАНУ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЦІЛІ 6 ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ ТА ДОСЯГНЕННЯ ЇХ ІНДИКАТОРІВ

Ціль 6 ООН є однією із 17 ЦСР ООН, яку Україна також зобов'язалась досягнути до 2030 року. Для досягнення Цілі 6 Розпорядженням № 686-р визначено 12 індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу виконання 5 завдань, визначених в Нацдоповіді, яка також надає бачення орієнтирів для досягнення Україною ЦСР. Слід зазначити, що глобальна Ціль 6 ООН передбачає виконання шести завдань, з яких Україна виконує 5 в межах Цілі 6 та 1 – Цілі 15 (зокрема завдання 15.1) (рис. 4).

* Ураховано при визначенні завдань Цілі 15 (зокрема завдання 15.1)

Рис. 4. Глобальні та національні завдання з досягнення Цілі 6

Досягнення Цілі 6 має на меті забезпечити доступність до водних ресурсів та санітарії для всіх громадян України і сталість управління ними.

6.1. Оцінка стану досягнення індикаторів за завданням із забезпечення доступності якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництва та реконструкції систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання

Висновки

Доступність населення України до якісної питної води обмежена. Централізованим водопостачанням забезпечено приблизно 65,2 відс. населення країни (лише четверта частина сіл та 98 відс. міст). Дані моніторингових показників свідчать: питома вага нестандартних досліджених проб питної води з централізованого та нецентралізованого водопостачання, які не відповідають нормативам за мікробіологічними, органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками, з 2015 року має чітку тенденцію до зростання, отже, епідемічна безпека води щороку погіршується, а завдання 6.1 «Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання» Цілі 6 не виконується.

Здійснення оцінки досягнення індикативних показників за завданням щодо досягнення Цілі 6 сталого розвитку із забезпечення доступності якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництва та реконструкції систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання ускладнено через невідповідність показників моніторингових звітних даних, у яких відображається частка міських та сільських населених пунктів, а не частка населення, яке має доступ до централізованого водопостачання та водовідведення, як це передбачено індикаторами. Визначення потребують і цільові орієнтири, зокрема щодо безпечності та якості питної води за мікробіологічними, радіаційними, органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками.

Результати аудиту

Забезпечення загального і рівноправного доступу до безпечної та доступної за ціною питної води для всіх – одне з найважливіших завдань ЦСР, визначених

ООН, а саме завдання 6.1. Національні уряди повинні реалізовувати політики та програми, які забезпечують доступ до питної води для всіх, включаючи тих, хто мешкає у віддалених та важкодоступних районах. Отже, завдання 6.1 Цілі 6 – забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію

Завдання 6.1 Цілі 6 ЦСР ООН	Завдання 6.1 Цілі 6 ЦСР України
6.1. До 2030 року забезпечити загальний і рівноправний доступ до безпечної і доступної (прийнятної) за ціною питної води для всіх	6.1. Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання

систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання.

Для моніторингу прогресу виконання завдання 6.1 Цілі 6 Розпорядженням № 686-р визначено 5 індикаторів (рис. 5).

6.1.1. Безпечність та якість питної води за мікробіологічними показниками (по % нестандартних проб)

6.1.2. Безпечність та якість питної води за радіаційними показниками (по % нестандартних проб)

6.1.3. Безпечність та якість питної води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками (по % нестандартних проб)

6.1.4. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %

6.1.5. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %

Рис. 5. Індикатори завдання 6.1 «Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання»

Для гарантування безпечності питної води необхідно забезпечити контроль за якістю води від джерела водопостачання до крана споживача, адже питна вода, призначена для споживання людиною, повинна відповідати таким гігієнічним вимогам: бути безпечною в епідемічному та радіаційному відношенні, мати сприятливі органолептичні властивості та нешкідливий хімічний склад.

Гігієнічну оцінку безпечності та якості питної води здійснюють за показниками епідемічної безпеки (мікробіологічні, паразитологічні), санітарно-хімічними (органолептичні, фізико-хімічні, санітарно-токсикологічні) та радіаційними показниками (ДСанПіН 2.2.4-171-10). Дослідження безпечності та якості питної води проводяться державними установами – центрами контролю та профілактики хвороб МОЗ відповідно до їх статутних завдань.

Довідково. Згідно з абзацом третім частини другої статті 39 Закону України від 10.01.2002 № 2918-III «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» на МОЗ покладено функції здійснення державного моніторингу у сфері питної води та питного водопостачання щодо дотримання санітарних норм хімічних, бактеріологічних, радіологічних показників водних об'єктів, призначених для питного водопостачання, та у системах питного водопостачання.

Індикатор 6.1.1. Безпечність та якість питної води за мікробіологічними показниками (по % нестандартних проб)

Мікробіологічні показники – показники епідемічної безпеки питної води, перевищення яких може призвести до виникнення інфекційних хвороб у людини.

Водночас, згідно з моніторинговими показниками 2021 року щодо досягнення індикатора 6.1.1, **питома вага нестандартних досліджених проб питної води з централізованого та нецентралізованого водопостачання, що не відповідає нормативам за мікробіологічними показниками, з 2015 року має чітку тенденцію до зростання: у системі децентралізованого водопостачання зростає на 4,9 відс., централізованого водопостачання – на 2,9 відс., у сільській місцевості – на 4,3 відс. та в міській місцевості – на 2 відс. (рис. 6), що призводить до погіршення епідемічної безпеки води.**

Цільові значення та індикатор «Безпечність та якість питної води за мікробіологічними показниками» в Національній доповіді «Цілі Сталого Розвитку: Україна» **НЕ ВИЗНАЧЕНО**

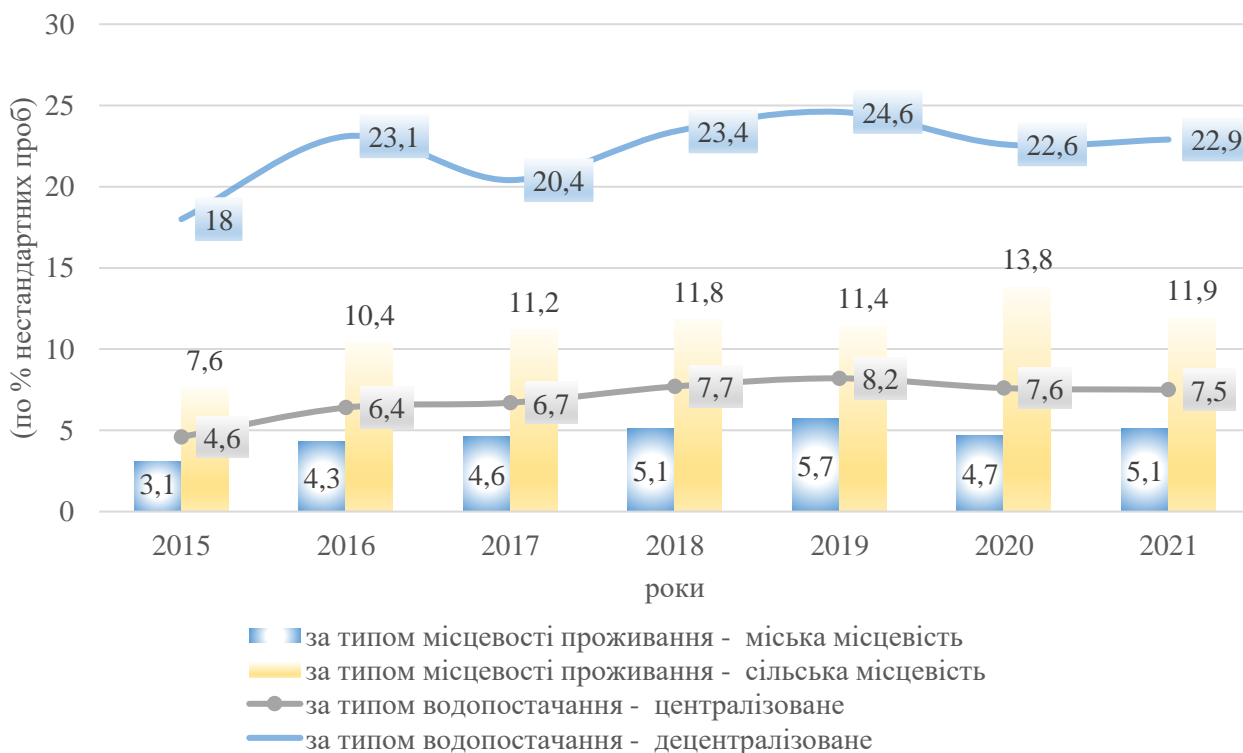

Рис. 6. Безпечність та якість питної води за мікробіологічними показниками

Водночас **цільові орієнтири для досягнення цього індикатора, як і сам індикатор, у Нацдоповіді не визначено, що унеможливує оцінку стану їх досягнення та не гарантує захисту здоров'я населення.**

Індикатор 6.1.2. Безпечність та якість питної води за радіаційними показниками (по % нестандартних проб)

Цільові значення та індикатор
«Безпечність та якість питної води за
радіаційними показниками»
в Національній доповіді
«Цілі Сталого Розвитку: Україна»

НЕ ВИЗНАЧЕНО

Радіаційні показники – показники, що характеризують властивість води, зумовлену наявністю радіонуклідів. Під час гігієнічної оцінки радіаційної безпечності питної води у місцях водозаборів поверхневих та підземних джерел питного водопостачання попередньо визначаються питомі сумарні альфа- і бета-

активності за визначеними показниками. Це можуть бути радіоактивні ізотопи як природного походження (наприклад, радон), так і штучно створені радіонукліди (наприклад, йод–131, цезій–137).

Згідно з моніторинговими показниками 2021 року щодо досягнення індикатора 6.1.2, з 2015 року **питома вага нестандартних досліджених проб води питної з централізованого та нецентралізованого водопостачання, що не відповідає нормативам за радіаційними показниками, зросла на 0,8 відс. у системі централізованого та на 5,4 відс. у системі децентралізованого водопостачання, на 0,4 відс. у міській та до 2,8 відс. у сільській місцевості (рис. 7).**

Рис. 7. Безпечність та якість питної води за радіаційними показниками

Цільові орієнтири для досягнення цього індикатора, як і сам індикатор, у Нацдоповіді не визначено.

Водночас забруднення питної води радіонуклідами може мати **серйозні наслідки для здоров'я людей, зокрема збільшувати ризик виникнення онкологічних захворювань.** Отже, важливо гарантувати безпеку питної води за радіаційними показниками і здійснювати необхідні заходи для зниження рівня радіонуклідів у воді до допустимих норм.

Індикатор 6.1.3. Безпечність та якість питної води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками (по % нестандартних проб)

Безпечність та якість питної води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками повинна відповідати гігієнічним нормативам, наведеним у додатку 2 ДСанПіН 2.2.4-171-10.

Довідково. *Органолептичні показники* (запах, смак і присмак, забарвленість, каламутність) – фізичні властивості питної води, що сприймаються органами чуття.

Санітарно-токсикологічні показники – хімічні показники, що нормуються за санітарно-токсикологічною ознакою шкідливості. До таких показників відносять рівень нітратів, пестицидів, фенолу, хлорорганічних сполук, важких металів та інших речовин.

Фізико-хімічні показники – фізичні чи хімічні показники, що нормуються за загальносанітарною чи органолептичною ознакою шкідливості та включають рівень рН, мінералізацію, рівень хлоридів, нітратів, сульфатів та інших хімічних речовин.

Отже, надмірна кольоровість, запах чи смак можуть свідчити про наявність **органічних забруднень у воді**, а надмірна концентрація деяких речовин і наявність мікробіологічних та хімічних забруднень у воді **можуть бути небезпечними для здоров'я людини**.

Аудитом встановлено: згідно з моніторинговими показниками 2021 року щодо досягнення індикатора 6.1.3, **питома вага нестандартних досліджених проб води питної з централізованого та нецентралізованого водопостачання, що не відповідає нормативам за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками, з 2015 року зросла на 5,5 відс. у системі централізованого та на 0,8 відс. у системі децентралізованого водопостачання, на 5,8 відс. у міській та на 6,4 відс. у сільській місцевості** (рис. 8).

Рис. 8. Безпечність та якість питної води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками

Цільові значення та індикатор «Безпечність та якість питної води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками» в Національній доповіді «Цілі Сталого Розвитку: Україна» **НЕ ВИЗНАЧЕНО**

Цільові орієнтири для досягнення цього індикатора, як і сам індикатор, у Нацдоповіді не визначено, що унеможливорює оцінку стану їх досягнення та негативно впливає на забезпечення належного рівня охорони здоров'я населення.

Слід також зазначити, що, за даними Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2021 році¹¹, **питне водопостачання України майже на 80 відс. забезпечується поверхневими водами. Більшість басейнів річок згідно з гігієнічною класифікацією водних об'єктів за ступенем забруднення можна віднести до забруднених та дуже забруднених, при цьому склад очисних споруд та технології водопідготовки фактично не змінилися. Наявні очисні споруди, технології очищення та знезараження питної води не спроможні очистити її до рівня показників безпеки.**

Моніторинг якості води поверхневих водойм свідчить, що їх екологічний стан практично не покращується.

Довідково. Держводагентство проводить державний моніторинг вод відповідно до Порядку здійснення державного моніторингу вод, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 758. У 2021 році спостереження за станом поверхневих вод здійснювались у 558 пунктах на масивах поверхневих вод на транскордонних ділянках 55 водотоків відповідно до міжурядових угод, на масивах поверхневих вод, забір з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-питних потреб населення, та на масивах поверхневих вод, де є ризик недосягнення екологічних цілей.

Встановлено, що згідно з результатами державного моніторингу вод **якісний стан масивів поверхневих вод басейну річки Дніпро, який забезпечує 70 відс. усього водозабору, задовільний. При цьому для басейну Дніпра характерні регіональні аспекти формування якості поверхневих вод. Води у верхній течії річки характеризуються підвищеним вмістом природних сполук гумінових та фульвокислот, сполук заліза та марганцю.**

Пестициди, поліароматичні вуглеводні, леткі органічні сполуки та важкі метали виявлено **в масивах поверхневих вод басейну річки Дністра. У цих масивах також виявлено перевищення екологічних нормативів якості середньорічної концентрації (ЕНЯср) за вмістом пестицидів, поліароматичних вуглеводнів; летких органічних сполук, а також перевищення вмісту важких металів: кадмію; ртуті та нікелю¹².**

Такий стан поверхневих водойм вимагає застосування сучасних технологій підготовки води та очищення поверхневих вод для забезпечення безпеки та якості питної води.

¹¹ Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2021 році. [Електронний ресурс]. Доступний з: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2022/12/nacjonalna-dopovid-pro-yakist-pytnoyi-vody-ta-stan-pytnogo-vodopostachannya-v-ukrayini-u-2021-roczni.pdf>.

¹² Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2021 році [Електронний ресурс]. Доступний з: <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2023/01/Natsdopovid-2021-n.pdf>.

Необхідно також відзначити, що, згідно з даними Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні за 2021 рік, **підземні води України, зокрема артезіанські, в багатьох регіонах (АР Крим, Донбас, Придніпров'я) за своєю якістю не відповідають нормативам джерел водопостачання, що пов'язано не тільки з природними умовами їх формування, але і з антропогенним забрудненням, а отже, потребують очищення. При цьому лише поодинокі артезіанські водопроводи мають споруди з доочищення води.**

Невідповідність якості питної води нормативним вимогам, забруднення призводять до поширення в країні таких захворювань, як жовчнокам'яна хвороба, виразкова хвороба шлунка.

Водночас військова агресія Російської Федерації проти України **спричиняє додаткове забруднення поверхневих і підземних вод.** У місцях проведення бойових дій водні об'єкти забруднені залишками військової техніки, різними типами боєприпасів, спостерігаються витіки пально-мастильних матеріалів. Так, за даними застосунку ЕкоЗагроза, станом на 19.04.2023 внаслідок розливу понад 11 тис. тонн нафтопродуктів у водні об'єкти завдано **збитків** більш як на **106 млрд гривень**.

В окремих регіонах нагальним є питання забезпечення населення питною водою не тільки в якісному, але і в кількісному відношенні. Подача води за графіками та її тривала відсутність у водопровідних мережах призводять до бактеріального забруднення питної води.

При цьому на якість питної води систем централізованого водопостачання негативно впливає незадовільний санітарно-технічний стан водопровідних споруд і мереж, зношеність яких у різних регіонах становить від 30 до 70 відс., а також несвоєчасні проведення капітальних і поточних планово-профілактичних ремонтів та ліквідації аварій.

Індикатор 6.1.4. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, є досить низькою. У багатьох країнах світу інфраструктура водопостачання в сільській місцевості дуже обмежена, через що значна частина населення змушена користуватися водою з водосховищ, криниць або інших джерел.

Згідно з Національною доповіддю «Цілі Сталого Розвитку: Україна»	
Цільові значення для 6.1.4 (6.1.5)	Джерело
2015 р. – 17,2	Мінрегіон, Держстат
2020 р. – 20,0	
2025 р. – 30,0	
2030 р. – 50,0	

Наявність централізованого водопостачання надважлива для забезпечення безпеки та якості питної води, а також для доступу до води в достатній кількості для господарсько-побутових та інших потреб.

Аудит засвідчив, що в моніторингових показниках щодо досягнення індикатора 6.1.4 **наведено**

дані щодо забезпеченості централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, а не сільського населення, як це визначено індикатором, що унеможлиблює оцінку досягнення цільових орієнтирів.

Водночас згідно з показниками централізованим водопостачанням забезпечено лише приблизно четверту частину сіл України (немає у 16 989 сільських населених пунктах), а частка сільських населених пунктів, які мають доступ до централізованого водопостачання, у 2021 році порівняно з 2015 роком зменшилася на 2 відсотки (рис. 9). При цьому особливу занепокоєність викликає стан водопостачання сільського населення: у 2021 році **питома вага сільських водогонів**, результати лабораторних досліджень води на яких **не відповідають нормативам**, становила **38,3 відс.** із 3 351 сільського водогону, де проводились дослідження.

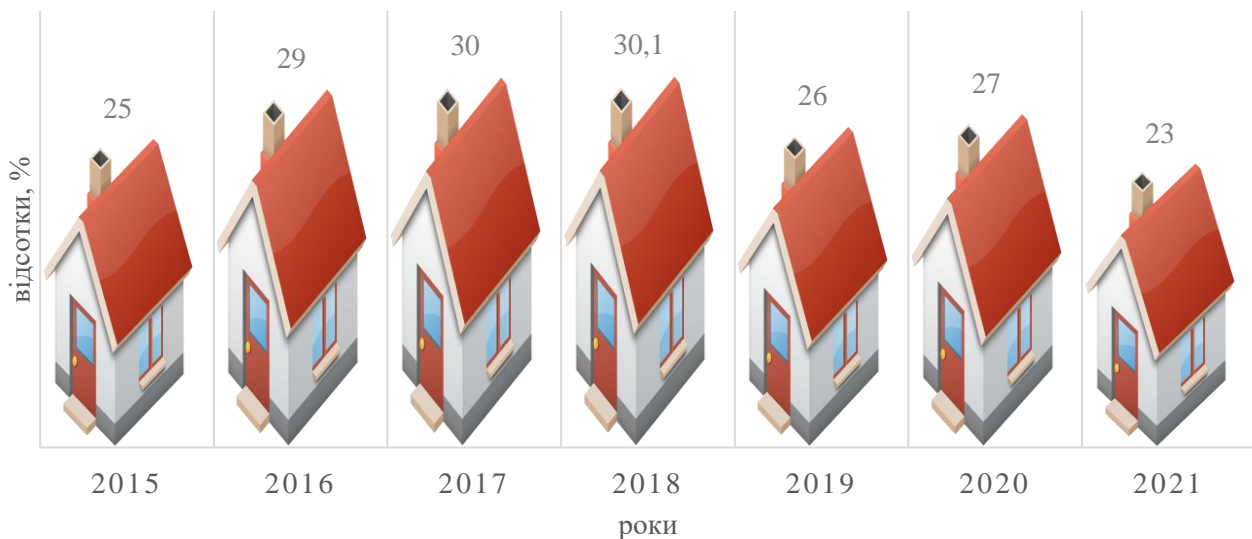

Рис. 9. Забезпеченість сільських населених пунктів доступом до централізованого водопостачання

Решта сільського населення **споживає воду з колодязів** та індивідуальних свердловин, які здебільшого мають **незадовільний санітарно-технічний стан**.

Крім того, відповідно до даних Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2021 році привізною питною водою забезпечувалось 171,2 тис. осіб (2 відс. загальної чисельності осіб тих областей, де використовувалась привізена вода, та 0,6 відс. загальної чисельності населення в Україні без урахування населення тих областей, які не змогли надати інформацію¹³).

¹³ Без урахування даних водокористувачів тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та м. Севастополі. На жаль, 5 обласних державних адміністрацій (обласних військових адміністрацій) (АР Крим та м. Севастополь, Донецька, Запорізька, Луганська, Харківська, Херсонська) не змогли надати інформацію щодо стану систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у 2021 році через повномасштабну військову агресію Російської Федерації проти України.

Індикатор 6.1.5. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %

Забезпечення міського населення доступом до централізованого водопостачання є важливим для сталого розвитку міст, оскільки це допомагає зменшити використання природних джерел води, зберегти їх для майбутніх поколінь та зменшити вплив на навколишнє середовище.

Встановлено, що в моніторингових показниках щодо досягнення індикатора 6.1.5 наведено дані щодо забезпеченості централізованим водопостачанням міських населених пунктів, а не міського населення, як це визначено індикатором, що унеможлиблює оцінку досягнення цільових орієнтирів.

Водночас, згідно з показниками, у 2021 році централізованим водопостачанням забезпечено 98 відс. міст (не мали такого водопостачання 4 міста), показник забезпеченості порівняно з 2015 роком зменшився на 1 відсоток (рис. 10).

Згідно з Національною доповіддю «Цілі Сталого Розвитку: Україна»

Цільові значення для 6.1.5 (6.1.6)

Джерело

2015 р. – 89,8
2020 р. – 90,0
2025 р. – 95,0
2030 р. – 100,0

Мінрегіон,
Держстат

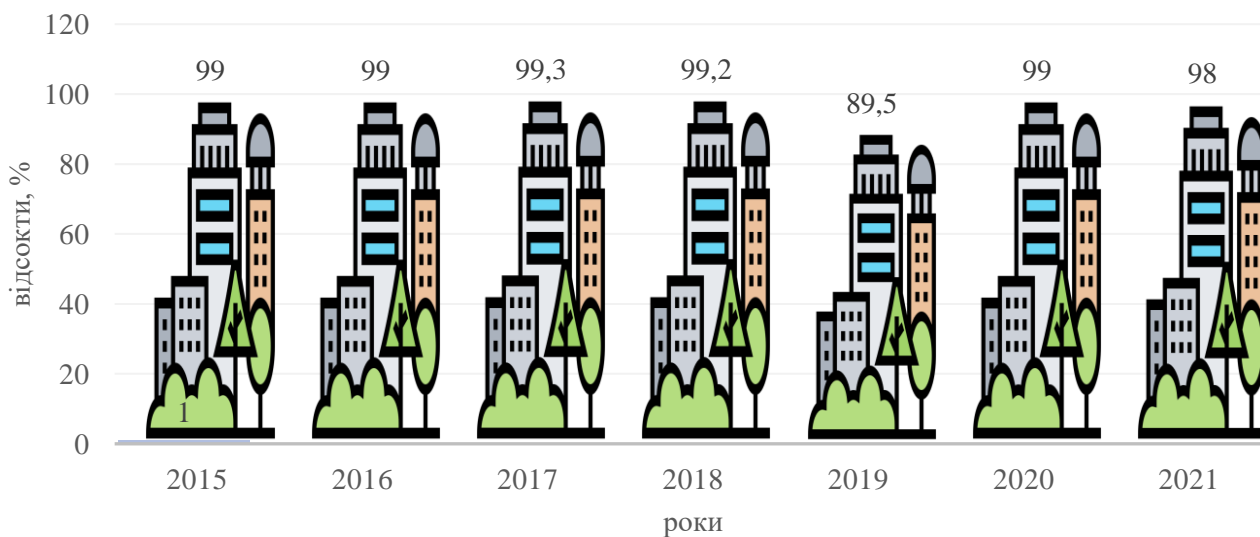

Рис. 10. Забезпеченість міських населених пунктів доступом до централізованого водопостачання

Слід зазначити, що відповідно до даних Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2021 році системами централізованого водопостачання забезпечено приблизно 19 млн осіб (65,2 відс. загальної чисельності населення населених пунктів), що є вкрай низьким показником.

Крім того, повномасштабна військова агресія Російської Федерації проти України призвела до значних, а іноді невідновних руйнувань критичної інфраструктури централізованого водопостачання та водовідведення міст.

Відповідно до попередньої оцінки KSE Institute¹⁴, станом на 24.02.2023 зруйновано більше **1046 пог. км водопровідних мереж**, частково пошкоджено або повністю зруйновано **12 водопровідних очисних споруд**. Руйнувань/пошкоджень також зазнали **82 водопровідні насосні станції**, зруйновані або пошкоджені **40 свердловин**. **Лабораторії, які здійснювали аналіз стану водопостачання в регіонах, де велись чи ведуться бойові дії, теж зруйновані або пошкоджені**. Так, попередні підрахунки свідчать, що руйнувань/пошкоджень зазнало близько **трьох лабораторій**. **Зазначене загострює проблему доступу до водних ресурсів**

За даними **оновленої оцінки Світового банку «Швидка оцінка шкоди та потреб в Україні»**¹⁵, станом на 24.02.2023 безпосередні збитки від пошкодження об'єктів водопостачання і водовідведення становлять **2,2 млрд дол. США** (ця цифра є приблизною, реальний збиток може бути більшим на 30 відс.), а **втрати у сфері водопостачання і водовідведення – приблизно 7,5 млрд дол. США**.

Рекомендації

Кабінету Міністрів України доручити Держстату:

– спільно з **МОЗ** вжити заходів щодо визначення цільових орієнтирів для оцінки досягнення індикаторів безпечності та якості питної води за мікробіологічними, радіаційними, органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками;

– спільно з **Мінінфраструктури** вжити заходів щодо визначення індикативних показників частки сільського та міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання.

МОЗ та Мінінфраструктури вжити заходів щодо розроблення та внесення в установленому порядку на розгляд **Кабінету Міністрів України** проекту плану заходів для забезпечення доступності якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництва та реконструкції систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання.

¹⁴ Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України за рік від початку повномасштабного вторгнення. [Електронний ресурс]. Доступний з: https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/03/UKR_Feb23_FINAL_Damages-Report-1.pdf.

¹⁵ Ukraine rapid damage and needs assessment. February 2022 – February 2023. [Електронний ресурс]. Доступний з: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099184503212328877/p1801740d1177f03c0ab180057556615497>.

6.2. Оцінка стану досягнення індикаторів за завданням із забезпечення доступності сучасних систем водовідведення, будівництва та реконструкції водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання

Висновки

У 2021 році 95,8 відс. міст мали доступ до централізованих систем водовідведення. Це свідчить про високий рівень розвитку інфраструктури водовідведення в містах, що забезпечує збір і очищення стічних вод належним чином. При цьому у сільській місцевості та у віддалених районах лише 1 відс. населених пунктів охоплено централізованими системами водовідведення. Загалом, централізованими системами водовідведення забезпечено приблизно 50,4 відс. населення України, що негативно впливає на здоров'я людей і збереження довкілля, а також свідчить про частковість виконання завдання 6.2 «Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання» Цілі 6.

Досягнення цільових орієнтирів для визначених індикаторів щодо виконання цього завдання оцінити неможливо, оскільки в моніторингових показниках наведено дані щодо забезпеченості централізованим водовідведенням населених пунктів, а не сільського та міського населення, як це визначено індикаторами.

Результати аудиту

Наявність систем водовідведення та очищення стічних вод є **надзвичайно важливою** для забезпечення здоров'я людей та збереження довкілля. Без належних систем водовідведення та очищення стічних вод такі води можуть потрапляти в природні водні джерела, що **призводить до забруднення води та поширення хвороб через контакт з цією водою.**

Забезпечення доступу до водовідведення та очищення стічних вод знижує витрати на охорону здоров'я, підвищує якість життя.

Забезпечення доступу до водовідведення та очищення стічних вод **знижує витрати на охорону здоров'я, підвищує якість життя.**

Для моніторингу прогресу виконання завдання 6.2 Цілі 6 Розпорядженням № 686-р визначено 2 індикатори (рис. 11).

Завдання 6.2 Цілі 6 ЦСР ООН	Завдання 6.2 Цілі 6 ЦСР України
6.2. До 2030 року забезпечити загальний і рівноправний доступ до належних санітарно-гігієнічних засобів і покласти край відкритій дефекації, приділяючи особливу увагу потребам жінок і дівчаток, а також осіб, які перебувають в уразливому становищі	6.2. Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання

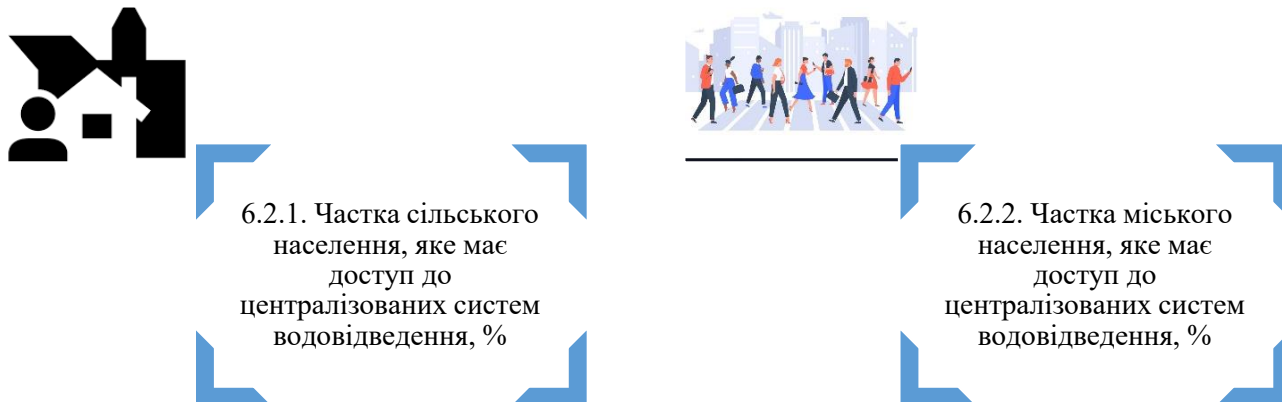

Рис. 11. Індикатори завдання 6.2. «Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання»

Індикатор 6.2.1. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %

Внаслідок недостатнього забезпечення сільського населення централізованими системами водовідведення можуть забруднюватися ґрунтові води, які населення використовує для пиття та в побуті, а також для зрошення сільськогосподарських угідь. Крім того, це може впливати на екологічний стан водних ресурсів і природних екосистем.

Встановлено, що в моніторингових показниках щодо досягнення індикатора 6.2.1 **наведено дані щодо забезпеченості централізованим водовідведенням сільських населених пунктів, а не сільського населення, як це визначено індикатором. Зазначене унеможлиблює оцінку досягнення цільових орієнтирів.**

Водночас, згідно з показниками, у 2021 році централізованим водовідведенням було забезпечено лише 1 відс. сільських населених пунктів (не забезпечено 21 874 сільські населені пункти), порівняно з 2015 роком цей показник зменшився на 2 відс. (рис. 12), що не гарантує безпеки та якості водних ресурсів, а також негативно впливає на здоров'я та життя сільського населення.

Згідно з Національною доповіддю «Цілі Сталого Розвитку: Україна»	
Цільові значення для 6.2.1	Джерело
2015 р. – 1,914	місцеві органи виконавчої влади, Мінрегіон, Держстат, органи місцевого самоврядування (за згодою), МОЗ
2020 р. – 20,0	
2025 р. – 50,0	
2030 р. – 80,0	

Рис. 12. Забезпеченість сільських населених пунктів доступом до централізованих систем водовідведення

Індикатор 6.2.2. Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %

Забезпечення міського населення доступом до централізованих систем водовідведення – шлях до **запобігання поширенню хвороб**, які виникають через незадовільну санітарію та зараження водними інфекціями, а також до **зменшення негативного впливу на довкілля** через неконтрольовані викиди стічних вод. Доступність централізованих систем водовідведення у містах – **важливий крок для сталого розвитку міських територій**.

Згідно з Національною доповіддю «Цілі Сталого Розвитку: Україна»

Цільові значення для 6.2.2

Джерело

2015 р. – 87,114
2020 р. – 90,0
2025 р. – 100,0
2030 р. – 100,0

Мінрегіон,
Держстат,
МОЗ

Аудит засвідчив: у моніторингових показниках щодо досягнення індикатора 6.2.2 наведено дані щодо забезпеченості централізованим водовідведенням **міських населених пунктів, а не міського населення, як це визначено індикатором, що унеможливує оцінку досягнення цільових орієнтирів**.

Слід зазначити, що, відповідно до даних Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у

2021 році, **системами централізованого водовідведення забезпечено** приблизно 14,7 млн осіб (**50,4 відс. від загальної чисельності населення населених пунктів**).

Згідно з показниками централізованим водовідведенням у 2021 році забезпечено 95,8 відс. міст (не забезпечено 13 міст), порівняно з 2015 роком цей показник збільшився майже на 4 відсотки (рис. 13).

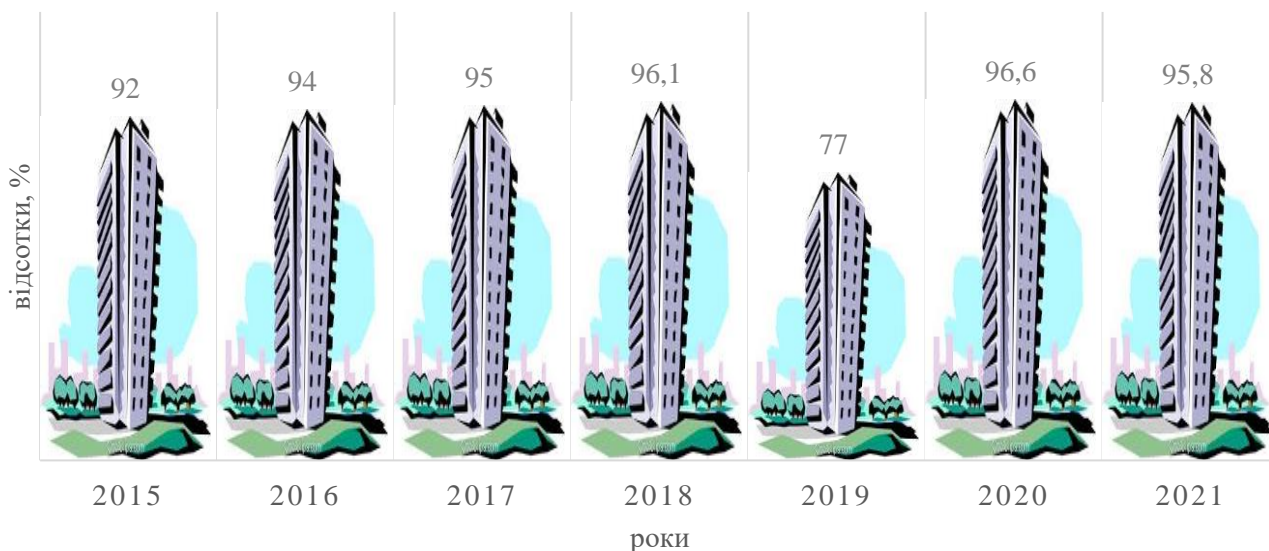

Рис. 13. Забезпеченість міських населених пунктів доступом до централізованих систем водовідведення

Зазначасмо, що ситуація з доступом до централізованих систем водовідведення ускладнюється внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України. Так, відповідно до попередньої оцінки KSE Institute, станом на 01.03.2023 через військову агресію **пошкоджено понад 327 пог. км каналізаційних мереж**, частково пошкоджено або повністю зруйновано **70 каналізаційних насосних станцій**. Зруйнованими або пошкодженими також вважаються **24 каналізаційні очисні споруди**. Зазначене може призвести до викиду стічних вод безпосередньо в природне середовище, що спричинить забруднення водойм, ґрунтів та повітря, відповідно погіршить якість питної води.

Рекомендації

Кабінету Міністрів України доручити **Держстату** спільно з **Мінінфраструктури** вжити заходів щодо визначення індикативних показників частки сільського та міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення.

Мінінфраструктури вжити заходів щодо розроблення та внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проекту плану заходів для забезпечення доступу до сучасних систем водовідведення, будівництва та реконструкції водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання.

6.3. Оцінка стану досягнення індикаторів за завданням із зменшення обсягів скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях

Висновки

Україна працює над зменшенням обсягів скидання неочищених стічних вод. Зменшення обсягів скидання таких вод є важливим для збереження навколишнього середовища і здоров'я населення. У 2021 році обсяги скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти порівняно з 2015 роком зменшились на 38 відс., а їх частка – майже на 5 відсотків. При цьому у 2020 році досягнення зазначених індикаторів становило відповідно 71,5 і 77,3 відс. встановлених цільових орієнтирів на вказаний рік, що свідчить про позитивну динаміку у виконанні завдання 6.3 «Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, у першу чергу з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях» Цілі 6 та забезпечення покращення стану водних ресурсів, збереження здоров'я населення, потреб у чистій питній воді.

Результати аудиту

Головними причинами забруднення поверхневих вод є скид забруднених комунально-побутових і промислових стічних вод безпосередньо у водні об'єкти та через систему міської каналізації, а також надходження до водних об'єктів забруднюючих речовин у процесі поверхневого стоку води із забудованих територій та сільгоспугідь.

За результатами узагальнення даних державного обліку водокористування у 2021 році у поверхневі водні об'єкти скинуто **4 684,6 млн куб. м стічних вод**, у тому числі забруднених – **541,5 млн куб. м (11,6 відс.)**, нормативно-очищених – 1 430 млн куб. м (30,5 відс.) та нормативно-чистих без очистки – 2 712,9 млн куб. м (57,9 відсотка).

Для моніторингу прогресу виконання завдання 6.3 Цілі 6 Розпорядженням № 686-р визначено 2 індикатори (рис. 14).

Завдання 6.3 Цілі 6 ЦСР ООН	Завдання 6.3 Цілі 6 ЦСР України
6.3. До 2030 року підвищити якість води за допомогою зменшення забруднення, ліквідації скидання відходів і зведення до мінімуму викидів небезпечних хімічних речовин та матеріалів, скорочення вдвічі частки неочищених стічних вод і значного збільшення масштабів рециркуляції та безпечного повторного використання стічних вод у всьому світі	6.3. Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, у першу чергу з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях

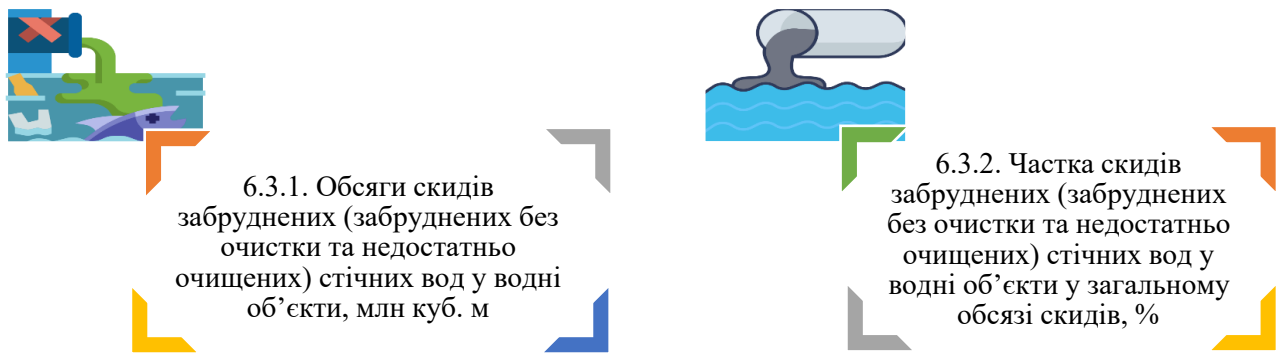

Рис. 14. Індикатори завдання 6.3 «Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, у першу чергу з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях»

Індикатор 6.3.1. Обсяги скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти, млн куб. м

Зменшення обсягів скидів забруднених вод у водні об'єкти є дуже **важливим завданням з точки зору охорони навколишнього середовища та забезпечення здоров'я людей**. Скиди забруднених вод можуть містити різноманітні шкідливі речовини, які спричиняють серйозні розлади здоров'я людей та загрожують екосистемі водних об'єктів.

Згідно з моніторинговими показниками щодо досягнення індикатора 6.3.1, **обсяг скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) зворотних (стічних) вод у водні об'єкти у 2021 році порівняно з 2015 роком зменшився на 38 відс.** (з 875,1 млн куб. м у 2015 році до 541,5 млн куб. м у 2021 році) (рис. 15). При цьому у 2020 році такий обсяг становив 71,5 відс. встановленого на 2020 рік цільового орієнтиру (725,0 млн куб. м), що **позитивно вплинуло на забезпечення чистою водою для пиття та підтримання належного стану водних екосистем.**

Згідно з Національною доповіддю «Цілі Сталого Розвитку: Україна»

Цільові значення для 6.3.1	Джерело
2015 р. – 875	Держводагентство
2020 р. – 725	
2025 р. – 557	
2030 р. – 279	

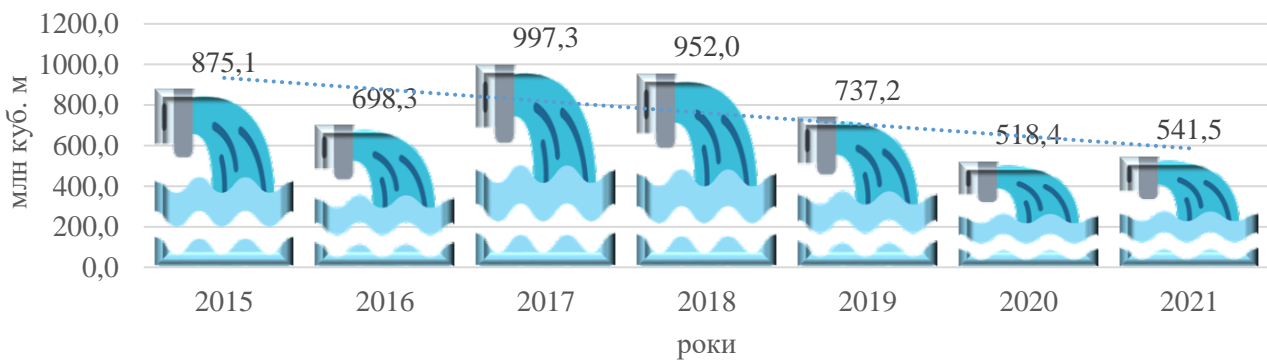

Рис. 15. Обсяги скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти

Індикатор 6.3.2. Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %

Забруднення стічними водами є серйозною проблемою для довкілля та здоров'я людей. Зменшення частки скидів забруднених вод може бути досягнуто шляхом запровадження ефективних методів очищення стічних вод, використання інноваційних технологій очищення, а також контролю за скидами забруднених вод з підприємств та домогосподарств та їх регулювання.

Згідно з Національною доповіддю «Цілі Сталого Розвитку: Україна»

Цільові значення для 6.3.2

Джерело

2015 р. – 15,7	Держводагентство
2020 р. – 13,0	
2025 р. – 10,0	
2030 р. – 5,0	

Згідно з моніторинговими показниками щодо досягнення індикатора 6.3.2, **частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у 2021 році порівняно з 2015 роком у загальному обсязі скидів зменшилась на майже 5 відс.** (з 16,38 відс. у загальному обсязі скидів у 2015 році до 11,59 відс. у 2021 році) (рис. 16). У 2020 році така частка становила 10,05 відс. і **перевищила визначений**

цільовий орієнтир (13,0 відс.), що забезпечило не тільки покращення стану водних ресурсів, але й збереження здоров'я населення, його потреби у чистій питній воді.

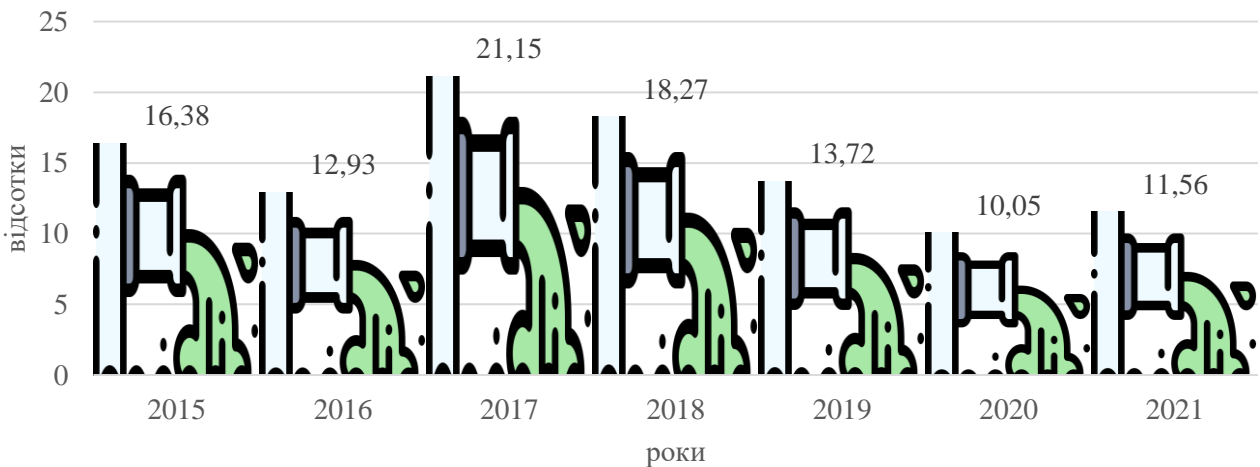
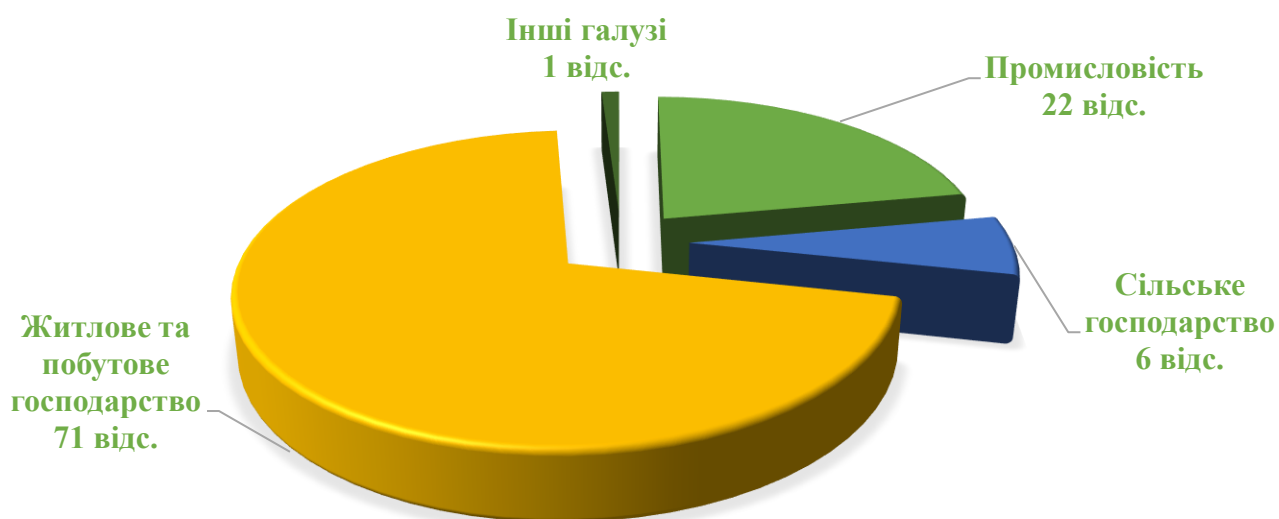

Рис. 16. Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів

Слід зазначити, що за видами економічної діяльності у 2021 році найбільша частка (**71 відс.**) скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти **припадає на об'єкти житлового та побутового господарства**, 22 відс. – на промисловість і 6 відс. – сільське господарство, частка решти скидів незначна (діаграма 1).

Діаграма 1. Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти за видами економічної діяльності за 2021 рік

Зазначене свідчить, що більшість **житлових і побутових об'єктів** не має власної очисної споруди та скидає стічні води безпосередньо в каналізацію або в природне середовище.

Рекомендації

Міндовкілля та Мінінфраструктури вжити заходів щодо розроблення та внесення в установленому порядку на розгляд **Кабінету Міністрів України** проекту плану заходів для зменшення обсягів скидання неочищених стічних вод, у першу чергу з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях.

Мінінфраструктури вжити заходів щодо забезпечення належного функціонування та обслуговування очисних споруд. Такі заходи допоможуть зменшити кількість скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти і зберегти довкілля в належному стані.

6.4. Оцінка стану досягнення індикаторів за завданням із підвищення ефективності водокористування

Висновки

Зменшення використання води у виробництві та побуті є важливим для збереження цього ресурсу для майбутніх поколінь. Водоемність валового внутрішнього продукту (ВВП) у 2021 році зменшилась більш як утричі та становила 7,32 куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах), а поточна водоемність ВВП – 31 відс. до рівня 2015 року. У 2020 році визначений цільовий орієнтир для поточної водоемності ВВП перевищено на 47,7 відсотка. При цьому цільовий орієнтир, встановлений для водоемності ВВП на рівні 3,20 куб. м, не досягнуто, як наслідок, не зменшено негативного впливу виробництва на довкілля. Отже, завдання 6.4 «Підвищити ефективність водокористування» Цілі 6 виконано

частково, зокрема, необхідно зменшити використання води у виробництві більше ніж у 2 рази.

Результати аудиту

Згідно із статтею 25 Водного кодексу України державний облік та аналіз стану водокористування здійснюються шляхом подання водокористувачами звітів про водокористування організаціям, що належать до сфери управління Держводагентства.

Довідково. Державний облік водокористування ведеться з метою забезпечення складання державного водного кадастру за розділом «Водокористування», а також систематизації даних про забір та використання вод, скидання зворотних вод та забруднюючих речовин, наявність систем оборотного водопостачання та їх потужність, про діючі системи очищення стічних вод та їх ефективність.

Усього у 2021 році із природних водних об'єктів забрано 8,8 млрд куб. км води, що на 9 відс. менше показників 2015 року (9,7 млрд куб. км) та на 21 відс. – 2019 року (11,1 млрд куб. км). Для порівняння: це більше, ніж 2 об'єми Київського водосховища.

Для моніторингу прогресу виконання завдання 6.4 Цілі 6 Розпорядженням № 686-р визначено 2 індикатори (рис. 17).

Завдання 6.4 Цілі 6 ЦСР ООН	Завдання 6.4 Цілі 6 ЦСР України
6.4. До 2030 року істотно підвищити ефективність водокористування в усіх секторах та забезпечити стійкий забір і подачу прісної води для вирішення проблеми нестачі води та значного скорочення кількості осіб, які страждають від нестачі води	6.4. Підвищити ефективність водокористування

Рис. 17. Індикатори завдання 6.4 «Підвищити ефективність водокористування»

Індикатор 6.4.1. Водоемність ВВП, куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах)

Водоемність ВВП фактично означає витрати водних ресурсів, які використовуються у виробничій діяльності, включаючи воду, що використовується для зрошення, охолодження та інших технологічних процесів. Цей показник є важливим для визначення водної ефективності виробничих процесів та економічної діяльності в цілому.

Довідково. Водоемність ВВП розраховується як відношення суми річних обсягів використаної свіжої води та оборотного і повторного водопостачання до річного обсягу ВВП (дані Держстату) у цінах поточного року (куб. м на 1000 грн ВВП).

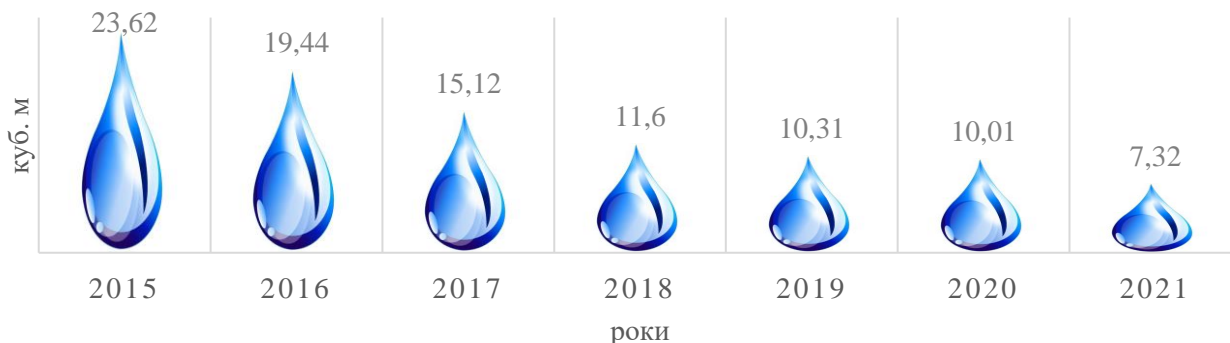
Згідно з Національною доповіддю «Цілі Сталого Розвитку: Україна»	
Цільові значення для 6.4.1	Джерело
2015 р. – 3,6	Держводагентство
2020 р. – 3,2	Держстат
2025 р. – 2,9	
2030 р. – 2,5	

Зменшення водоемності ВВП може бути досягнуто шляхом більш ефективного використання водних ресурсів, включаючи технології очищення та повторного використання стічних вод, рециркуляцію води для охолодження та інші інноваційні підходи.

Згідно з моніторинговими показниками щодо досягнення індикатора 6.4.1, водоемність ВВП з 2015 року зменшилась

більш як утричі та становила 7,32 куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах) (рис.18).

Слід зазначити, що у 2020 році водоемність ВВП становила 10,01 куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах), при цьому **цільовий орієнтир, встановлений на 2020 рік на рівні 3,20 куб. м, не досягнуто, що не забезпечує зменшення негативного впливу виробництва на довкілля та збереження водних ресурсів для майбутніх поколінь.**

♦ Водоемність ВВП, куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах)

Рис. 18. Динаміка водоемності ВВП України

Зазначаємо, що така позитивна динаміка може бути зумовлена не стільки зменшенням водоемності ВВП, скільки девальвацією національної валюти, яка з 2015 року девальвувала майже в два рази (з 15,7 грн за 1 дол. США станом на 01.01.2015 до 27,7 грн за 1 дол. США станом на 31.12.2021), а також неподанням звітів водокористувачами.

Індикатор 6.4.2. Поточна водоемність ВВП, % до рівня 2015 року

Згідно з моніторинговими показниками щодо досягнення індикатора 6.4.2, у 2021 році поточна водоемність ВВП становила 31 відс. рівня 2015 року (рис.19).

* Поточна водоемність ВВП, % до рівня 2015 року

Рис. 19. Динаміка поточної водоемності ВВП до рівня 2015 року

Слід зазначити, що у 2020 році поточна водоемність ВВП становила 42,3 відс. і перевищила на 47,7 відс. визначений **цільовий орієнтир поточної водоемності ВВП (90 відсотків)**.

У 2021 році відповідно до даних Державного водного кадастру суттєво змінилось споживання води найбільшими водокористувачами. Традиційно найбільшим користувачем прісної води був **аграрний сектор**: 2019 рік – 4,4 куб. км, 2021 рік – лише **1,5 куб. км води, або майже втричі менше**.

Українська промисловість залишилась на другому місці за об'ємами використання води: **2021 рік – 3,6 куб. км**, 2019 рік – 4,3 куб. км, або на 17 відс. більше. Найбільше води споживають теплоелектростанції, атомні електростанції, підприємства чорної металургії та вугільної промисловості.

Комунальне господарство споживало у 2021 році води стільки, скільки промисловість, – 3,6 куб. км, у 2019 році цей показник становив 2,4 куб. км води, або на 33 відс. менше.

Рекомендації

Мінінфраструктури і Міндовкілля вжити заходів щодо розроблення та внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проєкту плану заходів для підвищення ефективності водокористування (зокрема, щодо стимулювання на державному рівні використання водокористувачами ефективних технологій та обладнання для зменшення витрат води, застосування сучасних систем збору та повторного використання води, а також використання ефективних методів зрошення для забезпечення сільського господарства водою).

Згідно з Національною доповіддю «Цілі Сталого Розвитку: Україна»

Цільові значення для 6.4.2	Джерело
2015 р. – 100	Держстат, Держводагентство
2020 р. – 90	
2025 р. – 80	
2030 р. – 70	

6.5. Оцінка стану досягнення індикаторів за завданням із забезпечення впровадження інтегрованого управління водними ресурсами

Висновки

Плани управління річковими басейнами – це головний показник нашого руху до ЄС. Україна переходить від програмно-цільового управління водними ресурсами до більш прогресивного та комплексного підходу – інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом. Затвердження планів управління річковими басейнами передбачено не пізніше 01.08.2024, їх реалізація почнеться з 01.01.2025 та розрахована на шестирічну циклічність. На сьогодні затверджено 9 планів-графіків процесу розроблення проєктів планів управління річковими басейнами та завершено розроблення окремих розділів проєктів 9 перших планів управління річковими басейнами. Таким чином, завдання 6.5 «Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами» Цілі 6 ще в процесі виконання.

Результати аудиту

Інтегроване управління водними ресурсами є ключовим елементом сталого

Завдання 6.5 Цілі 6 ЦСР ООН	Завдання 6.5 Цілі 6 ЦСР України
6.5. До 2030 року забезпечити комплексне управління водними ресурсами на всіх рівнях, у тому числі, за необхідності, на основі транскордонного співробітництва	6.5. Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами

водокористування. Таке управління передбачає координацію дій всіх зацікавлених сторін, зокрема державних органів, приватних компаній, громадських організацій та населення, з метою ефективного та економічно вигідного використання водних ресурсів. Це дасть змогу зменшити негативний вплив людської діяльності на екосистеми водних об'єктів.

Для моніторингу прогресу виконання завдання 6.5 Цілі 6 Розпорядженням № 686-р визначено індикатор 6.5.1 «Кількість річкових

басейнів, для яких затверджено плани управління, одиниць».

Аудитом встановлено, що для цілей впровадження інтегрованих підходів в управління водними ресурсами виконано апроксимацію вимог Водної Рамкової Директиви ЄС та сформовано належну законодавчу базу. Зокрема, внесено відповідні зміни до Водного кодексу України, що закріплюють гідрографічне районування (9 районів басейнів річок), розроблення планів управління річковими басейнами, створення басейнових рад і реформування державного моніторингу вод. Затверджено плани-графіки процесу розроблення планів управління річковими басейнами.

На час аудиту виконано такі важливі кроки: визначено масиви поверхневих вод; здійснено оцінку антропогенних впливів на стан вод; проведено скринінг забруднюючих речовин у 3-х найбільших річкових басейнах; впроваджено діагностичний та операційний моніторинг у річкових басейнах; сформовано та забезпечено роботу басейнових рад; виконано економічний аналіз водокористування; виконано огляд програм заходів та їх виконання.

Крім того, підготовлено перші **проекти планів управління річковими басейнами для всіх 9 річкових басейнів України** (Дніпра, Дністра, Дону, Дунаю, Вісли, Південного Бугу, річок Причорномор'я, Приазов'я та Криму) відповідно до Порядку розроблення плану управління річковим басейном, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.05.2017 № 336.

Розроблені проекти перших планів управління річковими басейнами в установленому порядку подаються Міндовкіллям до Кабінету Міністрів України на затвердження не пізніше **01.08.2024**, їх реалізація почнеться з **01.01.2025** та **розрахована на шестирічну циклічність**. Наказом Міндовкілля від 27.11.2020 № 313 затверджено **9 планів-графіків** процесу розроблення проектів планів управління річковими басейнами (району басейну річок Дніпро, Дністер, Дунай, Дон, Вісла, Південний Буг, Криму, Приазов'я, Причорномор'я).

На момент аудиту завершено розроблення окремих розділів проектів **9 перших планів управління річковими басейнами**. Проекти планів управління річковими басейнами за змістом мають комплексний програмний характер і містять екологічні цілі, спрямовані на досягнення «доброго» стану вод шляхом виконання завдань визначених цілей; перелік заходів (програм, планів) для кожного з районів річкового басейну чи суббасейну, які передбачено виконати; перелік компетентних органів виконавчої влади, відповідальних за виконання плану управління річковим басейном.

Рекомендації

Міндовкіллю забезпечити розроблення та подання на затвердження Кабінету Міністрів України планів управління річковими басейнами не пізніше 01.08.2024.

Згідно з Національною доповіддю
«Цілі Сталого Розвитку: Україна»

Цільові
значення для
6.5.1

Джерело

2015 р. – н/д	Держводагентство.
2020 р. – 1	Мінприроди
2025 р. – 9	(Міндовкілля)
2030 р. – 9	

7. АНАЛІЗ СТАНУ ФІНАНСУВАННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЦІЛІ 6 ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ

В основі наших зусиль лежатимуть узгоджені стратегії сталого розвитку, побудовані на засадах національної співпричетності та підтримуванні комплексними національними механізмами фінансування.

Кожна країна несе головну відповідальність за власний економічний та соціальний розвиток і що роль національної політики та стратегій розвитку неможливо переоцінити.

[Пункт 63 Порядку денного Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року]

Досягнення ЦСР вимагає залучення різних рівнів влади, а також **значних фінансових ресурсів**, оскільки ЦСР стосуються широкого спектру глобальних проблем та вимагають участі багатьох сторін, включаючи уряди, приватний сектор, громадянське суспільство та інші зацікавлені сторони.

7.1. Аналіз стану відображення в бюджеті України видатків на виконання завдань Цілі 6 Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року

Висновки

На всіх етапах бюджетного планування та виконання в нормативних документах не відображено узгодження наявних фінансових ресурсів для досягнення ЦСР. У планових документах щодо бюджетних програм, у межах яких реалізуються заходи, які безпосередньо впливають на індикатори виконання завдань Цілі 6, не зазначено, що кошти спрямовуються на її виконання. Отже, не відображено взятих країною зобов'язань щодо забезпечення досягнення Цілі 6.

Водночас включення процедур бюджетування ЦСР до Державного бюджету України на період до 2030 року, у тому числі Цілі 6, на різних етапах бюджетного процесу дасть змогу забезпечити комплексність виконання її завдань, досягнення визначених індикаторів і підвищить ефективність використання коштів.

Результати аудиту

При підготовці документів стратегічного планування всі органи влади повинні враховувати міжнародні зобов'язання країни. Процес бюджетування суттєво впливає на можливість та ефективність досягнення ЦСР. Зокрема, планування ЦСР впливає на прийняття чи розроблення урядових планів і вибір політик у межах цих планів, оскільки досягнення амбітних цілей потребує ресурсів, які можна було б розподілити через бюджетний процес¹⁶.

¹⁶ Відображення в бюджеті української бюджетної системи Цілей сталого розвитку. [Електронний ресурс.] Доступний з: <https://www.undp.org/ukraine/publications/development-finance-assessment-ukraine>.

Довідково. За даними офіційного сайту Кабінету Міністрів України, у 2021 році ПРООН, ВООЗ, ЮНІСЕФ спільно з Європейською економічною комісією ООН у межах Спільної програми зі сприяння процесам стратегічного планування та фінансування сталого розвитку в Україні спільно з Урядом України **розпочали роботу над удосконаленням державного фінансування реалізації ЦСР в Україні.**

Завдяки взаємодії на національному та субнаціональному рівнях Спільна програма дасть змогу провести дослідження та оцінити стан фінансування ЦСР. На підставі дослідження **визначено рекомендації щодо вдосконалення фінансування** з використанням наявних і потенційних фінансових інструментів, а також узгодження напрямів використання ресурсів, які можливо залучити, з довгостроковими пріоритетами розвитку та досягнення ЦСР.

З метою поліпшення відповідної роботи на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях на підставі **Методології із бюджетування Цілей сталого розвитку в Україні** розроблено спеціальний dashboard для відстежування витрат державного бюджету на реалізацію ЦСР¹⁷.

Водночас аудитором встановлено, що зазначений dashboard станом на 25.04.2023 фактично не працює.

Слід зазначити, що відповідно до аналізу інтеграції ЦСР у стратегічне планування України, здійсненого в межах цього дослідження, **Ціль 6 найменше згадується в національних стратегічних документах.**

Цілі державної та регіональної політики на місцевому рівні, відображені в паспортах бюджетних програм, мають узгоджуватися та формуватися з їх урахуванням, оскільки відповідно до Указу Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030» ЦСР є орієнтирами для розроблення проєктів прогностичних і програмних документів.

На сьогодні одним з основних **принципів бюджетної системи України є принцип єдності,** який забезпечується єдиною **нормативно-правовою базою;** грошовою системою, регулюванням бюджетних відносин, бюджетною класифікацією, єдністю виконання бюджету, а також обліку і звітності, однак **не передбачає відображення в бюджетному процесі ЦСР.**

Так, документом **середньострокового бюджетного планування,** що узгоджує цілі державної політики та наявні фінансові ресурси, є **Бюджетна декларація.** Відповідно до пункту 3 розділу 5 Інструкції з підготовки пропозицій до Бюджетної декларації, затвердженої наказом Мінфіну від 21.07.2022 № 207 (zareestrovana v Min'yosti 04.08.2022 za № 882/38218), **цілі державної політики мають відповідати цілям і пріоритетам, визначеним у щорічному посланні Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє**

¹⁷ Цілі сталого розвитку та Україна. [Електронний ресурс.] Доступний з: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>.

становище України, Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, прогнозним та програмним документам економічного і соціального розвитку, актам законодавства; охоплювати всю діяльність головного розпорядника, яка, зокрема, здійснюється в межах бюджетних програм за загальнодержавними видатками та кредитуванням; спрямовуватись на досягнення певного результату; оцінюватись за допомогою показників досягнення цілей; давати розуміння кінцевого результату діяльності головного розпорядника бюджетних коштів у відповідній сфері або чітко визначати напрям руху змін, що мають поліпшити ситуацію або вирішити проблеми у сфері діяльності.

Відповідність цілей державної політики ЦСР не визначено.

Так, аудитом встановлено, що завданням, визначеним для досягнення Цілі 6, відповідають заходи, фінансування яких передбачалось у 2019–2022 роках за 13-ма бюджетними програмами, головними розпорядниками бюджетних коштів яких визначались Міндовкілля, Мінрегіон і Мінреінтеграції (рис. 20).

Довідково. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 02.12.2022 № 1343 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» Міністерство інфраструктури України перейменовано на Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, Міністерство розвитку громад та територій України реорганізовано шляхом приєднання до Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури.

Міндовкілля	Мінрегіон	Мінреінтеграції
<ul style="list-style-type: none"> • КПКВК 2707090 • КПКВК 2707160 • КПКВК 2707810 	<ul style="list-style-type: none"> • КПКВК 2751570 • КПКВК 2751600 • КПКВК 2751620 • КПКВК 2761070 • КПКВК 2761090 • КПКВК 2761600 • КПКВК 2761620 	<ul style="list-style-type: none"> • КПКВК 3901630 • КПКВК 3901650 • КПКВК 3911030

Рис. 20. Бюджетні програми, за якими передбачалось фінансування заходів, що відповідають Цілі 6 у розрізі головних розпорядників бюджетних коштів

При цьому в бюджетних запитах, складених головними розпорядниками бюджетних коштів за цими бюджетними програмами, серед підстав їх реалізації не зазначено Цілі 6 і не визначено напрямів використання коштів, виділених для покращення індикаторів за Ціллю 6. Крім того, у паспортах бюджетних програм не вказано, що кошти за програмами забезпечують або виділені на покращення індикаторів за Ціллю 6. Отже, серед цілей державної політики, на досягнення яких спрямована реалізація бюджетної програми, не зазначено Цілі 6, а серед завдань бюджетної програми – завдання Цілі 6.

Лише за КПКВК 3901650 відповідно до поданих Мінреінтеграції до МЗС документів для ратифікації Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо підтримки фінансування зазначено, що

інвестиційний проєкт відповідає ЦСР та Основним засадам (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року в частині забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією.

В Україні на момент прийняття Порядку денного були як загальнодержавні, так і регіональні програми, спрямовані на покращення сталого управління водними ресурсами. На сьогодні також є низка програм і проєктів, спрямованих на досягнення Цілі 6.

Так, виконувалось дві загальнодержавні програми, але через **недостатній рівень їх фінансування програми не виконано, якість водних ресурсів не покращено, доступ до систем водопостачання та водовідведення не забезпечено:**

 Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року, яка затверджена Законом України від 24.05.2012 № 4836-VI і набрала чинності з 01.01.2013, не виконувалась у запланованих обсягах і терміни, загальний **обсяг фінансування становив лише 68,2 відс.** (27 470,6 млн грн) передбаченого прогнозного обсягу (40 284,3 млн грн) на 2013–2020 роки. За результатами попереднього аудиту зазначалось, що **мету Загальнодержавної програми на останньому році її виконання не досягнуто. Потреби населення і галузей національної економіки в якісних водних ресурсах забезпечувалися недостатньо.** Неefективним був також захист територій та населення від шкідливої дії води. Збитки, що спричиняються її шкідливою дією, зростали. Не забезпечувалася екологічна безпека водокористування, не зменшувалася залежність вирощування сільськогосподарських культур від несприятливих погодних умов.

 Загальнодержавна цільова програма «Питна вода України» на 2011–2020 роки, яка затверджена Законом України від 03.03.2005 № 2455-IV і набрала чинності 14.04.2005, за 2011–2020 роки **профінансована** на 457,2 млн грн, з яких за рахунок державного бюджету – 394,1 млн грн (**13 відс.** передбаченого обсягу), з інших джерел – 63,1 млн грн, **недофінансування призвело до непроведення заходів з модернізації наявних водопровідних споруд і мереж та будівництва нових, що значно погіршило якість питної води централізованого водопостачання.** Не досягнуто також кардинального покращення фінансово-економічного стану підприємств водопровідно-каналізаційного господарства, а отже, і якості послуг з водопостачання та водовідведення.

Слід зазначити, що розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.04.2021 № 338 схвалено **Концепцію Загальнодержавної цільової соціальної програми «Питна вода України» на 2022–2026 роки**, відповідно до якої розроблено Загальнодержавну цільову соціальну програму «Питна вода України» на 2022–2026 роки (далі – Програма). Закон України «Про Загальнодержавну цільову соціальну програму «Питна вода України» на 2022–2026 роки» прийнято Верховною Радою України 15.02.2022 і надіслано на підпис Президентові України.

Програма передбачала реалізацію понад 1747 інфраструктурних проєктів у регіонах протягом 2022–2026 років (з будівництва і реконструкції мереж водопостачання та водовідведення, водозабірних споруд, водопровідних очисних споруд, базових лабораторій контролю якості питної води, стічних вод та оснащення їх сучасним контрольно-аналітичним обладнанням тощо).

Законом України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» передбачено фінансування Програми в обсязі 1 млрд грн, однак військова агресія Російської Федерації проти України завдала серйозного удару українській економіці, що, безумовно, позначилося на виконанні бюджетних показників 2022 року.

Довідково. На момент аудиту, у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України, заходи Програми, передбачені відповідним законом, втратили актуальність і потребували повного перегляду, перегляду потребують також обсяги та шляхи фінансування завдань і заходів Програми.

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Мінрегіоном розроблено та листом від 04.10.2022 № 1/11/7318-22 подано на розгляд Уряду проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми «Питна вода України» на 2022-2026 роки».

За інформацією щодо спрямування коштів для виконання завдань 6.1, 6.2 Цілі 6, наданою обласними військовими адміністраціями, кожен регіон має затверджену відповідну **регіональну програму** (всього 28 програм). **За 2019–2022 роки з місцевого бюджету на виконання зазначених завдань спрямовано 13,4 млрд грн, за рахунок інших джерел – 18,2 млрд гривень.**

Крім того, на час аудиту діяло 5 проєктів державно-приватного партнерства, спрямованих на виконання заходів Цілі 6 (не фінансуються з державного та місцевого бюджетів).

Рекомендації

Кабінету Міністрів України доручити:

Мінфіну при розробленні проєктів законів про внесення змін до Бюджетного кодексу України передбачити порядок бюджетного планування та звітності щодо імплементації ЦСР у бюджетний процес на державному та місцевому рівнях, у тому числі при складанні паспортів бюджетних програм та Бюджетної декларації;

Мінекономіки при розробленні на виконання Плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1805-р, законопроєкту щодо розбудови системи державного прогнозування та стратегічного планування економічного і соціального розвитку визначити правові засади врахування ЦСР у прогнозних і програмних документах.

7.2. Аналіз стану планування та використання бюджетних коштів на виконання завдань та заходів, які відповідають завданням, визначеним для досягнення Цілі 6 Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року

Висновки

У 2019–2022 роках на досягнення Цілі 6 використано кошти 9-ти бюджетних програм у сумі 4 309,4 млн грн, з яких 65,3 відс. – Кредити та 34,7 відс. – державного бюджету, в тому числі ДФРР і ДФРВГ.

При цьому внаслідок реорганізації Мінрегіону станом на 01.01.2023 не було визначено координаторів проєктів, на виконання яких у 2019–2022 роках спрямовано Кредити в сумі 2 713,7 млн грн (63,0 відс. всіх видатків), що створило ризик незавершення проєктів у встановлені терміни та в подальшому призведе до збільшення вартості виконання робіт.

Крім того, через повномасштабну військову агресію Російської Федерації проти України 725,2 млн грн (у тому числі кошти міжнародних позик у сумі 196,3 млн грн), використаних у 2019–2022 роках на виконання проєктів з водопостачання та водовідведення у Донецькій, Запорізькій, Луганській, Харківській та Херсонській областях, фактично втрачені, оскільки ці області перебувають в зоні активних бойових дій та під частковою окупацією і подальше виконання заходів з реалізації інвестиційних проєктів неможливе. Крім того, проєкти на сьогодні втратили актуальність.

Недотримання термінів виконання проєктів замовниками робіт призвело до збільшення їх вартості на 48,2 млн грн, а через відсутність у 2022 році асигнувань із державного бюджету за капітальними видатками у зв'язку з введенням воєнного стану є ризик подальшого здорожчання робіт і додаткових бюджетних витрат.

Аудитом виявлено факти порушень при використанні коштів ДФРР і неефективного управління такими коштами – 151,7 млн грн, у тому числі порушення законодавства про публічні закупівлі становили 25,2 млн грн, порушення нормативно-правових актів – 7,1 млн грн, недотримання державних стандартів – 1,2 млн грн, неефективне управління коштами – 118,2 млн гривень.

Результати аудиту

Аудит засвідчив, що за **13-ма бюджетними програмами, які є предметом аудиту**, протягом 2019–2022 років передбачалося спрямувати **33 143,0 млн грн, фактично спрямовано 26 243,6 млн грн, касові видатки становили 25 972,9 млн грн (78,3 відс. планового обсягу)**, в тому числі на досягнення Цілі 6 використано **4 309,4 млн грн (майже 16,6 відс. касових видатків за цими бюджетними програмами)**.

Так, на досягнення Цілі 6 у 2019–2022 роках спрямовувалися кошти за **9-ма бюджетними програмами з 13 запланованих. Не спрямовувались асигнування за 4-ма бюджетними програмами:**

КПКВК 2751570 – бюджетні асигнування передбачені на реалізацію Загальнодержавної цільової соціальної програми «Питна вода України» на 2022–

2026 роки в обсязі **1 000,0** млн грн, постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2022 № 245 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» **скорочено в повному обсязі;**

КПКВК 2761620 – 1 662,5 млн грн субвенції¹⁸ з державного бюджету місцевим бюджетам на відновлення об'єктів критичної інфраструктури в межах спільного з **Міжнародним банком реконструкції та розвитку** Проекту розвитку міської інфраструктури–2 **не використано**, оскільки угоди про передачу коштів позики укладено відповідно до Угоди про позику між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку від 26.05.2014 № 8391-UA лише 26.12.2022;

КПКВК 3901650 – 59,4 млн грн зі спецфонду держбюджету не залучено, роботи з реалізації **інвестиційного проєкту щодо покращення постачання питної води в Луганській області не розпочато**, оскільки субкредитний договір для реалізації інвестиційного проєкту через відсутність Угоди про застосування (кредитного договору) до Рамкового договору від 29.01.2019 між Урядом України та Урядом Французької Республіки та контракти, передбачені цим договором, **не укладалися**.

Довідково. Кредитором виступає Уряд Французької Республіки в особі «Natixis». Відповідно до Рамкового договору між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо підтримки фінансування проєкту з покращення постачання питної води в Луганській області, термін вибірки за кредитом – 31.12.2026, контракти мають бути прийняті до виконання не пізніше 31.12.2023. Проєктом передбачено комплексну модернізацію інженерних мереж Комунального підприємства «Попаснянський районний водоканал», яке здійснює постачання питної води для населення і підприємств міст Попасна, Гінське, Золоте, смт Станція Луганська, Нижнє, Тошківка, Врубівка, Малорязанцеве, Вовчоярівка, Новотошківське, с-ще Розквіт, Лоскутівка, Підлісне, Устинівка, сіл Верхня Вільхова, Нижня Вільхова, Плотина, Нижньотепле, Артема, Боброве, Золотарівка;

КПКВК 3911030 – 500,0 млн грн асигнувань, передбачених на субвенцію з державного бюджету обласному бюджету Донецької області на забезпечення сталого водопостачання регіону, **скорочено в повному обсязі: 50,0** млн грн – постановою Кабінету Міністрів України від 01.04.2022 № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету»; **450,0** млн грн – розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 № 846-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій на 2022 рік» **спрямовано на субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України, і в подальшому використано на придбання деревини паливної для безоплатної видачі населенню**

¹⁸ У зв'язку з необхідністю відновлення критичної інфраструктури у населених пунктах, які найбільше постраждали від збройної агресії Російської Федерації, Законом України від 09.07.2022 № 2385-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» джерелом формування субвенції визначено кошти позики, залучені Україною від МБРР відповідно до Угоди про позику між Україною та МБРР від 26.05.2014 № 8391-UA.

територій, прилеглих до зони проведення воєнних (бойових) дій, компенсацію витрат, пов'язаних з доставкою цієї деревини населенню.

Довідково. Майбутній водопровід мав забезпечити півтора мільйона жителів Донецької області надійним водопостачанням в обхід тимчасово окупованої території (мешканців міст Маріуполь, Волноваха, Покровська, Мирнограда, Добропілля, Селидове тощо, а також населені пункти Волноваського та Покровського районів).

Зазначаємо, що джерелами фінансування виконання завдань, які належать до завдань, визначених для досягнення Цілі 6, є **Кредити**¹⁹, кошти **державного бюджету**, у тому числі ДФРВГ і ДФРР, та **кошти місцевих бюджетів**. Схему руху коштів, спрямованих у 2019–2022 роках на виконання Цілі 6, наведено на рис. 21.

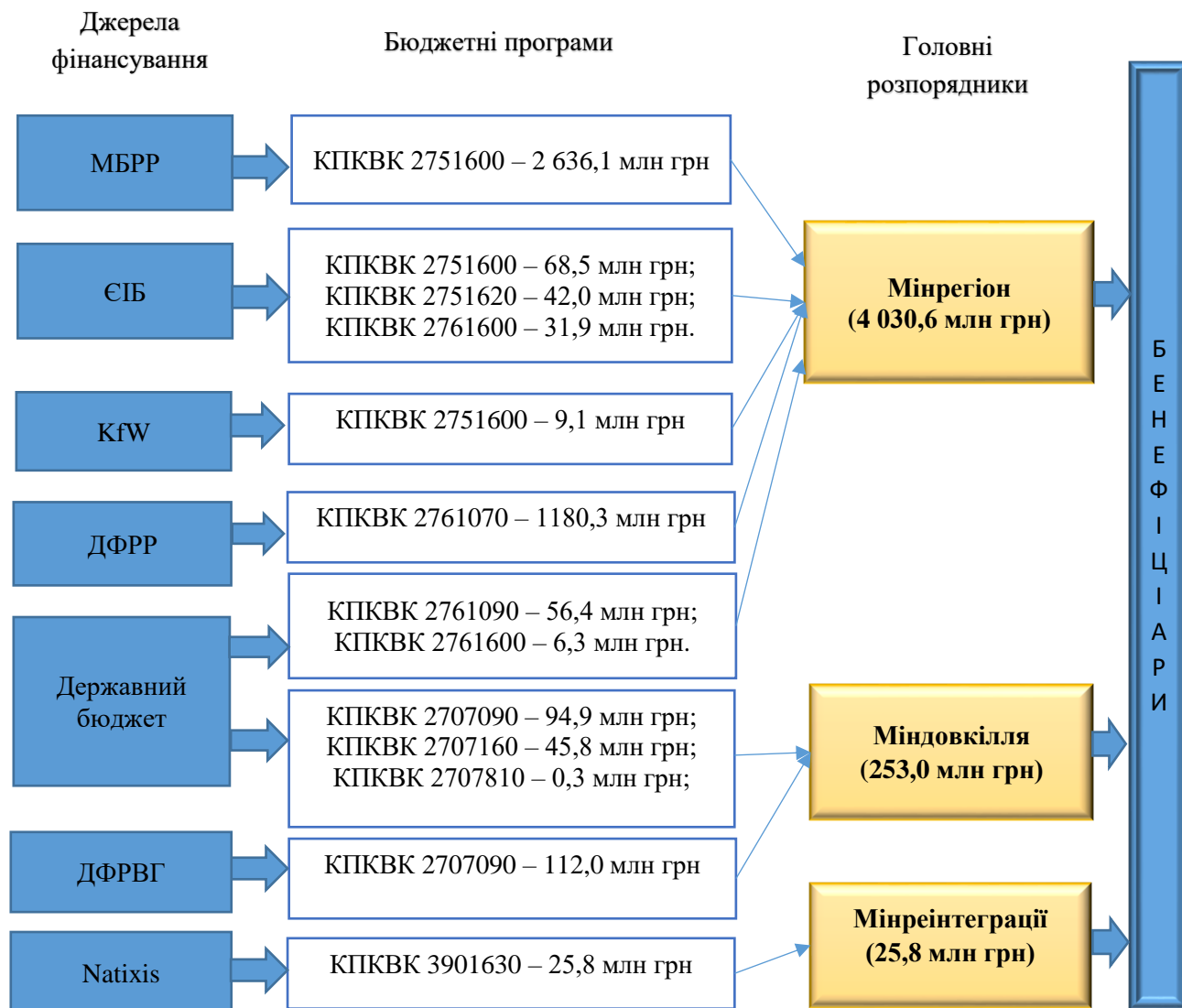
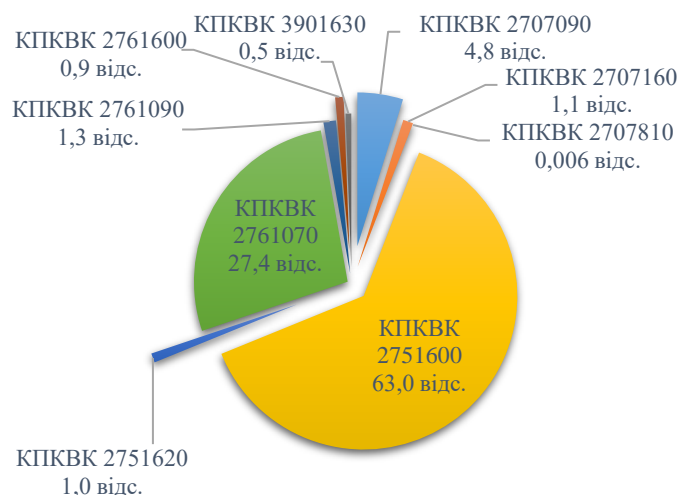

Рис. 21. Рух коштів, спрямованих у 2019–2022 роках на виконання Цілі 6

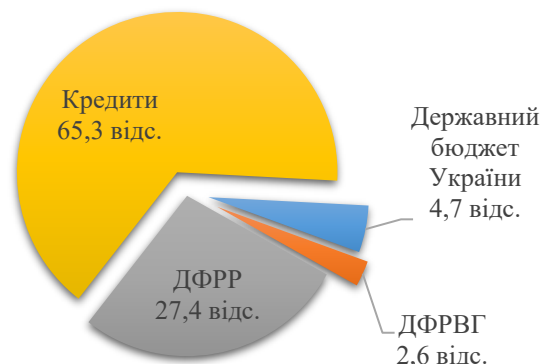
Структуру видатків у розрізі КПКВК та джерел фінансування відображають діаграми 2 та 3.

¹⁹ Кредитори: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Кредитна установа для відбудови (КfW) та Уряд Французької Республіки в особі компанії «Natixis» (Natixis).

Діаграма. 2. Структура видатків за КПКВК

Діаграма. 3. Структура видатків за джерелами фінансування

Дані діаграм свідчать, що в загальному обсязі касових видатків **63,0 відс.** (2 713,7 млн грн) – видатки за **КПКВК 2751600**, 27,4 відс. (1 180,3 млн грн) – КПКВК 2761070, 4,8 відс. (206,9 млн грн) – КПКВК 2707090, 4,8 відс. – інші КПКВК (2707160, 2707810, 2751620, 2761090, 2761600, 3901630).

У структурі видатків, спрямованих на досягнення Цілі 6, **найбільша частка коштів** за 2019–2022 роки – **Кредити, що становлять 65,3 відс.**, кошти ДФРР – 27,4 відс., загального фонду державного бюджету – 4,7 відс., ДФРВГ – 2,6 відсотка. Спрямування коштів на забезпечення виконання завдань, що належать до завдань, визначених для досягненні Цілі 6, за регіонами України наведено на рис. 22.

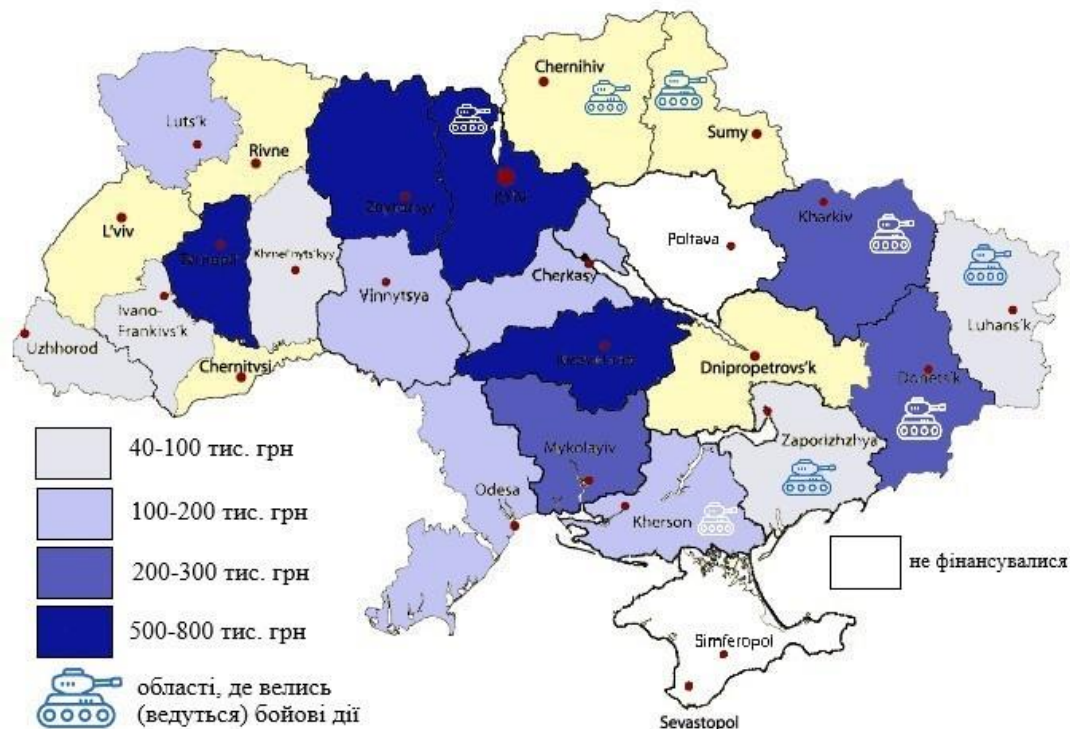

Рис. 22. Інформація щодо здійснених видатків на виконання завдань Цілі 6 протягом 2019–2022 років (у регіональному розрізі)

Слід відзначити, що через повномасштабну військову агресію Російської Федерації проти України **725,2 млн грн** (у тому числі 196,3 млн грн міжнародних позик), використаних у **2019–2022 роках на виконання проєктів з водопостачання та водовідведення** у Донецькій, Запорізькій, Луганській, Харківській та Херсонській областях, **фактично втрачені**, оскільки ці області перебувають в зоні активних бойових дій та під частковою окупацією і подальше виконання заходів з реалізації інвестиційних проєктів з водопостачання та водовідведення неможливе. Крім того, проєкти на сьогодні втратили актуальність

7.2.1. Аналіз стану використання коштів позик міжнародних фінансових організацій та кредитів від іноземних компаній

Встановлено, що протягом **2019–2022 років за напрямом «водопостачання та водовідведення» надано Кредити в сумі 2 813,4 млн гривень**. Кошти спрямовувалися за чотирма бюджетними програмами: КПКВК 2751600 – 2 713,7 млн грн; КПКВК 2751620 – 42,0 млн грн²⁰, КПКВК 2761600 – 31,9 млн грн, КПКВК 3901630 – 25,8 млн гривень.

Розподіл видатків, здійснених за рахунок Кредитів у 2019–2022 роках, наведено на рис. 23.

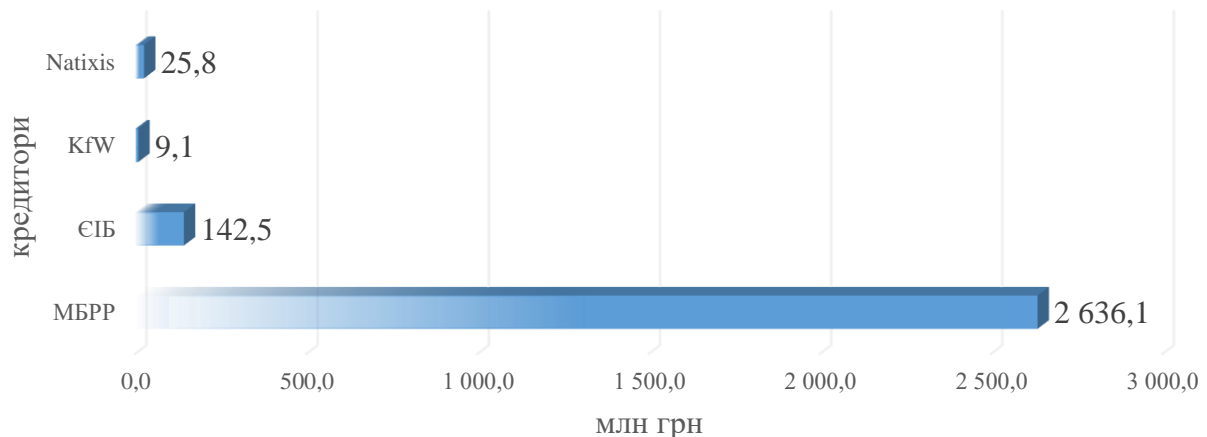

Рис. 23. Видатки, здійснені за рахунок Кредитів у 2019–2022 роках, за напрямом «водопостачання та водовідведення»

За рахунок Кредитів у 2019–2022 роках за **4-ма КПКВК реалізовувались 6 проєктів**: «Проєкт розвитку міської інфраструктури – 2» (КПКВК 2751600), «Розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаїв» (КПКВК 2751600, 2751620), «Реконструкція системи знезараження питної води на фільтрувальній станції з впровадженням електролізних установок по виробництву

²⁰ Грантові кошти, які спрямовано за КПКВК 2751620 на реалізацію проєкту «Розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві».

гіпохлориту натрію м. Краматорськ (коригування)» (КПКВК 2761600), «Комплексний проєкт МКП «Сватівський водоканал» з капітального ремонту аварійних ділянок та об'єктів (коригування)» (КПКВК 2761600), «Проєкт муніципального водного господарства м. Чернівці, стадія І»²¹ (КПКВК 2751600), відповідальним виконавцем яких був Мінрегіон; «Проєкт з постачання питної води у м. Маріуполі» (КПКВК 3901630), відповідальним виконавцем якого було Мінреінтеграції.

Порядок фінансування проєктів, умови, порядок надання та повернення кредитів визначено міжнародними договорами (рамковими договорами, угодами про позику, угодами про фінансове співробітництво). Крім того, між суб'єктом з реалізації проєкту (бенефіціаром), Мінфіном, відповідальним виконавцем, місцевим органом влади та банком-агентом (в окремих випадках) укладається субкредитний договір, який визначає права та обов'язки сторін угоди.

Порядок здійснення оплати за контрактами відповідно до міжнародних договорів відображає схема 1.

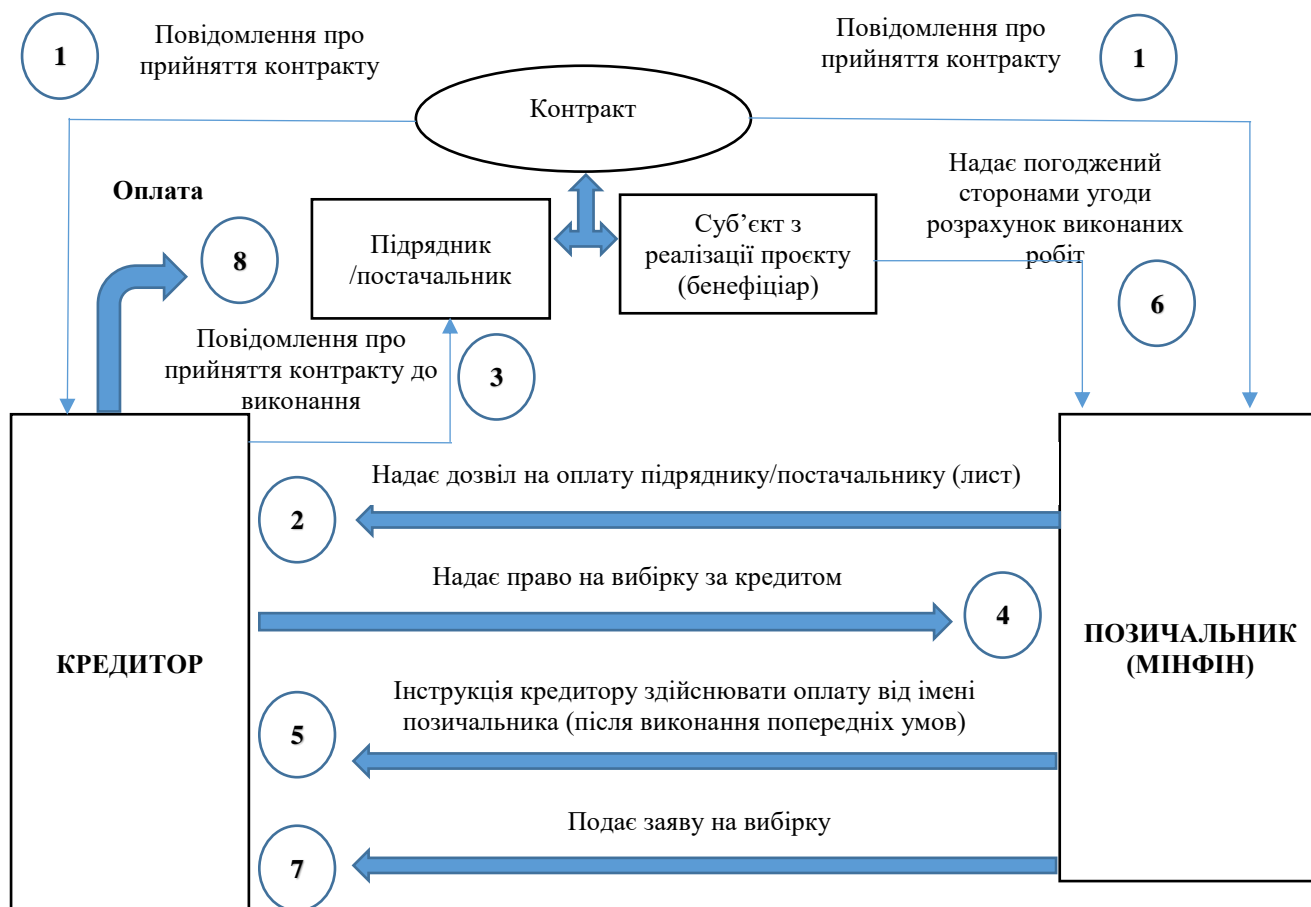

Схема 1. Здійснення оплати за контрактом відповідно до міжнародних договорів

Довідково. Питання підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проєктів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються за рахунок

²¹ Відповідальним виконавцем з лютого 2015 року до лютого 2022 року включно була Чернівецька обласна адміністрація, з лютого 2022 року – Мінрегіон/Мінінфраструктури.

МФО, крім Міжнародного валютного фонду, які залучаються як позика чи кредит державою або під державні гарантії, регулюються Порядком підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проєктів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями, затвердженням постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 № 70 (далі – Порядок № 70).

Проєкт з постачання питної води у м. Маріуполь фінансується за рахунок кредиту Уряду Республіки Франція в особі компанії «Natixis» (на час аудиту компанія «Bpifrance»), який не регулюється Порядком № 70, кредитор не є міжнародною фінансовою організацією.

Згідно з Порядком № 70, відповідальний виконавець, зокрема:

- забезпечує дотримання строків реалізації інвестиційного проєкту, досягнення показників його результативності, визначених у договорі України з МФО та/або листах, які є додатками до договору, або у плані досягнення показників результативності інвестиційного проєкту, забезпечує ефективну взаємодію з бенефіціаром (бенефіціарами), виконання у межах своїх повноважень зобов'язань, взятих за договором України з МФО, а також дотримання строків та процедур, визначених цим Порядком та документами МФО, на які є посилання в договорі України з МФО (пункт 40);

- забезпечує через координатора проєкту постійний моніторинг інвестиційного проєкту шляхом спостереження за ходом виконання планів заходів щодо підготовки та реалізації проєкту, плану закупівлі товарів (робіт, послуг) та бюджету проєкту, підготовки фінансової звітності та оцінки досягнення показників результативності, а в разі виявлення фактів відхилення від запланованих заходів забезпечує виконання умов договору України з МФО (пункт 41).

Встановлено, що у зв'язку з реорганізацією Мінрегіону, на виконання доручення виконувача обов'язків державного секретаря від 08.02.2023 документи постійного та тривалого зберігання передано до загального відділу Управління документообігу **Мінінфраструктури, яке на час аудиту не володіло інформацією щодо здійснення нагляду і контролю** (згідно з пунктом 2 Порядку № 70 здійснюється відповідальним виконавцем проєкту) **за реалізацією бенефіціарами проєктів**, в межах яких отримано позики.

Стан реалізації п'яти проєктів, відповідальним виконавцем яких був Мінрегіон, – від **1,3 до 58,8 відс., що відповідає обсягу вибірки коштів за кредитами**. Разом з тим станом на 01.01.2023 через **відсутність координаторів проєктів**²² унеможлилювалось здійснення будь-яких платежів за укладеними контрактами, отже, фінансування цих проєктів призупинено. Зазначене створило ризики **невиконання трьох проєктів у встановлені терміни** (2023–2024 роки), на реалізацію яких витрачено **2 713,7 млн гривень**. При цьому виконання ще двох проєктів (термін завершення – 2022 рік), на реалізацію яких спрямовано **38,2 млн грн**, неможливе у зв'язку з воєнними діями на території Донецької та Луганської областей.

²² Координатор проєкту – заступник керівника чи інша уповноважена особа відповідального виконавця, яка належним чином уповноважена таким виконавцем забезпечувати організацію, здійснення нагляду і контролю за проведенням роботи з підготовки та реалізації проєкту, підписання документів, пов'язаних з підготовкою та реалізацією проєкту, а також несе персональну відповідальність за підготовку та реалізацію проєкту.

Реалізацію проєкту, відповідальний виконавець якого Мінреінтеграції та на виконання якого витрачено **25,8 млн грн**, зупинено через повномасштабну війну та окупацію м. Маріуполь (Донецька область).

Інформацію щодо фінансування та виконання проєктів, які виконувались за рахунок Кредитів, наведено в табл.

Таблиця

**Інформація щодо фінансування та виконання проєктів,
які виконувались за рахунок Кредитів**

КПКВК	Назва проєктів	Загальна вартість	Термін реалізації	Вибірка коштів кредиту станом на 01.01.2023	Відс.
МБРР					
2751600	Проєкт розвитку міської інфраструктури - 2	326,6 млн дол	2014-2023	192,2 млн дол	58,8
ЄІБ					
2751600	Проєкт «Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв» (кошти позики)	31,0 млн євро	2012-2023	5,4 млн євро	17,4
2751620	Проєкт «Розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаїв» (грантові кошти)	5,1 млн євро	2019-2023	1,3 млн євро	25,5
2761600	Реконструкція системи знезараження питної води на фільтрувальній станції з впровадженням електролізних установок по виробництву гіпохлориту натрію м. Краматорськ (коригування)	2,5 млн євро	2018-2022	1,0 млн євро	40,8
2761600	Комплексний проєкт МКП «Сватівський водоканал» з капітального ремонту аварійних ділянок та об'єктів (коригування)	250 тис. євро	2019-2022	55,3 тис. євро	22,1
Kfw					
2751600	Проєкт муніципального водного господарства м. Чернівці, стадія I	23,5 млн євро	2016-2024	0,3 млн євро	1,3
Natixis					
3901630	Проєкт з постачання питної води у м. Маріуполі	64,0 млн євро	2020-2026	0,8 млн євро	1,2

Проєкт розвитку міської інфраструктури – 2 (кредитор – МБРР)

Встановлено, що у 2019–2022 роках за Проєктом розвитку міської інфраструктури–2 (далі – ПРМІ-2) на забезпечення водопостачання та водовідведення спрямовано за КПКВК 2751600 **2 636,1 млн гривень**²³. Термін реалізації проєкту – 26.05.2014–30.06.2023, **відповідальний виконавець – Мінрегіон.**

Довідково. Метою ПРМІ-2 є підвищення якості та надійності надання послуг і ефективності використання енергії комунальними підприємствами шляхом удосконалення їхнього інституційного потенціалу та інвестування робіт з відновлення та заміни пошкоджених систем водопостачання, водовідведення та переробки твердих відходів, а також поліпшення екологічної ситуації територій шляхом вирішення проблеми очищення стоків та безпечної утилізації твердих побутових відходів.

Угоду про позику між Україною та МБРР підписано 26.05.2014 за № 8391-UA на суму 326,6 млн дол. США та Угоду про позику Фонду чистих технологій між Україною та МБРР, що діє

²³ Без урахування коштів у сумі 878,47 млн грн, спрямованих КП «Муніципальна компанія поводження з відходами» (м. Харків) на реалізацію пілотного проєкту з поводження з твердими побутовими відходами.

як виконавець від імені Фонду чистих технологій, – 26.05.2014 за № TF017112 – 49,5 млн дол. США. Фонд чистих технологій (Clean Technology Fund, CTF) – один із донорських трастових фондів у межах Фондів кліматичних інвестицій (Climate Invested Fund, CIF).

ПРМІ-2 включає **10 субпроектів, спрямованих на відновлення та заміну пошкоджених систем водопостачання, водовідведення, що реалізуються в різних містах України** відповідними бенефіціарами²⁴: КП «Харківводоканал»; ПрАТ «Акціонерна компанія «Київводоканал», КВП «Краматорський водоканал», ОКВП «Дніпро-Кіровоград», КП «Тернопільводоканал», КП «Черкасиводоканал», КП «Житомирводоканал»; КП «Коломияводоканал», КП «Нововолинськводоканал», КП «Вінницяоблводоканал», та **один субпроект щодо переробки твердих відходів** – КП «Муніципальна компанія поводження з відходами», Харків (далі – КП «МКПВ»). Управління субпроектами здійснюється відповідними комунальними підприємствами. Джерелом погашення кредиту є кошти бенефіціарів.

Аудит засвідчив, що **звіт про виконання плану заходів щодо реалізації ПРМІ-2 за 2022 рік**, який надсилається відповідальним виконавцем Мінфіну згідно з пунктом 42 Порядку № 70, **Мінінфраструктури**, яке є правонаступником Мінрегіону, **не подавався у зв'язку з реорганізацією та відсутністю координатора проекту**. На момент проведення аудиту Мінінфраструктури також **не володіло інформацією щодо використання бенефіціарами у 2019–2022 роках коштів на виконання субпроектів**.

За даними, наданими **Мінінфраструктури**, за 2022 рік планова вибірка коштів за бенефіціарами становила 6,5 млн дол. США, загальна вибірка коштів позики – **192,2 млн дол. США (58,8 відс. загального обсягу позики)**. Станом на 01.01.2023 **фінансування ПРМІ-2 призупинено через відсутність координатора проекту**, що унеможливило здійснення будь-яких платежів за укладеними контрактами.

Довідково. Наказом Мінінфраструктури від 22.03.2023 № 170 «Про координацію та організацію реалізації проектів «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого тепlopостачання України» та «Другий проект розвитку міської інфраструктури (Проект розвитку міської інфраструктури–2)» координатором проекту визначено заступника Міністра з питань європейської інтеграції А. Юрченко. Фінансування проекту поновлено.

Оскільки виконання проекту становить 58,8 відс., а термін його завершення – 30.06.2023, є **ризик невиконання проекту у встановлений строк**.

На запит Рахункової палати Мінфіном²⁵ надано інформацію, відповідно до якої загальна вибірка коштів за позику на виконання ПРМІ-2 становить

²⁴ Бенефіціар – юридична особа, що отримує позику в межах інвестиційного проекту та забезпечує його реалізацію або разом з іншими бенефіціарами забезпечує реалізацію його окремих частин згідно з договором України з МФО, договором між МФО і бенефіціаром, договором, що укладається з Мінфіном.

²⁵ Відповідно до пункту 45 Порядку № 70 Мінфін, зокрема, готує і подає Кабінету Міністрів України та надсилає копію Офісу Президента України звітів про стан використання позики та про стан обслуговування і погашення позики з початку реалізації інвестиційного проекту разом із пропозиціями щодо вирішення проблемних питань, пов'язаних з виконанням фінансових зобов'язань за інвестиційним проектом, а також про досягнення показників результативності інвестиційних проектів разом із висновками щодо відхилення від запланованих показників та їх впливу на виконання зобов'язань, взятих за договором України з МФО та/або договором між МФО і бенефіціаром.

192,2 млн дол. США, погашено позику в сумі **35,4 млн дол. США (18,4 відс. загальної вибірки)**, відсотки за позику – 8,4 млн дол. США, разова комісія – 1,0 млн дол. США. При цьому є заборгованість бенефіціарів перед державним бюджетом станом на 31.12.2022 у сумі 13,2 млн дол. США (основний борг, відсотки та маржа) та 2,9 млн грн (пені).

Крім того, на запити Рахункової палати отримано інформацію від 10 бенефіціарів щодо використання коштів кредиту, відповідно до якої у 2019–2022 роках у межах ПМРІ-2 **витрачено 2 636,1 млн грн (192,2 млн дол. США)**.

Інформацію про видатки, здійснені у 2019–2022 роках за ПМРІ-2, у розрізі бенефіціарів наведено на рис. 24.

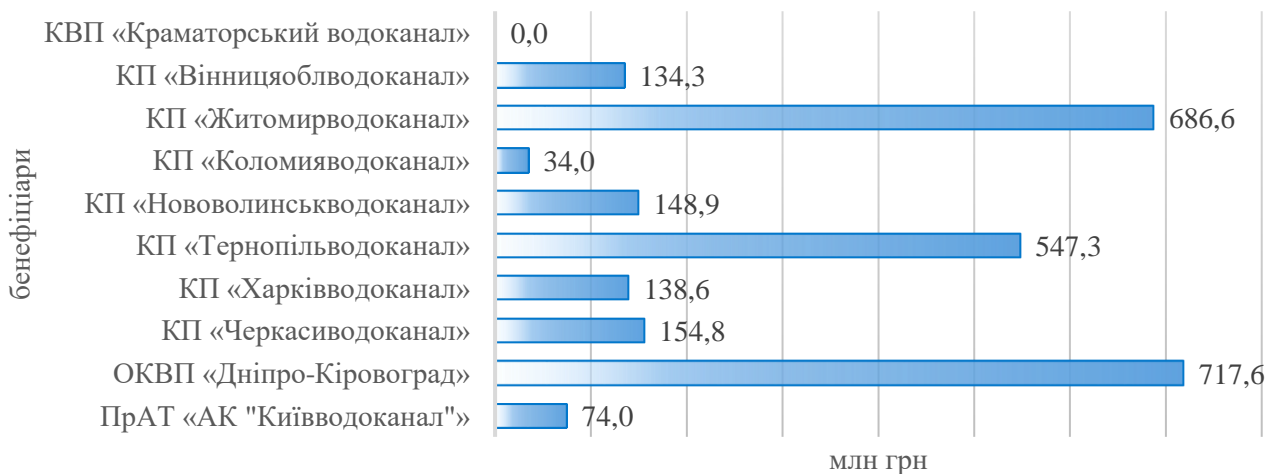

Рис.24. Видатки, здійснені у 2019–2022 роках за проектом ПМРІ-2, у розрізі бенефіціарів

Відповідно до отриманої інформації КВП «Краматорський водоканал» та КП «Нововолинськводоканал» завершено виконання субпроектів, а ПрАТ «АК "Київводоканал"», ОКВП «Дніпро-Кіровоград», КП «Коломияводоканал» та КП «Житомирводоканал» виконано 90 відс. запланованих робіт.

КП «Харківводоканал» повідомило, що станом на 01.04.2021 усі роботи зупинено через ведення бойових дій на території Харківської області (виконання становить 23,1 відс.), а КП «Черкасиводоканал» та КП «Тернопільводоканал» поінформували, що у зв'язку із запровадженням воєнного стану один контракт підрядником розірвано, ще один на стадії розірвання.

КП «Вінницяоблводоканал» повідомило, що з грудня 2022 року не погоджено авансу на суму 1,5 млн дол. США, оскільки підприємство має борг зі сплати кредиту в сумі 968,1 тис. дол. США, у тому числі 832,6 тис. дол. США – тіло кредиту, 135,5 тис. дол. США – відсотки. З метою реструктуризації заборгованості КП «Вінницяоблводоканал» листом від 18.04.2023 № 26/01-1075 звернулось до Мінфіну, в якому зазначило, що причинами утворення заборгованості є систематичне зростання цін на електроенергію, фіксований тариф на послуги з водопостачання та водовідведення через монопольне становище на ринку, збільшення після початку військової агресії майже втричі вартості імпортованих реагентів.

За рахунок коштів позик за весь час реалізації проекту ПМРІ-2 **розроблено**

проектну та тендерну документацію на реконструкцію аварійних ділянок водопровідних мереж, придбано лабораторне обладнання та спеціальну техніку, а також виконано роботи з реконструкції насосної водопровідної станції третього підйому Деснянської водопровідної станції (м. Київ); мереж водопостачання та водовідведення м. Кіровоград; головних каналізаційних колекторів на вул. Чигиринській і Гоголя (м. Черкаси); каналізаційних насосних станцій у м. Нововолинськ та водопровідних ліній від Північного та Південного водозаборів до м. Нововолинськ; водопровідних мереж у м. Коломия на 44 ділянках, двох каналізаційних насосних станцій, розподільчої мережі виходу, напірного колектора до камери підключення у м. Тернопіль.

Частково виконано роботи з:

- реконструкції насосних станцій I-го підйому Дніпровської водопровідної станції з упровадженням енергозберігаючого обладнання та частотного регулювання з водозабірними спорудами (виконано 90 відс.) у м. Київ;
- проектування, постачання та монтажу об'єктів «Дніпровська водоочисна станція – Реконструкція» (виконано 63,3 відс.), «Насосні станції водопроводу» (86,7 відс.), «Насосні станції каналізації» (73,3 відс.), «Каналізаційні очисні споруди м. Кіровоград – Реконструкція» (60,2 відс.), «Система автоматизації і диспетчеризації» (76,8 відс.) у м. Кіровоград;
- будівництва очисних споруд промивних вод Дніпровської водоочисної станції та технічного переоснащення автоматизованої системи управління технологічними процесами у м. Черкаси (31,5 відс.);
- будівництва мулопроводу в м. Харків (3,6 відс.);
- реконструкції каналізаційної очисної станції (включаючи заміну механічного та електричного обладнання і каналізаційних труб) (59,9 відс.), насосних станцій водопроводу та водоочисної станції м. Житомир (46,2 відс.), водопровідних мереж у м. Житомир (84,1 відс.);
- реконструкції мереж водопостачання та водовідведення в м. Вінниця (початкова стадія);
- будівництва станції знезаліснення води з реконструкцією насосної станції третього підйому (74 відс.) та реконструкції Верхньо-Івачівського водозабору (38 відс.), впровадження системи автоматизації та диспетчеризації (87 відс.), реконструкції напірно-самопливного колектора побутової каналізації (72 відс.) в м. Тернопіль.

Станом на 01.01.2023 **фінансування ПМРІ-2 призупинено у зв'язку з відсутністю координатора для забезпечення узгодження проєкту на національному рівні. Водночас внаслідок збройної військової агресії Російської Федерації проти України виконання робіт за ПМРІ-2 у Харківській області, де ведуться активні бойові дії, призупинено, підрядниками (постачальниками) один контракт розірвано та ще один на стадії розірвання. Як наслідок, використання запозичених коштів у передбачених обсягах не забезпечується, заплановані строки впровадження проєктів не дотримуються, підвищення якості та надійності послуг з водопостачання та водовідведення відтермінується.**

Проекти «Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв» (кредитор – ЄІБ)

Загальна вартість проєкту становить 31,0 млн євро, з яких сума кредитних коштів ЄІБ – 15,5 млн євро; кошти МКП «Миколаївводоканал» – 15,5 млн євро. Термін реалізації – 2012–2023 роки, граничний термін вибірки за кредитом – 31.12.2023, відповідальний виконавець проєкту – Мінрегіон, джерело погашення кредиту – кошти МКП «Миколаївводоканал».

Довідково. Метою проєкту «Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв» є реконструкція інфраструктури водопостачання, водовідведення та очищення стічних вод, розширення водопровідної мережі м. Миколаїв. Фінансова угода між Україною та Європейським інвестиційним банком (Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв) укладена 02.02.2010 за № FI 25.474 (UA) Serapis № 2007-0347. Законом України від 20.06.2012 № 4987-VI ратифіковано Фінансову угоду між Україною та Європейським інвестиційним банком (Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв) та Лист про внесення змін до Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком (Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв).

Загалом проєкт профінансовано на 5,4 млн євро кредитних коштів, у тому числі у 2019–2022 роках у сумі 68,5 млн грн, стан реалізації – 17,4 відсотка. Станом на 31.12.2022 погашено 3,6 млн євро основної суми позики та 0,09 млн євро відсотків на основну суму позики, а також 0,08 млн євро разової комісії.

З початку реалізації проєкту укладено 16 контрактів, 12 з яких завершено. За рахунок **кредитних коштів здійснено** розроблення геоінформаційної системи та гідравлічного моделювання, придбання сервера і відповідного програмного забезпечення для геоінформаційної системи; закупівлю водозабірних обладнань, поставку лабораторного обладнання для технічного переоснащення лабораторії очисних споруд каналізації та лабораторії очисних споруд води; закупівлю водомірних лічильників; закупівлю цифрового акустичного локатора для пошуку складних витоків води; закупівлю каналопромивної машини з функцією всмоктування.

Аудит засвідчив, що 19.10.2018 між Урядом України, Європейським інвестиційним банком та фондом E5P²⁶ підписано **грантову угоду про надання грантових коштів на реконструкцію та модернізацію МКП «Миколаївводоканал»** на суму **5,1 млн євро** з коштів Фонду E5P (далі – Грантова угода від 19.10.2018), яку ратифіковано Законом України від 19.12.2019 № 416-IX. Виконання Грантової угоди з урахуванням терміну продовження завершується 31.12.2023.

Загальна вибірка коштів станом на 01.01.2023 за Грантовою угодою становить **1,3 млн євро** (25,5 відс. загальної суми). У 2021–2022 роках за КПКВК 2751620 використано **42,0 млн грн**, за які придбано **технологічне обладнання, що не встановлено, оскільки підрядник зупинив дію контракту через військову агресію Російської Федерації проти України.** За рахунок грантових коштів

²⁶ **E5P** – це багатосторонній донорський фонд, створений для стимулювання інвестицій у муніципальні проєкти з підвищення енергоефективності та охорони навколишнього середовища в країнах Східного партнерства.

здійснюється реконструкція та технічне переоснащення насосних станцій водопроводу 2-го підйому.

Внаслідок відсутності координатора проєкту на рівні Мінінфраструктури, станом на 01.01.2023 його виконання та фінансування зупинилось, отже, є ризик недотримання строку завершення проєкту.

Довідково. Наказом Мінінфраструктури від 29.03.2023 № 195 «Про координацію та організацію реалізації проєктів «Надзвичайна кредитна програма для відновлення України» та «Програма з відновлення України» координатором проєкту визначено заступника Міністра з питань європейської інтеграції А. Юрченко.

Крім того, призупинення проєкту пов'язано зі збройною агресією Російської Федерації проти України, оголошенням воєнного стану в Україні та проведенням бойових дій в безпосередній близькості від м. Миколаєва.

Проєкти «Реконструкція системи знезараження питної води на фільтрувальній станції з впровадженням електролізних установок по виробництву гіпохлориту натрію м. Краматорськ (коригування)» та «Комплексний проєкт МКП «Сватівський водоканал» з капітального ремонту аварійних ділянок та об'єктів (коригування)» (кредитор – ЄІБ)

Головним розпорядником бюджетних коштів за двома проєктами, які фінансувались у 2020–2021 роках за рахунок КПКВК 2761600, **був Мінрегіон**. Перелік проєктів, що фінансуються у межах реалізації проєкту «Надзвичайна кредитна програма для відновлення України», затверджено Мінрегіоном 07.06.2019, у тому числі два проєкти з водовідведення та водокористування. Термін завершення реалізації обох проєктів – 2022 рік. У 2022 році проєкти не фінансувались.

За проєктом «Реконструкція системи знезараження питної води на фільтрувальній станції з впровадженням електролізних установок по виробництву гіпохлориту натрію м. Краматорськ (коригування)» у 2020–2021 роках здійснено **касові видатки в розмірі 36,2 млн грн**, у тому числі за рахунок коштів позики ЄІБ (спецфонд) – **30,2 млн грн** (1,0 млн євро) та за рахунок коштів загального фонду держбюджету на погашення ПДВ – **6 млн гривень**. Виконано **48,3 відс.** загального обсягу робіт (будівельно-монтажні роботи та технагляд).

Довідково. Мінфіном, Мінрегіоном, Краматорською міськрадою (власник об'єкта) та Управлінням капітального будівництва та перспективного розвитку Краматорської міськради (кінцевий бенефіціар) укладено Угоду про передачу коштів позики від 07.05.2018 № 13010-05/62 щодо надання на безповоротній основі кінцевому бенефіціару частини коштів позики у розмірі 368,4 млн грн, у тому числі 33,5 млн грн без ПДВ, на проєкт з реконструкції системи знезараження питної води м. Краматорськ. У зв'язку з перерахуванням проєктно-кошторисної документації, відповідно до додаткової угоди від 23.08.2019 № 13010-05/62-2 фінансування проєкту за рахунок позики збільшено до 64 млн гривень.

За проєктом «Комплексний проєкт МКП «Сватівський водоканал» з капітального ремонту аварійних ділянок та об'єктів (коригування)» у 2020–2021 роках здійснено **касові видатки в розмірі 2,0 млн грн**, у тому числі за рахунок коштів позики ЄІБ (спецфонд) – **1,7 млн грн** (55,34 тис. євро), за рахунок коштів загального фонду держбюджету на погашення ПДВ – **0,3 млн гривень**.

Виконано **24,1 відс.** загального обсягу робіт (будівельно-монтажні роботи та технагляд).

Довідково. Мінфіном, Мінрегіоном, Луганською облдержадміністрацією, Сватівською міською радою та Міським комунальним підприємством «Сватівський водоканал» (кінцевий бенефіціар) укладено Угоду про передачу коштів позики від 27.12.2019 № 13010-05/279 щодо надання на безповоротній основі кінцевому бенефіціару частини коштів позики на капітальний ремонт аварійних ділянок та об'єктів МКП «Сватівський водоканал».

Оскільки Донецька і Луганська області перебувають в зоні активних бойових дій та їх інфраструктура зазнала нищівних втрат і руйнувань, **6,3 млн грн видатків державного бюджету та 31,9 млн грн міжнародної позики ЄІБ фактично втрачені.** На час проведення аудиту Мінінфраструктури не володіло інформацією щодо цілісності чи пошкодження вказаних об'єктів.

Проект муніципального водного господарства м. Чернівці, стадія 1 (кредитор - Kfw)

Встановлено, що у 2021 році за КПКВК 2751600 спрямовано **9,1 млн грн** на виконання Проекту муніципального водного господарства м. Чернівці, стадія 1. Відповідальний виконавець – Мінрегіон.

Довідково. Метою проекту є забезпечення водопостачанням усіх жителів Чернівців, яке за якістю та кількістю відповідає стандартам як українських нормативних актів, так і ЄС, реконструкція та модернізація системи водопостачання м. Чернівці.

Угоду між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про фінансове співробітництво та Муніципальну програму захисту клімату II (проект «Проект муніципального водного господарства м. Чернівці, стадія 1») ратифіковано Законом України від 27.01.2016 № 943-VIII.

Загальна вартість проекту становить 23,5 млн євро, в тому числі сума кредиту – 17,0 млн євро; грант – 3,0 млн євро на супровідні заходи (фінансування консультаційних послуг); партнерський фінансовий внесок – 3,5 млн євро.

Це самоокупний інвестиційний проект. Повернення позикових коштів передбачається здійснювати повністю за рахунок КП «Чернівціводоканал», яке є безпосереднім виконавцем проекту.

Довідково. Кошти на повернення та обслуговування позики в повному обсязі будуть передбачені Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у тарифі на послуги з водопостачання та водовідведення кінцевого позичальника – КП «Чернівціводоканал».

Відповідно до умов Кредитної та Проектної угод від 06.02.2015 № 201065614 жодні платежі з ПДВ, мита та інші фінансові платежі не будуть фінансуватися за рахунок кредитних коштів фінансового співробітництва, усі такі платежі мають здійснюватися коштом організації – виконавця проекту. Термін реалізації проекту – 2016–2024 роки, кінцевий термін вибірки за кредитом – 30.06.2025.

Аудит засвідчив: станом на **01.01.2023 проект профінансовано на 1,3 відс.** (0,3 млн євро), у тому числі у 2021 році у сумі **9,1 млн гривень**. За рахунок цих коштів проводились закупівлі робіт з проектування, постачання та встановлення обладнання для гіпохлориту натрію на водоочисній споруді «Вікно», включаючи

забезпечення витратних матеріалів, вихідних операцій та незначних будівельних робіт.

Між КП «Чернівціводоканал», ТОВ «Гідротех Інжиніринг» та Silcarbon Aktivkohle GmbH, Мюнхленвег, Німеччина, укладено контракт за об'єктом переведення систем хлорування на гіпохлорит від 30.04.2021. Відповідно до загальних умов Жовтої книги FIDIC²⁷ 13.01.2023 здійснено платіж у сумі 246,1 тис. євро як часткову оплату за обладнання, що становить 20 відс. загальної суми договору. Підрядником 09.03.2022 повідомлено, що через форс-мажорні обставини (воєнні дії) виконання зобов'язань за договором унеможливлено. На час аудиту обладнання перебувало на митному терміналі м. Чернівці.

Проект станом на 01.01.2023 не виконувався у зв'язку з оголошенням обома переможцями за контрактами форс-мажору і припиненням їх виконання та відсутністю координатора проекту на рівні Мінінфраструктури, що призводить до ризику відтермінування виконання проекту.

Довідково. Наказом Мінінфраструктури від 14.04.2023 № 253 «Про координацію та організацію реалізації проектів, що підтримуються Кредитною установою для відбудови «KfW» координатором проекту визначено заступника Міністра з питань європейської інтеграції А. Юрченко.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та рекомендацією іноземних урядів щодо невідвідування України, підписання контрактів про подальше виконання проекту на сьогодні унеможливлено.

Проект з постачання питної води у м. Маріуполі (кредитор – Natixis)

Встановлено, що у 2020–2021 роках 25,8 млн грн спрямовано за КПКВК 3901630 на виконання Проекту з постачання питної води у м. Маріуполі, відповідальним виконавцем якого є Мінреінтеграції, одержувачем бюджетних коштів – комунальне підприємство «Маріупольське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства».

Довідково. Рамковий договір між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки Проекту з постачання питної води у м. Маріуполі, підписаний 29.01.2019 і ратифікований Законом України від 25.04.2019 № 2710, набрав чинності для України 06.06.2019. Кредит надається в розмірі, що не перевищує 64 000,0 тис. євро. Відповідно до Рамкового договору термін вибірки за кредитом – 31.07.2025, контракти мають бути прийняті до виконання не пізніше 31.12.2021.

Виконання проекту (термін реалізації – 2026 рік) перебуває на початковій стадії та становить 1,2 відсотка. Через повномасштабну військову агресію Російської Федерації проти України та окупацію м. Маріуполя, подальше виконання проекту унеможливлено, а 25,8 млн грн (781,5 тис. євро), сплачені за попередні вишукування щодо модернізації системи управління водними ресурсами

²⁷ FIDIC — найбільша міжнародна організація у сфері будівельного консультування, яка регулює взаємовідносин учасників міжнародних інвестиційно-будівельних процесів на основі розроблення та публікації типових форм контрактів.

черги» (далі – НСПП) – **409,4 млн грн**, «Дюкерні переходи через р. Дніпро – реконструкція» – **51,6 млн гривень**.

Довідково. Метою реконструкції НСПП є будівництво нової автоматизованої заглибленої каналізаційної станції зі встановленням 6 економічних технологічних занурюваних насосів у «мокрому» відділенні станції замість 10 насосів вертикального типу, які встановлювались у «сухому» машинному відділенні. Від реалізації проекту очікується, зокрема, скорочення використання електроенергії на 49,1 відс. (62 306,5 кВт/добу).

Дюкерні переходи через р. Дніпро належать до споруд Бортницької станції аерації та призначені для транспортування стічних вод правобережної частини м. Києва разом із стічними водами населених пунктів, розташованих поблизу м. Києва, до споруд Бортницької станції аерації, розташованих на лівому березі.

Аудитом встановлено, що **мета реалізації проєктів – введення в експлуатацію дюкерних переходів у I кварталі 2021 року та НСПП у IV кварталі 2021 року – не досягнута**. Станом на 01.01.2023 ступінь будівельної готовності з реконструкції НСПП – **78,7 відс.**, дюкерних переходів – **16,4 відсотка**. Причина зазначеного – **зростання кошторисної вартості** порівняно з першочергово затвердженою (НСПП – у **2 рази**, реконструкції дюкерних переходів – на **17,2 відс.**), **зміна генерального підрядника** (реконструкція НСПП), **неналежне виконання генеральним підрядником умов договору** (реконструкція дюкерних переходів) та **судові рішення**. Як наслідок, **перенесено терміни введення об'єктів в експлуатацію**: відповідно III квартал 2023 року та березень 2026 року. Роботи будуть продовжені за рахунок коштів місцевого бюджету та бюджету м. Києва.

Крім того, кошти ДФРР у сумі **192,8 млн грн** спрямовано на **реалізацію 7 проєктів у Донецькій області**. Внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України на території Донецької області **ведуться активні бойові дії та зруйнована інфраструктура**, отже, є **ризик втрати бюджетних коштів, витрачених на проєкт**.

Із 79 проєктів, які виконувались за кошти ДФРР, не завершено 25, видатки за якими становлять 873,7 млн грн, у тому числі 698,0 млн грн – з ДФРР, 174,7 млн грн – з місцевого бюджету та 1,0 млн грн – інші кошти.

Основними причинами незавершення проєктів є відсутність фінансування; необхідність коригування проєктно-кошторисної документації; тривала процедура введення в експлуатацію.

Під час проведення аудиту інвестиційних програм і проєктів, пов'язаних з водопостачанням або водовідведенням сільських (міських) населених пунктів, на виконання яких спрямовувалися кошти ДФРР (КПКВК 2761070), виявлено порушень та фактів неефективного управління коштами державного бюджету на загальну суму **151,8 млн грн**, у тому числі порушень законодавства про публічні закупівлі – **25,2 млн грн**, порушень інших нормативно-правових актів – **7,1 млн грн**, недотримання державних стандартів – **1,2 млн грн**, а також фактів неефективного управління коштами – **на 118,2 млн гривень**.

Перелік встановлених порушень наведено в додатках 3 і 4.

7.2.3. Аналіз стану використання коштів державного бюджету, в тому числі Державного фонду розвитку водного господарства

Аудит засвідчив, що у 2019–2021 роках на виконання завдань Цілі 6 спрямовано кошти державного бюджету в сумі **203,7 млн грн**, у тому числі за КПКВК 2707090 – 94,9 млн грн, КПКВК 2707160 – 45,8 млн грн, КПКВК 2707810 – 0,3 млн грн, КПКВК 2761090 – 56,4 млн грн, КПКВК 2761600 – 6,3 млн гривень²⁸. Крім того, за КПКВК 2707090 спрямовано кошти ДФРВГ у сумі 112,0 млн гривень.

Головним розпорядником коштів за КПКВК 2707090, 2707160 і 2707810 визначено **Міндовкілля**, за КПКВК 2761090, 2761600 – **Мінрегіон**.

У 2022 році кошти з державного бюджету за цими бюджетними програмами не спрямовувались, оскільки Порядком виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590, **не передбачено відкриття асигнувань із державного бюджету за капітальними видатками**.

Розподіл видатків, здійснених у 2019–2021 роках за рахунок державного бюджету та ДФРВГ, у розрізі КПКВК наведено на рис. 26.

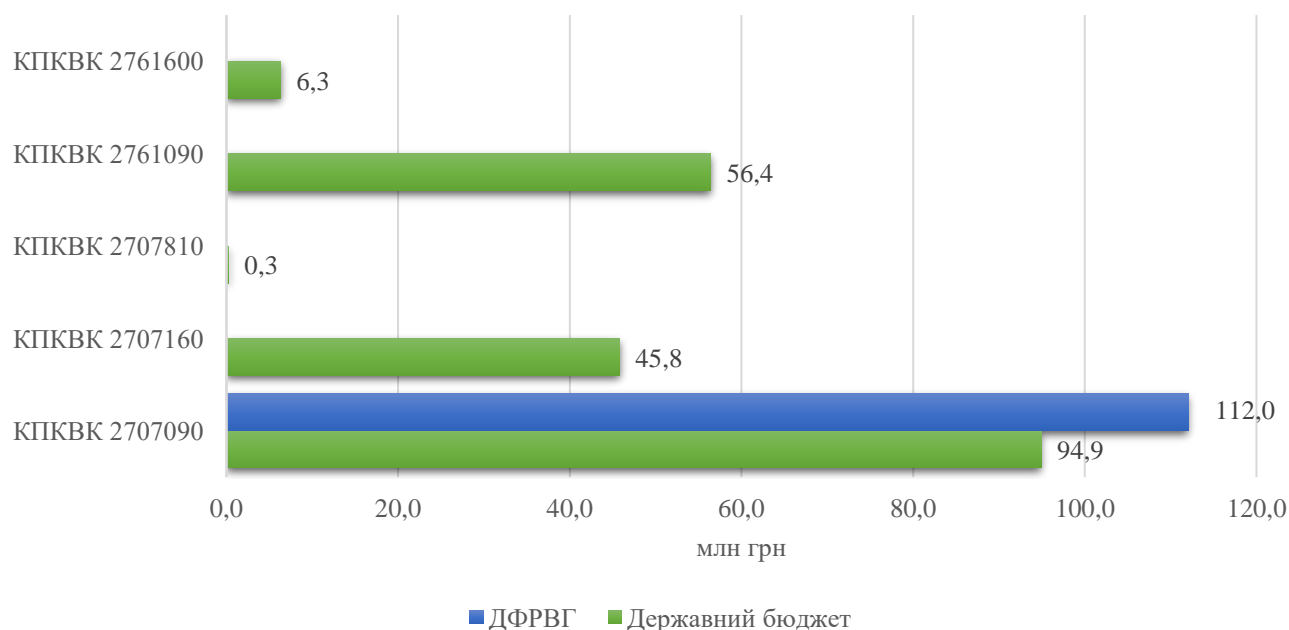

Рис. 26. Видатки державного бюджету і ДФРВГ у 2019–2021 роках

Першочергове забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням (КПКВК 2707090)

З метою першочергового забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привізною водою, у 2019–2022 роках планувалось виконання бюджетної програми за КПКВК 2707090

²⁸ Оплата ПДВ за двома проектами, що фінансувались за кошти ЄІБ.

(у 2019 році – 2407090). Фактичне використання коштів за бюджетною програмою становило **206,9 млн грн, або 45,1 відс. планового обсягу на цей період (457,9 млн грн)**, у 2022 році бюджетна програма не фінансувалась.

Довідково. Аналіз використання коштів державного бюджету у 2019–2020 роках за КПКВК 2707090 (2407090) у сумі 96,5 млн грн (кошти ДФРР) проведено під час аудиту ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року (звіт затверджено рішенням Рахункової палати від 08.06.2021 № 12-3).

Встановлено, що у 2021 році на виконання бюджетної програми за КПКВК 2707090 використано 110,4 млн грн (78,9 відс. планового обсягу), у тому числі 94,9 млн грн – кошти державного бюджету, 15,5 млн грн – ДФРВГ. Головний розпорядник коштів – Міндовкілля.

Довідково. Мета бюджетної програми за КПКВК 2707090 – першочергове забезпечення централізованим водопостачанням сільських населених пунктів, що користуються привізною водою. Бюджетна програма діє на постійній основі.

Бюджетні кошти у 2021 році спрямовано 4 розпорядникам нижчого рівня: Басейнове управління водними ресурсами Західного Бугу та Сяну (Львівська область), Басейнове управління водними ресурсами нижнього Дніпра (Херсонська область), Регіональний офіс водних ресурсів у Миколаївській області (Миколаївська область) та Державне підприємство «Одеська ОДБВО» (Одеська область) – на виконання 9 заходів (у тому числі 2 проєктні роботи).

Через затримку при виконанні проєктних робіт та отриманні дозвільних документів на їх виконання замовниками, а також через оскарження переможцями результатів закупівлі, у 2021 році будівельні роботи на 4-х об'єктах із 7-ми не виконувались. При цьому будівельні роботи на трьох об'єктах планували завершити у 2021 році.

Так, оскільки Басейнове управління водними ресурсами Західного Бугу та Сяну (Львівська область) **не отримало дозволів на проведення будівельних робіт**, у 2021 році такі роботи **не виконувались** на двох об'єктах, роботи на яких **розпочато ще у 2009 році** із строком завершення **2021 рік**: «Будівництво водопровідних мереж у с. Артищів, Керниця Керницької сільської ради Городоцького району Львівської області» та «Будівництво водопровідних мереж у с. Мавковичі Керницької сільської ради Городоцького району Львівської області».

Регіональний офіс водних ресурсів у Миколаївській області (Миколаївська область) **не здійснив реконструкції** 140 пог. м очисної споруди на об'єкті «Реконструкція донного водовипуску Софіївського водосховища Новобузького району Миколаївської області (у т. ч. проєктні роботи)», яку планувалось завершити у 2021 році, **у зв'язку із затримкою при виготовленні проєктно-кошторисної документації та отриманням дозволу на початок виконання будівельних робіт лише в жовтні, коли проведення таких робіт вкрай ускладнено погодними умовами.** До Плану заходів з першочергового забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням на 2022 рік, затвердженого наказом Держводагенства від 24.06.2022 № 63, цей об'єкт **не включено через ведення бойових дій у Миколаївській області.**

Крім того, внаслідок **неодноразового оскарження переможцями результатів закупівлі не розпочато будівельних робіт** на об'єкті «Реконструкція Казанківського групового водопроводу з метою забезпечення населених пунктів Єланецького району Миколаївської області централізованим питним водопостачанням (у т. ч. проєктні роботи)», термін завершення якого 2026 рік.

Відтермінування виконання робіт призводить до збільшення кошторисної вартості об'єктів і додаткових бюджетних витрат. Так, кошторисна вартість двох об'єктів будівництва збільшилась на **44,1 млн грн:**

«Будівництво Іванівського групового водопроводу від смт Н. Сірогози до с. В. Сірогози Нижньосірогозького району Херсонської області (у тому числі проєктні роботи)», замовник – Басейнове управління водними ресурсами нижнього Дніпра (Херсонська область), будівництво розпочато у 2020 році, – на **6,1 млн гривень.** Стан будівельної готовності об'єкта на 01.01.2022 – **30,2 відс.,** термін завершення будівництва – 2023 рік. У 2021 році будівельні роботи профінансовано частково, оскільки проєктно-кошторисна документація потребувала коригування. У 2022 році **будівництво не виконувалося через ведення бойових дій на території області;**

«Реконструкція Казанківського групового водопроводу з метою забезпечення населених пунктів Єланецького району Миколаївської області централізованим питним водопостачанням (у т.ч. проєктні роботи)», замовник – Регіональний офіс водних ресурсів у Миколаївській області (Миколаївська область), реконструкцію розпочато у 2021 році (виконувались проєктні роботи), – на **38,0 млн гривень.** Стан будівельної готовності на 01.01.2022 – **1,4 відс.,** термін завершення – 2026 рік.

У результаті виконання бюджетної програми за КПКВК 2707090 у 2021 році забезпечено **централізованим водопостачанням один населений пункт у Херсонській області.** Стан завершеного об'єкта **не встановлено,** оскільки він **розташований у зоні ведення бойових дій.** Крім того, через військову агресією Російської Федерації проти України на території Херсонської області є **ризик руйнування побудованого водопроводу.**

Слід відзначити, що подальше фінансування заходів за КПКВК 2707090 **потребує узгодження механізму використання коштів,** оскільки згідно з Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для першочергового забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 401, **використання коштів одержувачами здійснюється відповідно до завдань, визначених Загальнодержавною програмою розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року, термін дії якої завершився у 2021 році.** Станом на 24.03.2023 **проєкт змін до цього Порядку погоджується.**

Довідково. Держводагентством у серпні 2022 року розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2011 р. № 137 і від 23 травня 2018 р. № 401, та

визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», який винесено на розгляд Кабінету Міністрів України 27.12.2022. Однак проєкт повернено для узгодження з вимогами пункту 5 параграфу 33 Регламенту Кабінету Міністрів України щодо погодження з усіма заінтересованими органами, зокрема з Мінагрополітики та Держрибагентством, а також для врегулювання розбіжностей із Мін'юстом.

Отже, відтермінування виконання заходів призвело до збільшення кошторисної вартості об'єктів і додаткових бюджетних витрат, а військова агресія Російської Федерації проти України створила ризик руйнування вже побудованих водогосподарських об'єктів.

Інвестиційний проєкт «Забезпечення питним водопостачанням сільських населених пунктів Казанківського, Новобузького районів та реконструкція водоскидної споруди Софіївського водосховища Новобузького району Миколаївської області»

На реалізацію інвестпроєкту у 2019–2021 роках спрямовано за КПКВК 2707160 **45,8 млн грн, або 76,3 відс. планового обсягу на цей період (60,1 млн гривень)**. Головний розпорядник – Міндовкілля.

Довідково. Аналіз використання коштів державного бюджету у 2019–2020 роках за КПКВК 2707160/2707160 у сумі 14,6 млн грн проведено під час аудиту ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року (звіт затверджено рішенням від 08.06.2021 № 12-3).

Мета інвестпроєкту – проведення реконструкції та будівництва водопровідних мереж Казанківського групового водопроводу та реконструкції водоскидної споруди Софіївського водосховища на р. Інгул як головного джерела водозабору в Новобузькому районі Миколаївської області для забезпечення централізованим питним водопостачанням жителів 79 сільських населених пунктів Казанківського, Новобузького районів Миколаївської області і захист від можливого підтоплення та затоплення 12 населених пунктів Новобузького і Миколаївського районів, а також запобігання затопленню 12 населених пунктів і 6100 га земельних угідь. Строк реалізації – 2017–2021 роки. Розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня – Держводагентство, відповідальний виконавець та замовник реконструкції – Регіональний офіс водних ресурсів у Миколаївській області.

На реалізацію заходів за КПКВК 2707160 у **2021 році** спрямовано **31,2 млн грн (84,4 відс. планового обсягу видатків)**. Частину запланованих робіт не виконано через продовження дії карантину та видання судової ухвали про надання тимчасового доступу до речей і документів за фактом заволодіння, привласнення майна або його розтрати невстановленими особами (кримінальне провадження № 12021152270000355 від 03.12.2021).

Так, за рішенням Новобузького районного суду Миколаївської області **не виконано демонтажних робіт, передбачених проєктом**, з реконструкції частини водогону від смт Казанка до с. Володимирівка – відгалуження до с. Миколаївка Казанківського групового водопроводу Казанківського району Миколаївської області, оскільки демонтовані металеві труби визнано речовими доказами у кримінальному провадженні № 12021152270000355 від 03.12.2021.

Довідково. Сторона обвинувачення – прокурор Казанківського відділу Баштанської окружної прокуратури Миколаївської області вважає, що необхідно замовити проведення

незалежної оцінки демонтованих під час реконструкції сталевих труб та реалізації їх не за ціною брухту металу, а також реалізовувати їх на електронних аукціонах з урахуванням вимог Порядку списання об'єктів державної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 № 1314.

Через форс-мажорні обставини (карантин) роботи з реконструкції двох об'єктів не виконано в повному обсязі: «Реконструкція частини водогону від НС 2-го підйому до НС 3-го підйому Казанківського групового водопроводу Казанківського району Миколаївської області» та «Реконструкція частини водогону від смт. Казанка до НС 4-го підйому Казанківського групового водопроводу Казанківського району Миколаївської області».

У межах реалізації бюджетної програми у 2021 році завершено роботи на двох об'єктах та введено в експлуатацію 1,616 км водогону.

Інвестпроект реалізовано (за рахунок усіх джерел фінансування) на 91,5 відс. (на 7,4 відс. менше плану), оскільки роботи на трьох об'єктах з 14-ти не завершено, профінансовані потужності не введено в експлуатацію. Завершення будівельних робіт заплановано за рахунок КПКВК 2707090 у зв'язку з тим, що строк реалізації інвестпроекту завершився у 2021 році.

При цьому у 2021 році загальна кошторисна вартість інвестпроекту збільшилась на 4,0 млн грн (5,2 відс. вартості інвестпроекту).

Довідково. Аудитом ефективності виконання заходів Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року встановлено, що з моменту відбору інвестпроекту (2016 рік), внаслідок інфляційних процесів²⁹ та недостатнього фінансування у 2019–2020 роках, його загальна вартість зросла на 11,0 млн грн, або 16,6 відс., що призвело до збільшення витрат державного бюджету та продовження строку реалізації проекту до 2022 року.

Отже, недотримання терміну виконання інвестпроекту призвело до збільшення його вартості, а військова агресія Російської Федерації проти України спричинить відтермінування виконання робіт, як наслідок, є ризик збільшення вартості проекту і додаткових бюджетних витрат.

Інвестиційний проект «Будівництво водопровідних мереж в населених пунктах Львівської області, що користуються привізною водою»

На реалізацію інвестпроекту у 2021 році спрямовано за КПКВК 2707810 0,25 млн грн (9,8 відс. планового обсягу видатків – 2,6 млн гривень). Головний розпорядник коштів – Міндовкілля.

Довідково. Мета інвестиційного проекту – створення системи водопостачання сільських населених пунктів для забезпечення належних соціально-побутових умов проживання та життєдіяльності населення в населених пунктах, що потрапили в зону дії депресійних лійок, та в населених пунктах, що розташовані в маловодних і забруднених територіях, яке користується неякісною та небезпечною для здоров'я водою. Реалізація проекту дасть змогу забезпечити питною водою 26 населених пунктів, у яких проживає 21 015 осіб. Термін реалізації – 1996–2022 роки, розпорядник бюджетних коштів нижчого рівня – Держводагентство, відповідальний виконавець – Басейнове управління водних ресурсів річок Західного Бугу та Сяну.

²⁹ Індекс інфляції у січні 2021 року відносно 2016 року становить 147 відсотків.

У межах реалізації інвестпроектів **заплановано** видатки на виконання **шести заходів в обсязі 2,6 млн грн**, з них 0,16 млн грн – коригування проектно-кошторисної документації за чотирма об'єктами, 2,44 млн грн – на виконання будівельних робіт, в тому числі авторського та технічного нагляду за двома об'єктами. Профінансовано та **виконано коригування проектно-кошторисної документації** за всіма чотирма об'єктами, адміністративний **збір за реєстрацію речового права** за об'єктом «Будівництво водопровідних мереж у с. Гірне Гірненської сільської ради Стрийського району Львівської області» (7,4 тис. грн – договір суперфіцію), **технічний нагляд** за об'єктом «Будівництво водопровідних мереж у с. Кам'янобрід Кам'янобрідської сільської ради Яворівського району» (92,2 тис. гривень).

Встановлено: за об'єктом «Будівництво водопровідних мереж у с. Гірне Гірненської сільської ради Стрийського району Львівської області» **не профінансовано будівельних робіт на 2,34 млн грн** внаслідок **розірвання договору** з підрядною будівельною організацією у зв'язку з **відмовою підрядника виконувати будівельні роботи із застосуванням цін на матеріали на рівні 2020 року**. Причина розірвання договору – **тривала процедура підготовки та реєстрації договорів суперфіцію** на земельні ділянки, на яких проходять водопровідні мережі, та **затримка під час отримання дозволу** на початок виконання робіт.

Надалі **проведено коригування інвестпроектів** «Будівництво водопровідних мереж у с. Гірне Гірненської сільської ради Стрийського району Львівської області», яке профінансовано у 2021 році за КПКВК 2707090 у сумі **0,46 млн гривень**. Як наслідок, загальна кошторисна вартість об'єкта з 01.01.2020 до 01.01.2022 збільшилась у **2,5 рази** (з 7,3 до **18,3 млн гривень**)³⁰.

У 2022 році інвестпроект не фінансувався, що призводить до подальшого збільшення вартості його виконання та додаткових бюджетних витрат. Слід зазначити, що реалізацію проекту розпочато ще у 2009 році, продовження виконання планується здійснювати за рахунок КПКВК 2707090.

Крім того, через воєнні дії руйнуються збудовані водогосподарські об'єкти, переносяться строки їх будівництва (реконструкції), а отже, збільшується вартість будівництва внаслідок росту цін і необхідності коригування проектно-кошторисної документації.

Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку територій

У 2020 році за КПКВК 2761090, зокрема на виконання проектів із забезпечення водопостачання та водовідведення, спрямовано **56,4 млн гривень**. Головний розпорядник бюджетних коштів – Мінрегіон.

Довідково. Законом України від 14.11.2019 № 294-ІХ «Про Державний бюджет України на 2020 рік» Мінрегіону передбачено субвенцію з держбюджету місцевим бюджетам на

³⁰ Експертний звіт (позитивний) щодо розгляду проектно-кошторисної документації на будівництво ДП «Укрдержбудекспетиза» у Львівській області від 28.12.2021 № 14-1146/01-21.

здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій за КПКВК 2761090 (загальний фонд, видатки розвитку) в обсязі 1 700,0 млн гривень. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.07.2020 № 891-р затверджено розподіл у 2020 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій між місцевими бюджетами за об'єктами (заходами).

За рахунок субвенції з держбюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій на 2020 рік та залишку субвенції станом на 01.01.2020 виконувались, зокрема, **68 проєктів із забезпечення водопостачання та водовідведення** (у тому числі виготовлення проєктно-кошторисної документації), з яких фактично фінансувався **61 проєкт у 16 областях**. Найбільшу частку видатків становили проєкти з будівництва, реконструкції та капітального ремонту ділянок каналізаційних колекторів (44,8 відс.) і водогонів (20,1 відсотка).

Крім того, за рахунок місцевих бюджетів 10 областей у 2020 році здійснювалося співфінансування 16 об'єктів в обсязі 7,4 млн гривень.

Розподіл видатків, здійснених у 2020 році за КПКВК 2761090, у розрізі областей наведено на рис. 27.

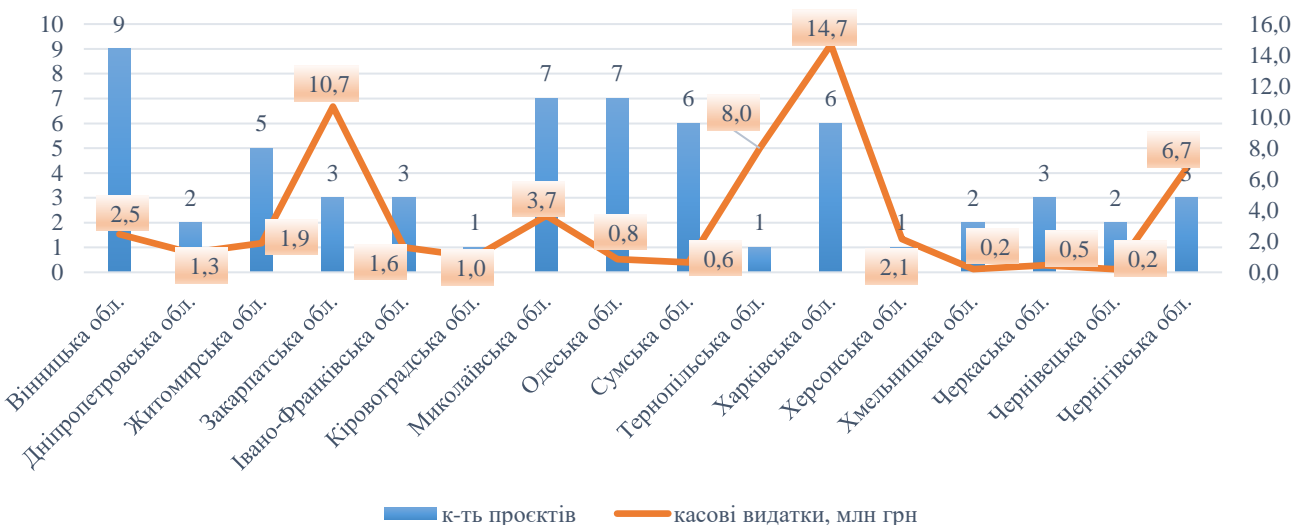

Рис. 27. Розподіл видатків, здійснених у 2020 році за КПКВК 2761090, у розрізі областей

Згідно з рисунком, найбільший обсяг коштів субвенції спрямовано Харківській області – 14,7 млн грн, або 26,0 відс., Закарпатській – 10,7 млн грн, або 18,9 відс., Тернопільській – 8,0 млн грн, або 14,2 відс., Чернігівській – 6,7 млн грн, або 11,9 відс., ще 11 областям – 29,0 відсотка.

У результаті військової агресії Російської Федерації проти України з 16 областей, які у 2020 році отримали субвенцію з держбюджету, 6 перебувають чи перебували в зоні бойових дій (Дніпропетровська, Миколаївська, Сумська, Харківська, Херсонська та Чернігівська області) та зазнали руйнувань інфраструктури. Як наслідок видатки державного бюджету в сумі 29,1 млн грн, спрямовані цим регіонам, фактично втрачені. На час аудиту Мінінфраструктури не володіло інформацією щодо цілісності чи пошкодження об'єктів, на фінансування яких у 2020 році виділялася субвенція з держбюджету.

Рекомендації

Міндовкілля вжити заходів щодо:

– розроблення та внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проекту нормативно-правового акта щодо внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для першочергового забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 401, у зв'язку із завершенням терміну дії Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року, затвердженої Законом України від 24.05.2012 № 4836-VI;

– забезпечення протягом шести місяців після припинення або скасування дії воєнного стану:

- проведення інвентаризації стану водогосподарських об'єктів, частково або повністю збудованих, у межах реалізації інвестиційних проєктів, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету та ДФРВГ;

- першочергового включення до планів заходів об'єктів, стан будівельної готовності яких становить більше 80 відс. і які перебувають на завершальному етапі будівництва;

- введення в експлуатацію збудованих та не пошкоджених внаслідок військової агресії Російської Федерації проти України водогосподарських об'єктів.

Мінінфраструктури в межах повноважень вжити заходів щодо проведення протягом шести місяців після припинення або скасування дії воєнного стану інвентаризації стану водогосподарських об'єктів, частково або повністю збудованих у межах реалізації інвестиційних проєктів, що фінансуються за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, державного бюджету та ДФРР.

Мінреінтеграції в межах повноважень вжити заходів щодо:

– перегляду протягом шести місяців після припинення або скасування дії воєнного стану проєктів із забезпечення водопостачання та водовідведення у частині можливості та доцільності продовження їх реалізації;

– ініціювання перед Мінфіном продовження термінів реалізації інвестиційних проєктів із забезпечення водопостачання та водовідведення (за потреби), що фінансуються за рахунок коштів іноземних кредитів; строків вибірки за кредитами і відтермінування строків повернення позик; сплати відсотків та інших платежів за ними.

Мінфіну надати пропозиції щодо продовження строків реалізації інвестиційних проєктів із забезпечення водопостачання та водовідведення (за потреби), що фінансуються за рахунок коштів МФО та іноземних кредиторів; продовження строків вибірки за кредитами і відтермінування строків повернення позик; сплати відсотків та інших платежів за ними.

8. ІНФОРМАЦІЯ ПРО АУДИТ

Аудит ефективності виконання заходів, спрямованих на досягнення цілі 6 «Забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією» Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, проведено відповідно до рішення Рахункової палати щодо участі в міжнародному координованому аудиті щодо цілі 6 Цілей сталого розвитку ООН – «Забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії для всіх» за координації Державного аудиторського офісу Угорщини (Угоду про співробітництво при проведенні міжнародного координованого аудиту щодо Цілі 6 цілей сталого розвитку ООН – «Забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії для всіх» підписано в грудні 2022 року).

Мета заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): встановлення фактичного стану справ та оцінка щодо продуктивності, результативності та економності використання бюджетних коштів, своєчасності та повноти прийняття управлінських рішень щодо виконання завдань і заходів, які відповідають завданням, визначеним для досягнення Цілі 6; оцінка стану впровадження системи моніторингу та досягнення індикаторів реалізації Цілі 6; оцінка стану досягнення результатів виконання завдань Цілі 6; оцінка стану реагування об'єктів аудиту за результатами попередніх аудитів у сфері охорони і сталого використання вод.

Предмет заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): кошти державного бюджету, спрямовані на виконання завдань та заходів, які відповідають завданням, визначеним для досягнення Цілі 6, за **КПКВК 2707090, 2707160, 2707810, 2751570, 2751600, 2751620, 2761070, 2761090, 2761600, 2761620, 3901630, 3901650, 3911030**; нормативно-правові, розпорядчі акти та інші документи, що стосуються питання аудиту; фінансова, бюджетна, статистична та інша звітність, а також аналітичні матеріали, що стосуються предмета аудиту.

Початкові обмеження щодо проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):

- *період, охоплений заходом державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):* 2019–2022 роки;

- *територіальні:* Закарпатська, Київська, Львівська, Миколаївська, Хмельницька області і м. Київ;

- *обмеження, пов'язані із широкомасштабною збройною агресією Російської Федерації проти України:* під час здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) надавалась перевага формам і методам дистанційного збору інформації та камеральним аудитам.

Критерії оцінки, які використовувалися під час проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):

✓ *законності, своєчасності та повноти прийняття управлінських рішень щодо забезпечення досягнення Цілі 6:*

- врахування ЦСР при розробленні проєктів прогностичних і програмних документів, проєктів нормативно-правових актів, зокрема у сфері забезпечення

доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією України.

- наявність розробленої стратегії (враховуючи стратегію, яка встановлює мету щодо забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією, прийняту до того, як ООН оголошено ЦСР та визначено ЦСР України на період до 2030 року);

- наявність індикаторів для збору даних моніторингу реалізації Цілі 6, їх визначення, оцінка і зв'язок із цілями, сформульованими у відповідній стратегії, та відповідність індикаторам, визначеним ООН для цієї цілі;

- наявність розроблених метаданих за індикаторами Цілі 6, забезпечення збору даних для моніторингу їх реалізації, оприлюднення;

- наявність фінансових ресурсів (кошти державного бюджету, місцевих бюджетів та інші джерела фінансування), які спрямовані на реалізацію завдань, визначених для досягнення Цілі 6, і надаються своєчасно, в повному обсязі та з дотриманням норм чинного законодавства;

- здійснення контролю за станом досягнення Цілі 6 та прийняття (у разі наявності суттєвих відхилень) своєчасних управлінських рішень, внесення змін до затверджених планів і вжиття додаткових заходів;

- врахування ЦСР, зокрема Цілі 6, при формуванні Державного бюджету України у 2020–2022 роках;

✓ **продуктивності, результативності та економності використання бюджетних коштів:**

- встановлення співвідношення між результатами реалізації розпорядниками бюджетних коштів – виконавцями, завдань і заходів, які відповідають завданням, визначеним для досягнення Цілі 6, і використаними для досягнення таких результатів коштами державного бюджету, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування;

- встановлення ступеня відповідності одержаних розпорядниками бюджетних коштів – виконавцями заходів фактичних результатів виконання завдань Цілі 6 очікуваним результатам;

- встановлення рівня досягнення об'єктами аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при їх використанні;

✓ **щодо досягнення результатів виконання завдань Цілі 6:**

- повнота планування реалізації завдань і заходів, які відповідають завданням, визначеним для досягнення Цілі 6;

- прогрес у досягненні очікуваних результатів виконання завдань, визначених для досягнення Цілі 6;

- повнота реалізації запланованих завдань;

- достовірність звітування про стан реалізації Цілі 6;

- оприлюднення звіту про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні;

- досягнення відповідальних установ та постачальників послуг у сфері:

- контролю якості питної води та забезпечення якісних послуг з постачання безпечної питної води шляхом будівництва та реконструкції систем централізованого

питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання;
санітарії шляхом будівництва сучасних систем водовідведення, будівництва та реконструкції водозабірних та каналізаційних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання;

якості води шляхом зменшення забруднення, заборони скидання та мінімізації викидів небезпечних хімічних речовин і матеріалів, зменшення частки неочищених стічних вод та збільшення переробки та безпечного повторного використання, використання інноваційних технологій;

водокористування;

впровадження сталого управління водними ресурсами.

При здійсненні заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) **використані окремо або в комбінації з іншими методами для оцінки ефективності витрат коштів державного бюджету такі методи аудиту, як порівняльний аналіз, аналіз використання коштів та систем контролю, перевірка дотримання вимог законодавства, аналіз даних, інтерв'ю.**

Методи збирання даних:

- аналіз стану виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аудиту;

- моніторинг нормативно-правових, розпорядчих актів та інших документів, пов'язаних з предметом аудиту;

- аналіз документів щодо організації роботи та виконання покладених на об'єкти аудиту завдань і повноважень;

- проведення аудиту на об'єктах аудиту;

- аналіз договірних відносин у сфері аудиту;

- аналіз фінансової, бюджетної, статистичної та іншої звітності, що стосується предмета аудиту;

- аналіз звітів та інформації, одержаних від внутрішніх аудиторів;

- опитування та порівняння;

- отримання усних і письмових пояснень відповідальних посадових осіб;

- проведення камерального аудиту на об'єктах контролю шляхом отримання документів, їх копій і пояснень.

9. ДОДАТКИ

Додаток 1

Індикатори, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації Цілі 6

№ з/п	Індикатор	Деагрегування	Відповідальний за розрахунок та надання даних Держстату	Відповідальний за надання даних відповідальному за розрахунок	Термін надання даних Держстату
6.1.1.	Безпечність та якість питної води за мікробіологічними показниками (по % нестандартних проб)	Україна; за типом місцевості проживання (міська/сільська); за типом водопостачання (централізоване/децентралізоване)	МОЗ	МОЗ	квітень після звітного року
6.1.2.	Безпечність та якість питної води за радіаційними показниками (по % нестандартних проб)	Україна; за типом місцевості проживання (міська/сільська); за типом водопостачання (централізоване/децентралізоване)	МОЗ	МОЗ	квітень після звітного року
6.1.3.	Безпечність та якість питної води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно токсикологічними показниками (по % нестандартних проб)	Україна; за типом місцевості проживання (міська/сільська); за типом водопостачання (централізоване/децентралізоване)	МОЗ	МОЗ	квітень після звітного року
6.1.4.	Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	Україна	Мінрегіон	Мінрегіон ОДА	листопад* після звітного року
6.1.5.	Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	Україна	Мінрегіон	Мінрегіон ОДА Київська МДА	листопад* після звітного року
6.2.1.	Частка сільського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	Україна	Мінрегіон	Мінрегіон ОДА МОЗ	листопад* після звітного року
6.2.2.	Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	Україна	Мінрегіон	Мінрегіон ОДА Київська МДА	листопад* після звітного року
6.3.1.	Обсяги скидів забруднених (забруднених без очистки	Україна; за видами економічної	Держвод-агентство	Держвод-агентство	квітень після

№ з/п	Індикатор	Деагрегування	Відповідальний за розрахунок та надання даних Держстату	Відповідальний за надання даних відповідальному за розрахунок	Термін надання даних Держстату
	та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти, млн куб. м	діяльності (промисловість, комунальний сектор, енергетика, транспорт, послуги)			звітнього року
6.3.2.	Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %	Україна; за видами економічної діяльності (промисловість, комунальний сектор, енергетика, транспорт, послуги)	Держвод-агентство	Держвод-агентство	квітень після звітнього року
6.4.1.	Водоемність ВВП, куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах)	Україна	Держвод-агентство	Держвод-агентство Держстат	квітень після звітнього року
6.4.2.	Поточна водоемність ВВП, % до рівня 2015 року	Україна	Держвод-агентство	Держвод-агентство Держстат	квітень після звітнього року
6.5.1.	Кількість річкових басейнів, для яких затверджено плани управління, одиниць	Україна	Держвод-агентство	Держвод-агентство Мінприроди	серпень після звітнього року (з 2024 року, кожні 6 років)

* У разі відсутності інформації за звітний рік наявні дані подаються Держстату щороку до 1 вересня.

Порівняльний аналіз визначення індикаторів для досягнення Цілі 6

Завдання (національне визначення)	Встановлені в Нацдоповіді		Встановлені Розпорядженням № 686-р,
	індикатор	цільові значення	індикатор
6.1. Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання	6.1.1. Частка сільського населення, яке має доступ до безпечної питної води, %	2015 – 50 2020 – 70 2025 – 95 2030 – 100	x
	6.1.2. Частка сільського населення, яке має доступ до економічно доступної питної води гарантованої якості, %	2015 – 50 2020 – 70 2025 – 95 2030 – 100	x
	6.1.3. Частка міського населення, яке має доступ до безпечної питної води, %	2015 – 90 2020 – 95 2025 – 100 2030 – 100	x
	6.1.4. Частка міського населення, яке має доступ до економічно доступної питної води гарантованої якості, %	2015 – 90 2020 – 100 2025 – 100 2030 – 100	x
	x	Цільові значення не визначені	6.1.1. Безпечність та якість питної води за мікробіологічними показниками (по % нестандартних проб)
	x	Цільові значення не визначені	6.1.2. Безпечність та якість питної води за радіаційними показниками (по % нестандартних проб)
	x	Цільові значення не визначені	6.1.3. Безпечність та якість питної води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками (по % нестандартних проб)
	6.1.5. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	2015 – 17,2 2020 – 20,0 2025 – 30,0 2030 – 50,0	6.1.4. Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %
	6.1.6. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	2015 – 89,8 2020 – 90,0 2025 – 95,0 2030 – 100,0	6.1.5. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %
	6.2. Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення,	6.2.1. Частка сільського населення, яке має доступ до покращених умов санітарії, %	2015 – 1,9 2020 – 20,0 2025 – 50,0 2030 – 80,0

Завдання (національне визначення)	Встановлені в Нацдоповіді		Встановлені Розпорядженням № 686-р,
	індикатор	цільові значення	індикатор
будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання	6.2.2. Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	2015 – 87,1 2020 – 90,0 2025 – 100,0 2030 – 100,0	6.2.2. Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %
6.3. Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, у першу чергу з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях	6.3.1. Обсяги скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти, млн куб. м	2015 – 875 2020 – 725 2025 – 557 2030 – 279	6.3.1. Обсяги скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти, млн куб. м
	6.3.2. Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %	2015 – 15,7 2020 – 13,0 2025 – 10,0 2030 – 5,0	6.3.2. Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %
6.4. Підвищити ефективність водокористування	6.4.1. Водоемність ВВП, куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах)	2015 – 3,6 2020 – 3,2 2025 – 2,9 2030 – 2,5	6.4.1. Водоемність ВВП, куб. м використаної води на 1000 грн ВВП (у фактичних цінах)
	6.4.2. Поточна водоемність ВВП, % до рівня 2015 року	2015 – 100 2020 – 90 2025 – 80 2030 – 70	6.4.2. Поточна водоемність ВВП, % до рівня 2015 року
6.5. Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами	6.5.1. Кількість річкових басейнів, для яких затверджені плани управління, одиниць	2015 – н/д 2020 – 1 2025 – 9 2030 – 9	6.5.1. Кількість річкових басейнів, для яких затверджено плани управління, одиниць

Перелік порушень/недоліків, встановлених за результатами аудиту

№ з/п	Об'єкти аудиту	Сума	Зміст порушення/недотримання нормативно-правових актів	
Територіальне управління Рахункової палати по Вінницькій, Кіровоградській та Хмельницькій областях (у м. Вінниця)				
1.	Державна установа «Хмельницька обласна служба єдиного замовника»	978,2	проектна документація не містить обґрунтованих розрахунків розміру витрат, що є недотриманням пункту 5.8.13 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013	
		3,9	зайво нараховано та отримано кошти на здійснення технічного нагляду, що є недотриманням пункту 5.8.13 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013	
		54,3	не забезпечено співфінансування (менше від мінімального обсягу фінансування) за наявної можливості, що є недотриманням підпункту 3 пункту 7 Порядку № 196	
		1 548,5	придбано (закуплено) роботи без проведення передбачених частиною першою статті 13 Закону № 922 процедур, що є порушенням пункту 1 частини першої статті 3 зазначеного Закону, та в порушення вимог частини третьої статті 41 цього Закону укладено договір	
		3 265,4	виконано будівельні роботи, придбано матеріали та обладнання, які не відповідають проектній документації, що є порушенням статті 877 Цивільного кодексу України та пункту 31 Постанови № 668	
		2 889,3	не використано та повернено до держбюджету кошти	
		259,1	придбано за рахунок коштів попередньої оплати (авансу) матеріальні цінності, що перебувають на відповідальному зберіганні у підрядника та не використовуються ним понад 2 роки і 8 місяців	
		6 851,7	реконструкцію 1 черги проєкту завершено 17.08.2021, але на час аудиту не передано у користування балансоутримувачу через недотримання Порядку № 461	
		Всього, встановлено,	15 850,4	
		у тому числі:	3 319,7	порушення нормативно-правових актів
	1 548,5	порушення законодавства про публічні закупівлі		
	982,1	недотримання державних стандартів		
	10 000,1	неефективне управління коштами		
2.	Комунальне підприємство «Полонне тепловодопостачання», Хмельницька область	263,1	проектна документація не містить обґрунтованих розрахунків розміру витрат, що є недотриманням пункту 5.8.13 ДСТУ Б Д.1.1-1:2013	
		54,0	оплачено ненадані послуги з авторського нагляду, що є недотриманням пункту 4 Порядку здійснення авторського нагляду під час будівництва об'єкта архітектури (постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 № 903) та пунктів 4.1, 4.9 і 4.9.4 ДСТУ-Н Б А.2.2-11:2014 «Настанова щодо проведення авторського нагляду за будівництвом» (наказ Мінрегіону від 31.12.2014 № 393)	
		3 722,0	виконано будівельні роботи, придбано матеріали та обладнання, які не відповідають проектній документації, що є порушенням статті 877 Цивільного кодексу України та пункту 31 Постанови № 668	
		26,5	не використано та повернено до держбюджету кошти	

№ з/п	Об'єкти аудиту	Сума	Зміст порушення/недотримання нормативно-правових актів
		294,1	залишки будівельних матеріалів, закуплених для завершення додаткових робіт, не використовувалися понад 2 роки
		23 975,5	будівництво завершено, але об'єкт не введено в експлуатацію через недотримання пунктів 3 і 23 Порядку № 461
	Всього, встановлено,	28 335,2	
	у тому числі:	3 776,0	порушення нормативно-правових актів
		263,1	недотримання державних стандартів
		24 296,1	неефективне управління коштами
Територіальне управління Рахункової палати по м. Києву, Київській та Чернігівській областях (у м. Київ)			
3.	Приватне акціонерне товариство "Акціонерна компанія "Київводоканал"	18 816,8	кошти перебували на рахунках та не використовувалися до 5 місяців (2019 рік)
		57 745,8	кошти перебували на рахунках та не використовувалися до 2 місяців (2020 рік)
	Всього, встановлено,	76 562,6	
	в тому числі:	76 562,6	неефективне управління коштами
Територіальне управління Рахункової палати по Одеській, Миколаївській, Херсонській областях, Автономній республіці Крим та м. Севастополю (у м. Одеса)			
4.	Управління житлово-комунального господарства Первомайської міської ради	1 064,2	у 2019 році повернено до державного бюджету невикористані кошти
		23 699,6	не відхилено тендерної пропозиції учасника, який не відповідав кваліфікаційному критерію, що є порушенням пункту 1-1 статті 30 Закону № 922
	Всього, встановлено,	24 763,8	
	в тому числі:	1 064,2	неефективне управління коштами
		23 699,6	порушення законодавства про публічні закупівлі
Територіальне управління Рахункової палати по Закарпатській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях (у м. Ужгород)			
5.	Чопська міська рада Закарпатської області	6 307,3	неналежно (несвоечасно) профінансовано проект будівництва, що призвело до збільшення вартості об'єкта будівництва, що є недотриманням пункту 7 Порядку № 196 (реалізація проєктів будівництва повинна становити від одного до трьох років)
	Всього, встановлено,	6 307,3	
	в тому числі:	6 307,3	неефективне управління коштами
Всього порушень,		151 819,3	
в тому числі:		7 095,7	порушення нормативно-правових актів
		25 248,1	порушення законодавства про публічні закупівлі
		1 245,2	недотримання державних стандартів
		118 230,3	неефективне управління коштами

Перелік порушень/недоліків, встановлених за результатами аудиту

№ з/п	Об'єкти аудиту	Зміст порушення /недотримання нормативно-правових актів
Департамент контролю з питань АПК, використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища		
1.	Міндовкілля	<p>Не дотримано абзацу першого пункту 3 розділу I Наказу № 1098 при поданні на погодження Мінфіну паспортів бюджетних програм за КПКВК 2707090 на 2021 та 2022 роки, КПКВК 2707160 на 2021 рік, КПКВК 2707810 на 2021 рік;</p> <p>при затвердженні паспортів бюджетних програм за КПКВК 2707090 на 2021 рік, КПКВК 2707160 на 2021 рік не дотримано пункту 6 розділу I Наказу № 1098 та абзацу першої частини восьмої статті 20 глави 4 Бюджетного кодексу України, що є порушенням бюджетного законодавства відповідно до пункту 17 статті 116 Бюджетного кодексу України;</p> <p>не дотримано абзацу сьомого пункту 3 розділу I Наказу № 1098 при затвердженні паспорта бюджетної програми за КПКВК 2707810 на 2021 рік, що є порушенням бюджетного законодавства відповідно до пункту 17 статті 116 Бюджетного кодексу України;</p> <p>не дотримано терміну, встановленого абзацом першим частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України при затвердженні Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реалізації державного інвестиційного проекту «Будівництво водопровідних мереж в населених пунктах Львівської області, що користуються привізною водою» (КПКВК 2707810), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.03.2021 № 289, що є порушенням бюджетного законодавства відповідно до пункту 16-1 статті 116 Бюджетного кодексу України.</p>
2.	Мінреінтеграції	<p>Не дотримано пункту 6 Наказу № 1098 при затвердженні паспортів бюджетної програми і затверджено з порушенням встановленого строку паспорт бюджетної програми за КПКВК 3901630 на 2020 рік; паспорт бюджетної програми за КПКВК 3901630 на 2022 рік взагалі не затверджено, що є порушенням бюджетного законодавства відповідно до пункту 16-1 статті 116 Бюджетного кодексу України.</p>
Територіальне управління Рахункової палати по м. Києву, Київській та Чернігівській областях (у м. Київ)		
3.	Приватне акціонерне товариство «Акціонерна компанія "Київводоканал"»	<p>Укладені договори підряду з генеральними підрядниками не містять істотних умов щодо страхування об'єктів будівництва, умов здійснення авторського та технічного нагляду за виконанням робіт, що є недотриманням пункту 5 Постанови № 668;</p> <p>при зменшенні обсягу фінансування щодо реконструкції дюкерних переходів зміни до показників титулу об'єкта будівництва у 2020 році не вносилися, що є порушенням пункту 3 Порядку № 995.</p>
Територіальне управління Рахункової палати по Вінницькій, Кіровоградській та Хмельницькій областях (у м. Вінниця)		
4.	Державна установа «Хмельницька обласна служба єдиного замовника»	<p>Відбір інвестиційних програм (проектів) регіонального розвитку, які реалізувалися за рахунок коштів ДФРР у 2019-2021 роках, здійснювався з порушенням термінів відбору проєктів (невідповідність виділених обсягів фінансування залишкам кошторисної вартості проєктів), що є недотриманням статті 24¹ Бюджетного кодексу України та пунктів 3 і 9 Порядку № 196.</p>

№ з/п	Об'єкти аудиту	Зміст порушення /недотримання нормативно-правових актів
Територіальне управління Рахункової палати по Львівській, Волинській та Тернопільській областях (у м. Львів)		
5.	Судовишнянська міська рада Яворівського району Львівської області	<p>Не дотримано однієї з істотних умов договорів підряду, зазначеної у пункті 5 Постанови № 668: договір за проектом «Каналізування м. Судова Вишня Мостиського району Львівської області. Будівництво каналізаційних систем та очисних споруд продуктивністю 500 м куб на добу. Коригування» не містить умов щодо страхування ризиків випадкового знищення або пошкодження об'єкта будівництва;</p> <p>не забезпечено оформлення та виготовлення інформаційних табличок (наклейок) на об'єкті, що не відповідає пункту 6² Порядку № 196.</p>
Територіальне управління Рахункової палати по Одеській, Миколаївській, Херсонській областях, Автономній республіці Крим та м. Севастополю (у м. Одеса)		
6.	Управління житлово-комунального господарства Первомайської міської ради	<p>Відбір інвестпроекту «Будівництво насосної станції III-го підйому з резервуарами запасу води по вул. Кам'яномостівській в м. Первомайську Миколаївської області – нове будівництво» здійснювався в кінці року, що не відповідає вимогам абзацу першого пункту 3 Порядку № 196;</p> <p>не забезпечено проведення експертизи інвестпроекту «Будівництво насосної станції III-го підйому з резервуарами запасу води по вул. Кам'яномостівській в м. Первомайську Миколаївської області – нове будівництво» щодо додержання нормативів з питань енергозбереження, ядерної та радіаційної безпеки, що є недотриманням пункту 10 Порядку № 560;</p> <p>інвестпроект «Будівництво насосної станції III-го підйому з резервуарами запасу води по вул. Кам'яномостівській в м. Первомайську Миколаївської області – нове будівництво» затверджено без забезпечення проведення належної експертизи, що є недотриманням пункту 5 Порядку № 560;</p> <p>при укладанні договору на виконання інвестпроекту «Будівництво насосної станції III-го підйому з резервуарами запасу води по вул. Кам'яномостівській в м. Первомайську Миколаївської області – нове будівництво» замовником не визначено зобов'язань підрядника, які мали бути підставою для застосування господарських санкцій, що є недотриманням вимог пункту 110 Постанови № 668.</p>
7.	Департамент житлово-комунального господарства Миколаївської міської ради	<p>Відбір інвестпроекту «Нове будівництво дюкеру через річку Південний Буг та магістральних мереж водопостачання мікрорайону Варварівка у м. Миколаєві» здійснено з недотриманням визначених законодавством термінів, зокрема, відбір на 2020 рік регіональна комісія Миколаївської області почала здійснювати лише в кінці року, що передувало плановому, що не відповідає абзацу першому пункту 3 Порядку № 196;</p> <p>не забезпечено проведення експертизи інвестпроекту «Нове будівництво дюкеру через річку Південний Буг та магістральних мереж водопостачання мікрорайону Варварівка у м. Миколаєві» щодо додержання нормативів з питань санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, енергозбереження, ядерної та радіаційної безпеки, що є недотриманням пункту 10 Порядку № 560;</p> <p>інвестпроект «Нове будівництво дюкеру через річку Південний Буг та магістральних мереж водопостачання мікрорайону Варварівка у м. Миколаєві» затверджено без забезпечення проведення належної експертизи, що є недотриманням пункту 5 Порядку № 560;</p> <p>при укладанні договору на виконання проекту «Нове будівництво дюкеру через річку Південний Буг та магістральних мереж водопостачання мікрорайону Варварівка у м. Миколаєві» замовником не визначено зобов'язань підрядника, які мали бути підставою для застосування господарських санкцій, що є недотриманням вимог пункту 110 Постанови № 668.</p>

10. СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

<i>Kfw</i>	Кредитна установа для відбудови – державний банк Уряду Федеративної Республіки Німеччини
<i>Natixis</i>	Французький корпоративний та інвестиційний банк
<i>ВВП</i>	валовий внутрішній продукт
<i>Держводагентство</i>	Державне агентство водних ресурсів України
<i>Держстат</i>	Державна служба статистики України
<i>ДФРВГ</i>	Державний фонд розвитку водного господарства
<i>ДФРР</i>	Державний фонд регіонального розвитку
<i>ЄІБ</i>	Європейський інвестиційний банк
<i>Загальнодержавна програма, Програма</i>	Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року, затверджена Законом України від 24.05.2012 № 4836-VI
<i>Закон № 922</i>	Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII «Про публічні закупівлі»
<i>КПКВК 2707090</i>	бюджетна програма «Першочергове забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням» (2021–2022 роки)
<i>КПКВК 2707160</i>	бюджетна програма «Реалізація державного інвестиційного проєкту «Забезпечення питним водопостачанням сільських населених пунктів Казанківського, Новобузького районів та реконструкція водоскидної споруди Софіївського водосховища Новобузького району Миколаївської області» (2021 рік)
<i>КПКВК 2761620</i>	бюджетна програма «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на відновлення об'єктів критичної інфраструктури в рамках спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проєкту «Проєкт розвитку міської інфраструктури – 2» (2022 рік)
<i>КПКВК 3901630</i>	бюджетна програма «Реалізація проєкту з постачання питної води у м. Маріуполі» (2020–2022 роки)
<i>КПКВК 3901650</i>	бюджетна програма «Реалізація інвестиційного проєкту з постачання питної води в Луганській області» (2022 рік)
<i>КПКВК 3911030</i>	бюджетна програма «Субвенція з державного бюджету обласному бюджету Донецької області на забезпечення сталого водопостачання регіону» (2022 рік)
<i>КПКВК 2707810</i>	бюджетна програма «Реалізація державного інвестиційного проєкту "Будівництво водопровідних мереж в населених пунктах Львівської області, що користуються привізною водою» (2021 рік)
<i>КПКВК 2751570</i>	бюджетна програма «Реалізація Загальнодержавної цільової соціальної програми «Питна вода України» на 2022–2026 роки» (2022 рік)

<i>КПКВК 2751600</i>	бюджетна програма «Розвиток міської інфраструктури і заходи в секторі централізованого теплопостачання України, розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві, реконструкція та розвиток системи комунального водного господарства м. Чернівці» (2019–2022 роки, в частині реалізації проєктів за напрямом водопостачання/водовідведення)
<i>КПКВК 2751620</i>	бюджетна програма «Розвиток системи водопостачання та водовідведення в м. Миколаєві» (2021–2022 роки)
<i>КПКВК 2761070</i>	бюджетна програма «Державний фонд регіонального розвитку» (2019–2022 роки в частині реалізації інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку, спрямованих на забезпечення водопостачання та водовідведення)
<i>КПКВК 2761090</i>	бюджетна програма «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку територій» (2020 рік, в частині заходів спрямованих на забезпечення водопостачання та водовідведення)
<i>КПКВК 2761600</i>	бюджетна програма «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проєктів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України» (2019–2021 роки, в частині реалізації проєктів за напрямом водопостачання/водовідведення)
<i>Кредити</i>	кошти позик міжнародних фінансових організацій та кредитів від іноземних компаній, а саме: Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Європейського інвестиційного банку, Кредитної установи для відбудови та Уряду Французької Республіки в особі компанії Natixis
<i>МБРР</i>	Міжнародний банк реконструкції та розвитку
<i>МЗС</i>	Міністерство закордонних справ України
<i>Міндовкілля</i>	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
<i>Мінекономіки</i>	Міністерство економіки України
<i>Мінінфраструктури</i>	Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України
<i>Мінрегіон</i>	Міністерство розвитку громад та територій України
<i>Мінреінтеграції</i>	Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України
<i>Мінфін</i>	Міністерство фінансів України
<i>Мін'юст</i>	Міністерство юстиції України
<i>МФО</i>	міжнародні фінансові організації
<i>Наказ № 1098</i>	наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098 «Про паспорти бюджетних програм»
<i>Нацдоповідь</i>	Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна»
<i>ООН</i>	Організація Об'єднаних Націй

<i>Порядок № 196</i>	Порядок використання коштів державного фонду регіонального розвитку, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 196
<i>Порядок № 461</i>	Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 № 461
<i>Порядок № 560</i>	Порядок затвердження проектів будівництва і проведення їх експертизи, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560
<i>Порядок № 995</i>	Порядок затвердження титулів об'єктів, будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів, коштів державних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.1997 № 995
<i>Порядок денний</i>	підсумковий документ «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» схвалений резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 25.09.2015
<i>Постанова № 668</i>	постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2005 № 668 «Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві»
<i>РНБО</i>	Рада національної безпеки і оборони України
<i>Розпорядження № 686-р</i>	розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку»
<i>Ціль 6</i>	ціль 6 «Забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією» Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року
<i>Ціль 6 ООН</i>	ціль 6 «Забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії для всіх» Цілей сталого розвитку ООН
<i>ЦСР</i>	Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року
<i>ЦСР ООН</i>	Цілі сталого розвитку ООН на період до 2030 року

Член Рахункової палати

_____ (підпис)

Віктор БОГУН